

Isänmaalliseksi kasvaminen

Radikaalinationalistisen kansallismielisyyden kulttuurinen sosialisatio

Syventävien opintojen tutkielma

Folkloristiikka

Kulttuuriperinnön maisteriohjelma

Helsingin yliopisto

Sami Eerola

Tiedekunta/Osasto –Fakultet/Sektion –Faculty Humanistinen tiedekunta / Kulttuurien osasto		
Tekijä –Författare –Author Sami Leon Eerola		
Työn nimi –Arbetets titel –Title Isänmaalliseksi kasvaminen. Radikaalinationalistisen kansallismielisyyden kulttuurinen sosialisatio		
Oppiaine –Läroämne –Subject Folkloristiikka		
Työn laji –Arbetets art –Level Pro gradu -tutkielma	Aika –Datum – Date Toukokuu 2021	Sivumäärä–Sidoantal Number of pages 92 + 15 liitesivua
<p>Tiivistelmä –Referat –Abstract Maisterintutkielmassa argumentoidaan, että yksilöiden maailmankuva koostuu hajanaisista ja heterogeenisistä arkiuskomuksista, jotka sosialisiaation kautta vaikuttavat siihen, minkä poliittisen maailmankuvan tai ideologian yksilö omaksuu. Arkiuskomukset ovat mielikuvien taustalla olevia tiedostamattomia arvolutautuneita ajatusmalleja.</p> <p>Prosessi osoitetaan haastattelemalla kansallismielisiä aktivisteja heidän elämänsä aikana kuluttamistaan kulttuurituotteista ja analysoimalla sitä vastaavako kulttuurituotteissa ilmenevät arkiuskomukset haastateltavien maailmankuvaa.</p> <p>Tutkielman ensimmäisessä osassa avataan arkiuskomuksen käsite ja selitetään, miten se soveltuu ideologioiden tutkimukseen. Toisessa osassa käydään läpi sitä, miten yksilön arkiuskomuksia voidaan kartoittaa. Teoriaosion jälkeen esitellään modernin äärioikeistolaisuuden ideologisia elementtejä, joita kansallismielisten aktivistien arkiuskomuksista on löydetävissä.</p> <p>Tutkielman kolmannessa osassa analysoidaan haastatteluissa mainituista kulttuurituotteista löydettyjä arkiuskomuksia. Kuvaukset haastateltavien lapsuudesta, politisoitumisesta ja mediakulutuksesta on jaettu omiksi kappaleikseen. Niissä peilataan haastatteluissa mainittuihin kulttuurituotteisiin liittyviä arkiuskomuksia haastateltavan kannattamaan ideologiaan.</p> <p>Johtopäätöksissä todetaan arkiuskomusten osoittavan haastateltavien kasvaneen ympäristössä, jossa konservatiivisuus ja kansallismielisyys muodostuivat jo varhaisessa vaiheessa heidän maailmankuvakseen. Tarkoittaen, että he ovat kuluttaneet elämänsä aikana eniten omaa nykyistä maailmankuvaansa vahvistavia kulttuurituotteita, joista on löydetävissä kristillisiä, konservatiivisia ja nationalistisia arkiuskomuksia.</p>		
Avainsanat –Nyckelord –Keywords Äärioikeisto, nationalismi, politisoituminen, sosialisatio, arkiuskomukset		
Säilytyspaikka –Förvaringställe –Where deposited Helsingin yliopiston kirjasto, E-thesis-tietokanta		
Muita tietoja –Övriga uppgifter –Additional information		

Sisällys

1. Johdanto.....	5
2. Tutkimuseettiset kysymykset.....	9
3. Teoria ja käsitteet.....	10
3.1 Arkiuskomus	10
3.2 Ideologia ja myytti	12
3.3 Sosialisaatio.....	13
3.4 Kansallismielisyys.....	14
3.5 Äärioikeisto	16
3.6 Rasismi	17
4. Analyysimetodit.....	18
5. Aineiston analyysi	30
5.1 Ideologia.....	30
5.1.2 Käsitteet yhteiskunnasta ja moraalista.....	38
5.1.3 Sankaruus	39
5.1.4 Rasismi	41
5.1.5 Maailmanloppu.....	43
5.2 Sosialisaation eri vaiheet	44
5.2.1 Perhe ja lapsuus	45
5.2.2 Koulu.....	48
5.2.3 Teini-ikä	50
5.2.4 Eniten vaikuttaneet kulttuurituotteet	51
5.2.5 Elämän lempikulttuurituotteet	52
5.3 Sosiaalinen ympäristö	53
5.4 Politisoituminen	54
5.5 Mediakulutus.....	56
6. Johtopäätös	58
7. Kirjalliset lähteet.....	63
7.1 Verkkolähteet	67
8. Kulttuurituotteiden analyysissä hyödynnettyjä kirjallisia lähteitä	71
8.1 Kulttuurituotteiden analyysissä hyödynnettyjä DVD ja BlueRay -levyjä	85
8.2 Kulttuurituotteiden analyysissä hyödynnettyjä YouTube -videoita	86
9. Haastateltavien mainitsema kulttuurituotteet.....	86
10. Liitteet.....	92

1. Johdanto

Ideologiat eivät ole tarkkaan rajattuja dogmaattisia kokonaisuuksia suuntauksineen, vaan enemmän tai vähemmän koosteita erilaisista ideoista (Griffin 1999: 15–17), joita yhdistää myyttinen tarina (Sorel 1967: 42–51, 126–127; Koestler 1971: 297 ja Griffin 1999: 27–28.)

Kulttuurissa onkin oltava yksittäisiä ideoita, eräänlaisia myyttisen ajattelun pohjana toimivia uskomuksia, jotka sopivissa olosuhteissa yhdistyvät yksilöiden mielissä ja mahdollistavat joko jo olemassa olevan ideologian omaksumisen tai kokonaan uuden ideologian muodostumisen yhteisössä. Tämä yksittäisten ideoiden pohjalta muodostumisen aiheuttama ideologioiden epästabiilisuus selittääkin sen, miksi esim. äärioikeiston kaltainen poliittinen suuntaus sisältää niin paljon sisäistä variaatiota (Mudde 2019: 25). Samoin se selittää, miksi vaikkapa Suomen Sisu ei järjestönä koe olevansa äärioikeistolainen (Kolehmainen 2018), vaan kansallismielinen (Suomensisu.fi 2021), siitä huolimatta, että jotkut ovat sen äärioikeistolaiseksikin määritelleet (Kullberg 2011: 233–336; Lakka 2015; Sallamaa 2018 ja Reinboth, 2019).

Kasvaessaan ja sosiaalistuessaan yhteisön jäseneksi ihminen omaksuu yhteisön arvot (Malkki 2020: 217). Sosiaalistumisen prosessi, eli sosialisatio, onkin merkittävä muuttuja tutkittaessa ideologioiden luonnetta ja omaksumista. Poliittista sosialisatiota on aiemmin tutkinut ainoastaan Erin Marie Saltman (2014), joka tutki oikeistolaisen unkarilaisen nuorison sosialisoitumista. Saltmanin tutkimuksessa analysoidaan nuorten sosiaalista ympäristöä, aikuistumista ja heidän kuluttamaansa mediaa. Yleensä poliittisten ideologioiden kulttuurisia juuria ei ole tutkittu, mutta rasismien on (esim. Rinne 2019). Tutkimuksessani pyrin avaamaan kulttuurista ulottuvuutta ideologioiden muodostumisessa sosialisatio- ja arkiuskomusteoriaa hyödyntämällä.

Tutkimukseni joukoksi valitsin äärioikeistolaisina pidettyjen kansallismielisten järjestöjen nykyisiä tai entisiä aktivisteja. Tutkimukseni tavoite on analysoida, miten näiden aktiivisten kansallismielisten maailmankuva rakentuu, sekä sitä löytyykö siitä äärioikeistolle ominaisia käsityksiä.

Tutkimukseni lähtökohta on antifasistisessa ja -rasistisessa verkkomiljöössä, jossa tarkkaillaan ja arkistoidaan äärioikeiston verkkotoimintaa. Ylläpidän Spektaakkeliyhteiskunta.com -blogia, jossa kirjoitan analyysejä monista radikaali-ideologioista. Analyyseistäni erityisesti äärioikeistoa käsittelevät ovat suosittuja. Antirasistinen verkkotoimintani sai alkunsa Facebookin Valtakunnallisessa rasisminvastaisessa verkostossa (Rasmus), jossa toimin aktiivisesti vuosina 2015 - 2017. Nykyään keskityn lähes ainoastaan Twitterin @EerolaSami -tiliin sekä mainittuun blogiin. Minut tunnetaan kotimaisessa äärioikeistossa, jossa mielipiteitäni ei arvosteta, mistä syystä haastateltavien hankkiminen oli haastavaa. Lopulta henkilökohtaiset kontaktit antifasistisissa piireissä avasivat yhteyden joihinkin kansallismielisiin aktivisteihin, jotka ovat avoimempia aatemaailmastaan.

Varhaisin kulttuurin vaikutusta maailmankuvaan koskeva muistoni on peräisin lapsuuteni eräästä *Dragon Ball Z*-animaatiosarjan jaksosta: Tarinan sankarin edesmenneen isän henki rohkaisee poikaansa kanavoimaan isän murhasta syntyneen kostonhimonsa vihollisen tuhoamiseen. Muistan lapsena ahdistuneeni tästä viestistä, koska olin omaksunut *Star Wars* -elokuvien Jedi-opin, jonka mukaan taistelua pahuutta vastaan ei pitänyt käydä tunteiden vallassa, koska silloin voi itsekkin sortua pahuuteen. Mietinkin silloin, minkä viestin minulle rakkaasta populaarikulttuurista halusin omaksua? Valitsin *Star Warsin*. Olenko ainoa, joka teki näin? Voiko elokuvilla ja kirjoilla olla suurempi rooli siinä, millaisiksi ihmisiksi kasvamme?

Idea tutkimukseeni perustuu blogini yleisimpään kommenttiin, jossa lukija kiittää, että jaksoin lukea jonkun aatteen manifestin, mutta tunnustaa, ettei itse ikimaailmassa suostuisi lukemaan kyseistä teosta.

Tällaiset kommentit näyttävät antavan viitteitä siitä, että suurin osa ihmisistä on jo valmiiksi päättänyt, mitkä poliittiset ideologiat ovat uskottavia ja ansaitsevat suuremman huomion kuin toiset. Sosialisoituminen voisi selittää tämän ilmiön: ihminen on kasvanut oman viiteryhmänsä jäseneksi, jolloin tietyt argumentit ja ideat ovat lähtökohtaisesti vieraita ja jopa vastenmielisiä. Mutta miksi näin tapahtuu? Miksi kaikki ihmiset eivät neutraalisti tutki ideologioita samalla kärsivällisyydellä kuin kaupan hyllyn eri ketsuppi-brändejä? Tulee mieleen, että radikaaleilla ideologioilla on jo asemansa takia huono maine, joka johtuu joko historiallisista syistä tai siitä että ne haastavat yhteiskunnan vallitsevia arvoja.

Miksi jotkut ihmiset kuitenkin tutustuvat radikaaleihin ideologioihin, kuten fasismiin ja perustavat koko elämänsä niiden levittämiseen, kun toiset taas tuomitsevat ne suoralta kädeltä?

Yleisin selitys yksilöiden politisoitumiseen aina radikaaleihin ideologioihin saakka on ”poikaporukkateoria” (Sageman 2004: 115, 125, 157; Kullberg 2014: 144–150 ja Nesser 2018: 57–48). Jatkossa kutsun teoriaa sukupuolineutraalimmin kaveriporukkateoriaksi.

Kaveriporukkateorian mukaan yksilön välitön sosiaalinen piiri, yleensä kaveriporukan muodossa, ajaa yksilön esimerkiksi yhteisen uskonnollisen harrastuksen kautta radikaaliin islamiin ja siitä terrorismiin (Sageman 2004: 115, 125, 157; Kullberg 2014: 144–150 ja Nesser 2018: 57–48).

Kyseenalaistan kaveriporukkateorian, koska se olettaa, että ystäväystyäkseen radikaaleja ideologioita kannattavan henkilön kanssa, ihmisen pitää jollain tasolla jo valmiiksi sympatisoida kyseisiä ideologioita. Vaikka kaveriporukan radikalisoituminen tapahtuisi vasta pitkän ajan kuluttua ystäväystymisen jälkeen, silti jotkut ystäväporukassa huomaavat olevansa väärässä seurassa ja taas toiset eivät. Mistä johtuu, että jotkut lähtevät porukan mukana radikaaliin aktivismiin ja toiset eivät? Radikalisoitumista on kutsuttu monimutkaiseksi prosessiksi, jolle ei ole yhtä eristettävää alkusyytä (Malkki 2020: 216). Tutkimuksenikaan tarkoitus ei ole sellaista löytää, vaan tutkia tapoja, joilla arkiuskomusten kautta tapahtuva kulttuurinen sosialisatio vaikuttaa ideologian rakentumiseen ja omaksumiseen.

Kaveriporukkateoriassa ilmenevälle selitysaukolle on oltava olemassa joku selittävä mekanismi. Miksi ylipäättään liittyä tiettyyn kaveriporukkaan ja pysyä siinä, kun se omaksuu radikaali- tai oikeastaan mikä tahansa ideologian? Jos tällaista selitystä ei löydetä, olisi ihmisten radikalisoituminen sattuman kauppaa: jotkut ihmiset vain sattuvat olemaan väärässä paikassa väärään aikaan ja ovat näin olosuhteidensa uhreja, eikä heidän omalla maailmankuvallaan ennen uuden ideologian omaksumista olisi väliä. Niin kauan, kun malli perustuu toistaiseksi tuntemattomiin monimutkaisiin prosesseihin, nämä prosessit vaikuttavat olevan satunnaisia.

Todennäköisesti ihmisen on ensin jollain tasolla tunnettava vetoa radikaaleja ideologioita kohtaan ja hakeuduttava niitä edustaviin ryhmiin. Toiset ihmiset taas osaavat välttää liian radikaaleja mielipiteitä kannattavia yksilöitä -tai ryhmiä. Mistä elementeistä maailmankuvat koostuvat ja miksi yksi ihminen on alttiimpi omaksumaan tiettyjä ideologioita kuin toinen?

Kulttuurinen sosialisatio voi selittää kaveriporukkateorian edellä mainitun aukon. Kulttuurista kumpuavat erilaiset myytit, kertomukset ja uskomukset, jotka luovat ne kehykset, joiden kautta yksilö tulkitsee maailmaa ja ideologioita.

Nykyisessä kaupallisessa massakulttuurissa yksilö omaksuu muitakin narratiiveja maailmasta kuin ne, jotka kotimaa tai paikallisyhteisö jakaa. Suomessa esimerkiksi ei kasveta vain kotimaisia elokuvia katsoen, vaan yksilön identiteettiä ja siten maailmankuvaa muovaa myös Hollywood-elokuvien katsominen.

Tutkimuskysymykseni ovat: voidaanko yksilön elämän aikana kulutettujen kulttuurituotteiden (kirjojen, elokuvien, satujen ja jne) kautta havaita millaisista ristiriitaisistakin ideoista (arkiuskomuksista) kansallismielisyys voi rakentua, ja miten nämä ideat ovat jäljitettävissä kansallismielisintä aktivistien kuluttamiin formatiivisiin kulttuurituotteisiin. Samalla minua kiinnostaa tutkia, löytyykö näitten aktivistien arkiuskomuksissa ja maailmankuvassa äärioikeistolaisuuteen viittaavia ideoita. Koska jos nämä kuuluvat äärioikeistolaisiksi koettuihin järjestöihin, niin ehkä heidän ideansa muistuttavat äärioikeistolaisen ideologian joitain osia.

Tutkimuksen aineisto koostuu viiden milleniaalisukupolven (s. 1985-1995) kuuluvan, kansallismieliseksi itsensä määrittelevän aktivistin yksilöhaastatteluista. Haastateltavat ovat tai olivat olleet tutkimuksen aikana äärioikeistolaisiksi määritettyjen ryhmittymien kuten Pohjoismaiseen vastarintaliikkeen (PVL) (ks. Mudde 2019: 61–62 ja Sisäministeriö 2020: 26) ja Suomen Sisun (Kullberg 2011: 233–336; Lakka 2015 ja Reinboth 2019) jäseniä.

Haastateltavat valittiin sen perustella, minkä järjestön aktivisteja he ovat tai olivat olleet. Tällöin lähtökohtana on, että Suomen Sisun ja PVL:n aktivistit ovat kansallismielisiä eri tavalla kuin esimerkiksi Kokoomuksen jäsenet.

Tutkimukseni tarkoitus ja tavoite onkin olla eräänlainen metodologinen koe, jolla pyritään osoittamaan, miten erilaiset irrallisiltakin vaikuttavat arkiuskomukset muodostuvat ihmisen maailmankuvaksi sekä selvittää voidaanko näiden arkiuskomusten alkuperä jäljittää formatiivisiin kulttuurituotteisiin. Oletukseni on, että yksilöiden formatiiviset kulttuurituotteet ja niiden sisältämät arvolatautuneet propositiot, arkiuskomukset, voivat osaltaan selittää tietynlaisen, näiden arkiuskomusten mukaisen ideologian omaksumista.

Laajemmalla otannalla tässä tutkimuksessa käytetyillä menetelmillä ja teorioilla voitaisiin selvittää, onko olemassa sellaisia elementtejä, jotka myötävaikuttavat kulttuurisen sosialisoinnin kautta suurella todennäköisyydellä yksilön omaksumaan ideologioita tai sympatisoimaan niitä.

2. Tutkimuseettiset kysymykset

Koska tutkimukseni sisältää äärioikeistolaisiksi määriteltyjen järjestöjen jäsenten haastatteluja, tutkimusmateriaalia on anonymisoitu ja joidenkin haastateltavien assosiaatio muihin poliittisiin ryhmiin häivytetty heidän omasta pyynnöstään tai varmuuden vuoksi. Samalla on korostettava, että vaikka tutkimuksessa esitän äärioikeistolaiselle maailmankuvalle tyypillisiä ideologioita elementtejä, kukaan haastateltavista ei mieltänyt itseään äärioikeistolaiseksi, fasistiksi tai rasistiksi, vaan ainoastaan kansallismieliseksi. Kunnioitan tutkimuksessani heidän näkemyksiään. Tutkimuksessani heitä ei pidä pitää äärioikeistolaisina tai fasisteina, vaan kansallismielisinä.

Vaikka minulla on antifasistinen tausta, jätän omat henkilökohtaiset näkemykseni syrjään käsitellessäni tutkimusaineistoa. Noudatan tässä tutkimuksessa minimitulkinnan periaatetta, jonka mukaan aineistosta voidaan vetää pelkästään sellaisia tulkintoja, joita kohtuullisella varmuudella voidaan olettaa todeksi sortumatta sen välissä olevien tyhjien aukkojen pohjalle rakentuviin pitemmälle meneviin spekulatioihin (Silvennoinen 2008: 350–351). Tutkimukseni pyrkii ainoastaan osoittamaan, että nämä viisi aktivistia ovat kasvaneet ympäristössä, joissa äärioikeistolle ominaisia ajatusmalleja on ollut tarjolla runsaasti, mikä on kenties vaikuttanut heidän myöhempään liittymiseensä kansallismielisiin järjestöihin, joita moni pitää äärioikeistolaisina.

Haastateltavat ovat allekirjoittaneet kirjallisen sopimuksen, jossa takaan heidän anonymiteettiänsä ja he ovat voineet tarkastaa litteroidut vastaukset ja pyytää korjauksia niihin. Äänitteet tuhottiin litteroinnin jälkeen ja haastateltavan pyynnöstä litterointikin olisi tuhottu analyysin jälkeen. Kukaan haastatelluista ei kuitenkaan vaatinut litteraatin tuhoamista. Tutkimuksen sivumäärärajausten vuoksi, litteraatit eivät ole liitteenä tässä tutkimuksessa. Mutta ne saa pyytämällä minulta.

Oikeiden nimien sijaan haastateltavia kutsutaan numeroilla 1-5, joten tässä tutkimuksessa puhutaan esimerkiksi ”haastateltavasta 3” ja niin edelleen. Yksilöhaastatteluissa informantit antavat vastauksia, jotka kumpuavat heidän omista muistoistaan. Tämä vähentää haastateltavan mahdollisuutta mukauttaa mielipiteensä läsnä olevien ryhmän jäsenten mielipiteiden kanssa.

Haastatteluissa selvitettiin, millaisia kulttuurituotteita haastateltavat pitivät suosikkeinaan, mitä niistä he pitivät oman maailmankuvansa kannalta merkittävänä ja mitä kulttuurituotteita he olivat kuluttaneet eri elämänvaiheissaan, kuten lapsuudessa ja teini-iässä.

Toinen aineisto koostuu puolestaan haastatteluissa nimettyjen kulttuurituotteiden analyyseista artikkeleissa, tutkimuksissa ja tietokirjoissa sekä DVD tai BlueRay-levyjen lisämateriaaleista ja YouTube-esseistä. Jostain kulttuurituotteesta ei löytynyt kenenkään tekemää valmista analyysiä, joten tutkin ja analysoin kyseisen tuotteen itse. Menetelmäosiossa kuvaillaan sitä, miten kyseisiä kulttuurituotteita on tutkittu ja analyysiosiossa sitä, millaisia johtopäätöksiä kulttuurituotteiden ja haastattelujen analyyseistä tein.

3. Teoria ja käsitteet

3.1 Arkiuskomus

Alan Dundes’n (1971: 93–95) arkiuskomusteorian mukaan ihmisen maailmankuva koostuu kansanperinteeseen perustuvista mielikuvista, joita yksilö ei tiedosta. Näitä mielikuvia kutsutaan arkiuskomuksiksi ja niitä voidaan löytää kaskuista ja sanonnoista, jotka heijastavat yhteisön arvoja ja maailmankuvaa. Simon J. Bronner kuvaa kirjassaan *Meaning of Folklore: The Analytical Essays of Alan Dundes* (2007: 181–183) Dundes’n ajatelleen ympäristön ja sen historian luovan pohjan suulliselle kansanperinteelle, joka välitetään sukupolvesta toiselle. Tämä kansanperinne koostuu ajatusmalleista, jotka ajan mittaan liittyvät yhteisön mielikuviin, rakentaen eräänlaisen ”kansallisen persoonan”, joka on kulttuurin ja arvojen heijastuma.

Esimerkiksi amerikkalainen kulttuuri koostuu pohjimmiltaan samoista elementeistä kuin brittiläinen, mutta kulttuurit ovat tunnistettavasti erilaisia, koska maat ovat maantieteellisesti ja historiallisesti erilaisia. Nämä seikat muovaavat kummankin kansan mielikuvia ympäröivästä maailmasta (Bronner 2007: 181–183.)

Dundes'n (1971: 97) mukaan arkiuskomukset voidaan kategorisoida niiden sisältämän käsitteen tai käsityksen mukaan. Esimerkiksi lause "There's (plenty) more where that came from" (Tätä / sitä on vielä enemmän siellä mistä tämä / se tulikin) voidaan ymmärtää sisältävän käsityksen, jonka mukaan on olemassa loputon tai todella suuri varasto samaa materiaa. Tämä arkiuskomus voi esiintyä vain kulttuureissa, joilla on käsitys loppumattomuudesta tai suuresta määrästä materiaa, kuten vauras Pohjois-Amerikka. Sen vastakohtana on rajallisen hyvän periaate (Dundes 1971: 97.)

Kaarina Koski (2004) on kritisoinut arkiuskomuksia niitten epämääräisen käytön vuoksi. Arkiuskomusten tulisi olla joukko uskomuksia, joita ei ole luokiteltu myyteiksi tai jotka ovat faktuaalisesti epätosia. Koski vastustaa ajatusta, että kaikkia uskomukset voidaan luokitella joko tosiksi tai epätosiksi.

Tutkimuksessani ei pyritä määrittelemään arkiuskomuksiksi pelkästään epätosia uskomuksia tai ottamaan kantaa niitten paikkansapitävyyteen, vaan hyödynnän arkiuskomuksia ihmisten mielissä olevina käsityksinä, joissa joskus on arvolataus ja, joita ei ole luokiteltu myyteiksi. Kartoittaakseni sitä, löytyykö haastateltavien välillä samankaltaisuuksia, olen hyödyntänyt tutkimuksessani myös kulttuurituotteiden sisältämiä teemoja ja myyttejä. Koska tutkimukseni koskee haastateltavien arvomaailmaa, olen koodannut arkiuskomukset arvolatautuneiksi propositioiksi, helpottaakseen niitten tulkintaa. Lisätietoa metodikappaleessa.

Andrey ja Brian Smedleyn (2012: 15–16, 24.) mukaan arkiuskomukset muuttuvat olosuhteiden mukaan joko lähtöpisteiksi tiellä omaan ajatteluun tai ajattelun oletusarvoiksi, joiden kautta tarkastellaan maailmaa. Tämä arkiuskomusten vaihtelevuus historiallisten- ja sosiaalisten kontekstien muuttuessa selittääkin sen, että ihmisillä voi olla ristiriitaisia mielipiteitä ja maailmankuvia. Laajemminkin Smedley (2012: 25–26.) esittää, että rasismi on arkiuskomus, joka perustuu viiteen perusoletukseen. 1) ihmiset muodostavat suljettuja biologisia ryhmiä, jotka ovat erilaisia 2) ihmiskunta koostuu eri hierarkioista, jotka muodostavat suuren vuorovaikutusketjun 3) ihmisen ulkoinen olemus on heijastuma tämän henkisistä ominaisuuksistaan 4) nämä ominaisuudet ovat periytyviä ja 5) nämä ominaisuudet ovat kiinteitä ominaispiirteitä, jotka erottavat jokaisen rodun toisistaan.

Merkittävin havainto Smedleyjen tutkimuksessa on, että kun arkiuskomus institutionalisoituu, se vakiintuu ihmisten mielissä ja jatkaa omaa elämäänsä, vaikka sen perustana alun perin ollut instituutio (esim. orjuus) on kadonnut. Näin arkipuheessamme kiertää tiedostamattomia arkiuskomuksia, jotka voivat olla satoja, elleivät tuhansia vuosia vanhoja mutta ne edelleen vaikuttavat maailmankuvaamme ja asenteisiimme (Smedley 2012: 205.)

Tutkimuksessani sovellan arkiuskomusteoriaa kansallismielisten aktivistien haastattelujen litterointeihin ja niiden kaupallisten kulttuurituotteiden analysointiin, joiden kanssa tutkimukseni kohderyhmän jäsenet ovat olleet elämänsä aikana.

Tutkimuksessani sovellan arkiuskomusteoriaa kansallismielisten aktivistien haastattelujen litterointeihin ja niiden kaupallisten kulttuurituotteiden, joiden kanssa tutkimukseni kohderyhmän jäsenet ovat olleet elämänsä aikana vuorovaikutuksessa. Tutkimuksessani ilmaistaankin arkiuskomusten lukumäärä vuorovaikutuskertoina kyseisessä haastattelussa mainitussa kulttuurituotteessa.

On havaittu, että populaarikulttuuri sisältää kansankulttuurisia elementtejä (Foster ja Tolbert 2016: 11). Tällöin Smedleyjen (2012: 25–26.) esittämä teoria arkiuskomusten kansanomaisista oletuksista löytyy populaarikulttuurista. Tämä johtuu siitä, että vaikka populaarikulttuuri ei tarkasti ottaen ole kansankulttuuria se voi kuitenkin perustua kansankulttuuriin (Brunvand 2012: xxvi) ja vaikuttaa tähän, jolloin sitä kutsutaan *folkloreskiksi* (Foster ja Tolbert 2015: 10–3). Voi myös tapahtua niin, että kansa ottaa vaikutteita tai toistaa omana perinteenään populaarikulttuurin ideoita ja estetiikkaa (Jenkins 2006: 3; Foster ja Tolbert 2015: 12). Tällöin populaarikulttuuri sisältää ajatuksia, jotka kansa kokee omakseen ja toistaa niitä. Tällöin populaarikulttuuri sisältää ideoita, käsitteitä ja teemoja, joita ihmiset tulkitsevat arkiuskomustensa kontekstissa.

3.2 Ideologia ja myytti

Ideologiat eivät ole tarkkaan rajattuja dogmaattisia kokonaisuuksia suuntauksiineen, vaan kokoelmia erilaisia ideoita (Griffin 1999: 15–17), joita yhdistää myyttinen tarina (Sorel 1967: 42–51, 126–127; Koestler 1971: 297 ja Griffin 1999: 27–28.)

Myytit ovat kulttuurisesti merkittäviä kertomuksia, jotka selittävät maailmaa, oikeuttavat instituutioita ja käytöstapoja eivätkä aina ole uskonnollisia tai kiinnity vallitsevaan uskontojärjestelmään (Levi-Straus 1972: 193 ja Siikala 2012: 20, 51–53). Tällöin myyttinen ajattelu esiintyy muissakin muodoissa kuin ”epätosien” uskomusten muodossa.

Myyteillä on erilaisia funktioita. Yksi tällaisista funktioista on toimia sellaisena poliittisten ideologioiden pohjamateriaalina, joka välittömästi vetoavat ihmisten syvempiin uskomuksiin maailmasta ja ihmisyydestä (Rowland 1990: 103–104).

Erityisesti kommunismin ja fasismin on luonnehdittu perustuvan myytteihin, koska ne rakenteeltaan muistuttavat apokalyptisia uskonnollisia kertomuksia suuren mullistuksen kautta uudistuvasta maailmasta: Tuhatvuotisesta valtakunnasta ja työläisten kommunistisesta paratiisista (Koestler 1971: 293–294; Griffin 1999: 27 ja Claeys 2016: 246–248, 251, 258.) Ideologiat vetoavatkin ihmisiin ensisijaisesti niiden kertoman tarinan vuoksi, jonka jälkeen syyt niiden omaksumiseen rationalisoidaan (Griffin 1999: 17). Ideologioissa myytit toimivatkin poliittista toimintaa innoittavina tarinoita, joiden lopullista (utopistista) päämäärää yritetään saavuttaa miettimättä tarkkaan käytännön kysymyksiä (Griffin 1999: 28).

Ideologioiden epämääräisen rakenteen vuoksi suurin osa poliittisten liikkeiden kannattajista ei ole kaikesta samaa mieltä keskenään ja ideologiat muuttuvat ja pirstoutuvat erilaisiksi pienemmiksi ryhmiksi. Arkiuskomukset voivat yhteen koottuna muodostaa joko pohjan ideologialle tai itse ideologian. Arkiuskomukset voivat selittää sen, miksi ihmiset voivat hiljaisesti hyväksyä jonkun poliittisen ääriliikkeen toiminnan tai osan sen retoriikasta ja samaan aikaan vastustaa ajatusta liittyä itse liikkeeseen. Tämä ”hiljaisen hyväksyjän tai kannattajan” - ilmiö havaittiin, kun tarkasteltiin 1930-luvun suomalaisia oikeistokonservatiiveja, jotka hyväksyivät ja kannattivat hiljaisesti fasistien retoriikkaa, vaikka eivät pitäneet fasismista aatteena (Silvennoinen et al. 2016: 431).

3.3 Sosialisaatio

Eeva Rinteen (2019: 21) mukaan sosialisaatio tarkoittaa prosessia, jossa tuotetaan ja neuvotellaan käsityksiä maailmasta ja siihen kuulumisesta. Hänen mukaansa sosiaalisoisimisprosessissa ihminen kiinnittyy tiloihin ja kulttuuriin käytänteisiin.

Erilaiset instituutiot, kuten perhe ja koululaitos ja ihmisryhmät, pyrkivät samaistamaan eli sosiaalistamaan yksilön tiettyihin ajattelumalleihin ja identiteetteihin. Rinteen mukaan ihmiset eivät sosiaalistu suoraan mihinkään maailmankuvaan, vaan siihen kasvetaan ympäristön ja ihmisten välisellä jatkuvalla vuorovaikutuksella. Tämä vuorovaikutus voi olla tiedostettua tai tiedostamatonta mutta jatkuvana se muodostaa ihmisen käsityksen maailmasta eli maailmankuvan. Rinteen mukaan maailmankuvalla tarkoitetaan sitä, mitä ajattelemme ja miten toimimme (Rinne 2019: 21.)

Ideologia on kiinteä osa ihmisen maailmankuvaa. Tästä syystä sen kannattajat näkevät ideologian olevan osa maalaisjärkeä, kohtuullisuutta, vakaumusta ja itsestään selviä faktoja. Tällöin ideologia kattaa sekä yksilön sanalliset että sanattomat oletukset ja varmistaa, että kaikki hänen tekonsa ovat yksilön omasta mielestä järkeviä. Ideologia on maailmankuvan normatiivinen osio, jota ilman oma elämä ja teot koettaisiin absurdeina. Tämän vuoksi ideologian kannattaja harvoin kokee kannattavansa jotain ideologiaa (Griffin 1991: 16).

Erin Marie Saltmanin (2014: 3, 63–64) mukaan poliittinen sosialisatio noudattaa samaa kaavaa kuin sosialisatio mutta siihen liittyy erityisesti varhaisnuoruuden aikainen sosialisatio. Nuoruuden sosialisatio vaikuttaa ihmisen tuleviin poliittisiin näkemyksiin, aktivismiin ja arvoihin. Saltmanin (2014: 65) mukaan poliittinen sosialisatio on moninainen kenttä, jossa arvot, uskomukset, asenteet, käytöstavat ja mielipiteet välitetään suurille yleisöille massamedian kautta. Voikin sanoa, että arkiuskomukset muodostavat pohjan ideologioille ja ne omaksutaan sosialisatioprosessin - ei loogisen ja puolueettoman pohdinnan kautta tai välityksellä. Tällöin sosialisatio kansallismielisyyteen ei pitäisi tapahtua vain kaveriporukan kautta, vaan myös perheen ja kulutetun massakulttuurin vaikutuksesta.

3.4 Kansallismielisyys

Nationalismilla tai kansallismielisyydellä ei ole yhtä määritelmää, koska se esiintyy niin monessa eri muodossa ja sen synnylle on erilaisia teorioita (Pakkasvirta ja Saukkonen 2006: 9). Yleisimmän määritelmän mukaan se on ajattelu- ja puhetapa sekä ideologia, jonka mukaan ihmiset jakautuvat kansoihin ja kansojen asuttamiin kansallisvaltioihin.

Näihin näkemyksiin kansallismieliseksi itsensä mieltävä ihminen perustaa tärkeän osan identiteettiään. (Pakkasvirta ja Saukkonen 2006: 14–15).

Pakkasvirran ja Saukkosen (2006: 16–17) mukaan nationalismi perustuu kolmeen ideaan, jotka ovat:

- 1) Ihmisen vapaus on valtion sidottu ja sen turvaama. Valtio esimerkiksi mahdollistaa ihmisen osallistumisen valtion toimintaan.
- 2) Valtio on ihmiskunnan kehityksen huipentuma.
- 3) Jokaisella kansalla on oma kieli ja kielen myötä oma ajattelutapansa, jotka yhdessä muodostavat valtioksi kutsutun orgaanisen yhteisön

Pakkasvirran ja Saukkosen (2006: 15) mukaan nationalismi yhdistyy moniin aatteisiin liberalismista sosialismiin ja erilaisiin järjestelmiin riippuen maasta ja sen kansojen koostumuksesta.

Suomalainen nationalismi perustuu etniskielelliselle kansankokonaisuuskäsitykselle, jonka mukaan suomalaisia ovat ne, jotka puhuvat suomea ja erillään niistä, jotka puhuvat venäjää, saamea tai ruotsia (Pakkasvirta ja Saukkonen 2006: 228). Kansallismieliset suomalaiset ovat asettaneet erityisesti venäläiset kontrastiksi “suomalaisuudelle” (esim. Immonen 1987: 61–62, 69 ja Harle ja Moisio 2000: 56, 83), jolloin suomalaiset on määritelty rehelliseksi, lainkuuliaiseksi ja itsensä hillitseväksi kansaksi, mitä taas venäläiset tai saamelaiset eivät ole. (Harle ja Moisio 2000: 123 ja Pakkasvirta ja Saukkonen 2006: 258). Ruotsalaisia on pyritty kehystämään suomalaisia sortavaksi ulkomaalaiseksi eliitiksi (Pakkasvirta ja Saukkonen 2006: 260 ja Anttonen 2005: 150), joiden kanssa suomalaisten oli päästävä tasa-arvoiseksi (Harle ja Moisio 2000: 76, 92).

Lopulta Suomessa turvattiin ruotsinkielisten asema vuoden 1919 kieliasetuksella, jossa todettiin Suomen olevan kaksikielinen valtio. Vuonna 1922 turvattiin ruotsinkielisten oikeus saada palvelua omalla kielellään julkisissa virastoissa (Jussila et al. 2009: 146–147.)

Kielikeskeisyyden vuoksi suomalaiseen nationalistiseen projektiin kuului oma suomenkielinen kansalliseepoksensa (*Kalevala*), joka osoittaisi kielen takana olevan muinaisen kansan historian (Anttonen 2005: 145).

Suomalaisen nationalismin kieliperustan ja valkoisuuden korostaminen erottamalla saamelaiset “aidosta” suomalaisuudesta (Harle ja Moisio 2000: 123) ovat synnyttäneet nykysuomalaistenkin mielikuvissa ajatuksen, ettei muunkielisiä tai ei-valkoihoisia koeta “todellisina” suomalaisina, vaikka heillä olisi Suomen valtion myöntämä kansalaisuus ja vaikka he puhuisivat suomea (Anttonen 2005: 135).

Teemu Tammikon (2019: 104–105.) mukaan radikaalinationismi on kansallismielisyyden suuntaus, jolle kansakunta pitää rakentaa ensisijaisesti yhtä, yleensä etnistä enemmistöä edustavaa ryhmää varten. Radikaalinationismi vierastaa muita etnisyyksiä kansallisvaltion sisällä ja pyrkii alistamaan ne valtaapitävän enemmistökansan tahdon alle. Samalla radikaalinationismissa vierastetaan kaikkia ylikansallisia instituutioita. Äärimmäisemmässä radikaalinationismissa ajetaan vähemmistökansojen ja kulttuurien tuhoa tai karkotusta.

Vaikka alkuperäinen suomalainen nationalismi ei perustunut rotukäsityksiin vaan yhteiseen kieleen ja kulttuuriin, sen voidaan kuitenkin sanoa luoneen pohjan nykyiselle suomalaiselle radikaalinationismille: sisällissodan jälkeen Akateeminen Karjalan-Seura (AKS) -järjestö pyrki yhdistämään jakautuneet suomalaiset kehystämällä Suomi läntisen sivistyksen etuvartiona koettua venäläistä ja itäistä barbarismia vastaan (Alapuro 1973 ja Harle ja Moisio 2000: 83). Samaa teki myöhemmin fasismia kannattanut Isänmaallinen kansanliike (IKL), joka yhdisti rasisen vihan vahvemmin antikommunismiin (Harle ja Moisio 2000: 83). Nykyään AKS:n ja IKL:än aateperintöä jatkaa Suomen Sisu (Hannula 2011: 32 ja Sallamaa 2018: 11), joka on ottanut vaikutteita AKS:n järjestöltä (Sallamaa 2018: 11).

3.5 Äärioikeisto

Äärioikeisto koostuu puolestaan kolmesta elementistä: Yleensä se on oikeistolaista, mikä tarkoittaa, että se pitää olemassa olevia yhteiskunnallisia hierarkioita oikeutettuina. Lisäksi se on liberaalidemokratian vastainen ja radikaalinationistinen (Mudde 2019: 18–37 ja Tammikko 2019: 104).

Tyypillisesti äärioikeistolaisuuteen kuulu näkemys, että valtio on rakennettava valtaväestöstä koostuvan etnisen ryhmän, kulttuurin tai rodun koettuja tarpeita ensisijaisesti palvelevaksi ja oltava mahdollisimman vähän tekemisissä kansainvälisten organisaatioiden tai -poliittisten yksiköiden kanssa (Tammikko 2019: 104 ja Mudde 2019: 18–37).

3.6 Rasismi

On olemassa kahdenlaista rasismia: vanha ja uusi (Puuronen 2011: 46). Vanha rasismi koostuu uskomuksesta, jonka mukaan on olemassa erilaisia ulkonäön mukaan tunnistettavia ihmisrotuja, jotka poikkeavat psyykkisesti ja fyysisesti toisistaan. Tämän uskomuksen mukaan jokainen rodun edustaja perii rotunsa ominaiset kyvyt ja heikkoudet, joiden perusteella rotuja voidaan luokitella hierarkkisesti (Todorov 1989 ja Puuronen 2011: 56). Uusrasismissa rotujen sijaan ihmiset jaetaan hierakkaisesti koettujen kulttuuristen ominaisuuksien, kuten uskonnon ja kielen mukaan.

Vanhan rasismin uskomus perinnöllisyydestä siirtyy uusrasismiin sanomattomaksi taustaoletukseksi, jonka mukaan tietyn kulttuurin edustajat käyttäytyvät ja ovat jopa fyysisiltä ominaisuuksiltaan samanlaisia. (Puuronen 2011: 57.)

Uusrasismissa valtaväestö, erityisesti valkoinen länsimaalainen kulttuuri, luokitellaan sivistyneemmäksi kuin globaalin etelän tummaihoiset kansat. Uusrasismiin mukaan jokaisella kulttuurilla on eräänlainen luonnollinen koti, eivätkä ne saa sekoittua keskenään, koska se aiheuttaa etnisiä konflikteja (Puuronen 2011: 57.) Uusrasismia ilmenee esimerkiksi muslimivastaisessa retoriikassa, jossa koetaan muslimeita kyvyttömiksi integroitumaan länsimaiseen yhteiskuntaan, mistä syystä heidän maahanmuuttonsa pitää estää.

Sovellan tutkimuksessani sekä Smedleyjen määritelmää rasismin arkiuskomuksista (lisätietoa sivulla 11–12), että Puuronen määritelmää kulttuurirasismista, jolla tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että jossain kulttuurituotteessa asetetaan eri kansoihin, rotuihin tai kulttuureihin kuuluvat hahmot hierarkkiseen järjestykseen tai jos tämän kulttuurituotteen on kuvattu sisältävän rasistisia stereotyyppioita tai teemoja, se luokitellaan rasismiksi, vaikka kulttuurituotteen luoja ei tarkoittanutkaan tietoisesti demonisoida tai panetella jotain kansanryhmää alhaiseksi roduksi, joka tulisi tuhota.

Esimerkiksi jos kulttuurituotteessa kehystetään tummaihoiset yleisesti hyviksi urheilijoiksi ja rennoiksi tanssijoiksi, se luokitellaan rasistiseksi, vaikka luonnehdinnat olisivatkin tarkoitettu positiivisiksi.

4. Analyysimetodit

Lähin tutkimustani aihetta sivuava tutkimus on Erin Marie Saltmanin (2014) oikeistolaisen unkarilaisen nuorison sosialisatiota koskeva tutkimus, jossa analysoidaan nuorten sosiaalista ympäristöä, aikuistumista ja heidän kuluttamaansa mediaa yksilöhaastattelujen perusteella. Maisteritutkimuksessani sovellan Saltmanin tutkimuksen runkoa, rikastaen sitä folkloristiikan arkiuskomusteorialla.

Tutkimuksessani rajasin haastattelujen aihepiirin puolistrukturoiduilla kysymyksillä (liite 3), jotka käsittelevät informantille merkittäviä elämäkokemuksia lapsuudesta aikuisuuteen ja sitä mitkä kulttuurituotteet mahdollisesti ovat heidän mielestään olleet vaikuttamassa heidän maailmankuvansa muodostumiseen.

Tutkimuksessani pyrin jäljittämään kansallismielisten aktivistien arkiuskomuksia käyttämällä Audrey ja Brian Smedleyn (2012: 36–38, 73–87.) arkiuskomusten jäljitysmetodeja.

Smedleyjen metodeihin kuuluu ihmisten puheiden ja tekstien analysointia, jossa pyrkimyksenä on eristää arkiuskomuksia, jotka ovat puheessa esitetyn maailmankuvan takana. Jos esimerkiksi joku haastateltavan mainitsema kulttuurituotteen kertomus on joko omassa tai jonkun muun tekemässä analyysissä kuvattu vertauskuvaksi Jeesuksesta, se tarkoittaa, että kertomus sisältää arkiuskomuksen ennustuksissa valitusta sankarista uhraamassa itsensä ihmiskunnan puolesta kuolemalla, jonka jälkeen tämä ”syntyy” uudelleen entistä vahvempana. Tutkimuksessa tällainen arkiuskomus on koodattu ”Jeesus-myytiksi”.

Jos usean haastateltavan elämän aikana merkitykselliseksi mainituissa kulttuurituotteissa esiintyy Jeesus-myytti, tämä tarkoittaa sitä, että kyseinen arkiuskomus on yleinen informanttien keskuudessa. Arkiuskomusten lukumäärä ilmoitetaan vuorovaikutuskertana. Tällä viitataan siihen, että haastateltavat ovat olleet vuorovaikutuksessa sellaisten kulttuurituotteitten kanssa, jotka sisältävät tiettyjä arkiuskomuksia.

Kiinnostavaa on, jos eniten haastateltavan elämän aikana kulutettujen kulttuurituotteitten arkiuskomukset muistuttavat äärioikeistolaisen ideologian sisäisiä ajatusmalleja, kuten fasismin sisältämän feeniksmyytin (Griffin 1991: 34–35, 101), joka muistuttaa rakenteeltaan jonkin verran Jeesus–myyttiä.

Molemmat käsittelevät tarinoita, joissa itsensä tuhoamalla synnyttään uudelleen vahvempana. Hyödyntämällä Roger Griffinin (1991) ja Cas Mudden (2019) määritelmiä äärioikeistolaisen ideologian rakennusosista analysoin sitä, kuinka paljon äärioikeistolle ominaisia arkiuskomuksia haastateltavien keskuudesta löytyy.

Haastattelujen litteraatit tutkitaan diskurssianalyysillä, joka on analyyttinen väline ihmisten kielenkäytön ja muun merkitysvälitteisen suullisen tai kirjallisen toiminnan yksityiskohtaisessa analyysissä. Diskurssianalyysin avulla voidaan selvittää, millaista sosiaalista todellisuutta erilaisissa sosiaalisissa ympäristöissä käytetyllä kielellä luodaan. (Jokinen et al. 2016: 17.) Diskurssianalyysissä tutkitaan niitä keinoja, joilla puhujat kuvaavat ilmiöitä ja nimeävät niille syitä.

Suonisen mukaan (2016: 188) yleisin tekniikka on analysoida kielenkäyttöä tarkkailemalla, mitä sanoja käytetään kuvaamaan jotain aihealuetta, vaikkapa kansallismielisyyttä. Suonisen mukaan tämän jälkeen on tarkasteltava sitä, millaisina kielellisinä tekoina kielenkäyttö toimii (Suoninen 2016: 188.)

Suonisen (2016: 189) mukaan diskurssianalyysissä pohditaan 1) mitä merkityksiä selonteissa voidaan käyttää; 2) miten nuo merkitykset esitetään vuorovaikutustilanteissa ja 3) miten selonteot osallistuvat jaetun sosiaalisen maailmamme eli kulttuurimme rakentumiseen. Samalla diskurssianalyysissä tarkastellaan kielessä ilmeneviä valtasuhteita, kysymällä analysoitavalta diskurssilta 1) mitä diskurssissa sanotaan ja tehdään 2) millaiset toimijoiden väliset suhteet ovat diskurssissa 3) millaisiin subjektipositioihin ihmiset asemoidaan. (Jokinen et al. 2016: 85.)

Sovellan diskurssianalyysiin kuuluvaa retorista analyysiä, jossa ei pyritä paljastamaan puhuuko puhuja totta vai ei (Jokinen et al. 2016: 338). Sen sijaan tutkitaan miten haastateltavat kokevat itsensä, maailman ja muistonsa olevan. Pyrin haastateltavien muistokertomuksia analysoimalla löytämään heidän maailmankuvansa ja ideologiansa.

Tutkimuksessani kiinnitän myös huomiota siihen, miten haastateltavat luovat erilaisia mielikuvia itsestään moraalisena toimijana. Tällöin heidän puheistaan käyvät ilmi ne asiat, joita he pitävät itsestään selvinä, joita erityisesti arvostavat ja joita pitävät outoina (Suoninen 2016: 188.)

Esimerkiksi haastateltava 2 puhui haastattelussa ”universaalisesta ihmismallista” negatiivisena ilmiönä selittämättä tarkemmin, mitä hän sillä tarkoitti. Tiedän kuitenkin, että universaalinen ihmismalli viittaa liberalismiin (Gaus et al. 2020) ja kristinuskon (Britannica 2021) käsitystä ihmisten perimmäisestä samankaltaisuudesta.

Otan huomioon haastateltavilta haastattelun aikana saamiani vihjeitä. Selvitän esimerkiksi, puhuuko haastateltava 2 universaalisesta ihmismallista liberalismiin vai kristinuskon kontekstissa.

Kulttuurituotteista, joista en löytänyt valmiita analyysejä, sovelsin diskurssianalyysiä, purkaakseen eri teosten kerronnassa olevia oletuksia, joista muotoilin arkiuskomuksia. Esimerkiksi määrittelemällä keitä ovat tarinan päähenkilö, sankari ja vihollinen.

Kenellä on enemmän ääntä kuin toisella? Keitä hahmoista kuvataan yksityiskohtaisemmin ja kuka jätetään etäisemmäksi? Minkälaisia arvoja kyseinen tuote pyrkii välittämään?

Näitä kysymyksiä esittämällä pyrin hahmottamaan tekstissä ilmeneviä arkiuskomuksia. Enimmäkseen nämä arkiuskomukset on koodattu ilmiselviksi propositioiksi, joissa maailman- tai asiantila on tietynlainen ja sen pitäisi tai ei pitäisi olla sellainen. Säästääkseni tilaa taulukossa, olen merkinnyt jotkut arkiuskomukset teemojen, kuten syklinen historia -mukaan.

Syklinen-historia -tyyppiset arkiuskomukset ovat toteamuksia todellisuuden luonteesta. Jos koodatussa arkiuskomuksessa ei erikseen kerrota asian olevan negatiivinen tai positiivinen, se on ihanne tai toteamus todellisuudesta. Tämä tarkoittaa, että asian pitäisi olla näin tai se on näin, eikä sille voi mitään.

Esimerkiksi Mark Burgessin *Nalle ja Jänö. Hurjasteleva pyöräilijä* -lastenkirjan (1996) keskeisin opetus on, että riskinotosta voi olla seurauksia muille, eikä vain riskinottajalle itselleen. Tekstissä on kolme hahmoa: hurjasteleva krokotiili ja kaksi sivustakatsojaa Nalle ja Jänö.

Kirjan keskikohdassa kerrotaan: “Mutta krokotiili ei edes hiljentänyt vauhtia. Se hurjasteli ohi kura roiskuen.” (Burgess 1996: 10). Parin sivun jälkeen “Nalle ja Jänö juoksivat onnettomuuspaikalle. Krokotiili pyörineen oli suistunut ojaan.” (Burgess 1996: 14–15).

Tarina on rakennettu Nallen ja Jänön perspektiivistä. He ovat tarinan päähenkilöt, jotka kohtaavat ongelman eli hurjastelevan pyöräilijän. Tarinassa hurjasteleva pyöräily on negatiivista ja passiivinen toiminta positiivista.

Teksti alkaa kuvailemalla pyöräilijän “hurjaksi”. Hurjalla tarkoitetaan tässä vaarallista tai harkitsematonta. Tämä hurjan pyöräilyn harkitsemattomuus osoitetaan roiskuvalla kuralla ja huomautuksella, ettei pyöräilijä hidasta vauhtia kuraa kohdatessaan. Pari sivua myöhemmin hurjastelun osoitetaan aiheuttaneen krokotiilin suistumisen ojaan.

Koodasin näitten rivien arkiuskomukseksi Riskinotolla-voi-olla-negatiivisia-seurauksia. Arkiuskomus sisältää ajatuksen, että on oltava varovainen teoissaan, jotta ei itselle tai muille käy pahasti.

Ne kulttuurituotteet, joista löysin jonkun muun tekemän analyysin, pyrin muotoilemaan kulttuurituotteen teemasta, juonikuvauksesta, teoksen koetusta filosofiasta ja merkityksestä arkiuskomuksia. Nämä analyysit olivat suoraviivaisempia. Esimerkiksi, jos analyysissa kerrotaan, että jokin teos on sankarikertomus, muotoilin tästä Sankaruus-on-ihanne-arkiuskomus ja niin edelleen. Pyrin näissä analyysseissä kiinnittämään huomiota siihen, mitä kulttuurituotteen analysoija koki tutkimansa kulttuurituotteen puolustavan ja kannattavan. Tutkimalla kulttuurituotteen arvoja ja mahdollista poliittista viestiä, voidaan päästä lähelle sitä, mitä arkiuskomuksia kulttuurituotteessa voidaan omaksua.

Tutkin myös kulttuurituotteiden tekijöiden taustoja silloin kun niistä löytyi tietoa: tällaisia taustalähteitä olivat esim. kulttuurituotteen tekijän haastattelu tai kolmansien osapuolten tutkimuksia tai selostuksia teoksesta. Näissä analyysseissä avasin enemmän niitä lähtökohtia, joista jokin kulttuurituote on luotu.

Esimerkiksi Paul Verhoeven on todennut *Starship Troopers* DVD -kommentaarissaan (1997) elokuvansa olevan satiiri fasismista ja elokuvansa sankarin pyrkivän olevan ”mallifasisti”. Tällöin muotoilin kyseisen elokuvan sisältävän sekä fasismia merkitsevän Palingeneettisen-äärinationalismi -arkiuskomuksen.

Koska vaikka elokuva onkin antifasistinen, ymmärtääkseen fasismin pilkkaa, katsojan oletetaan tietävän miltä fasismi näyttää ja kuulostaa. Tällöin elokuvan kerronta sisältää sekä Palingeneettisen-äärinationalismia kannattavan, että sitä vastustavan arkiuskomuksen.

Esimerkkinä kolmannen osapuolen tekemistä analyyseistä muotoilluista arkiuskomuksista nostan esiin Mika Waltarin *Johannes Angelos* (1952) -romaanista tehdyn yksittäisen havainnon:

Panu Rajalan Waltarin elämäkerrassa *Unio Mystica. Mika Waltari elämä ja teokset* (2008) todetaan tämän *Johannes Angelos* -romaanin sisältävän muun muassa ajatuksen siitä, että historialla on tapana toistaa itseään ja että länsimaat ovat perikadon partaalla (Rajala 2008: 604–605). Rajalan valmiiseen analyyysiin perustuen muotoilin *Johannes Angelos*-romaanin sisältävän syklinen historia ja sivilisaation romahdus -arkiuskomukset.

Johannes Angelos ei ole vain puolifiktiivinen kertomus Konstantinopolin piirityksestä, vaan myös analogia Talvisodasta (Rajala 2008: 598-599, 606, 610), jonka tarkoitus oli saada lukija pohtimaan romaanin kautta nykyaikaa.

Tällöin lukijan on jaettava Waltarin kanssa arkiuskomus historista toistuvana syklinä. Rajalan (2008: 599) mukaan *Johannes Angeloksessa* Konstantinopoli on vertauskuva länsimaista ja turkkilaiset Neuvostoliitosta. Rajalan (2008: 605) mukaan Konstantinopolin joutumisessa turkkilaisten käsiin on löydettävissä Waltarin pessimistinen usko länsimaisen sivilisaation heikkoudesta ja romahduksesta. Kirjoittaessaan teostaan Waltari siis oletti lukijansa jakavan hänen kanssaan arkiuskomuksen sivilisaatioiden lopullisuudesta ja kuolemasta.

Koodaan tutkimuksessa analysoimani kulttuurituotteet Atlas.Ti -ohjelmalla. Se on sähköinen teksti-, ääni- ja videomateriaalin koodaus- ja analyysiohjelma, joka toimii Linux, Apple ja Windows-tietokoneissa. Tutkimuksessa käytettiin versio 9 Windows 10-ohjelmaversiota.

Tutkimuksessa konvertoitiin kaikkien haastateltavien koodaukset Excel-formaatissa analysoitavaksi. Excel-taulukko on järjestetty hierarkkisesti. Päälimmäisenä ovat jokaisen informantin yleisemmät koodit ja pohjalla harvemmat.

1 ensimmäinen sivu kaikkien haastateltavien mainitsemien kulttuurituotteiden arkiuskomukset. Koko taulukko paremmalla resoluutiolla on liite 1:ssä. Kpl tarkoittaa jokaisen koodin kappalemäärää informantin elämän aikana

Informantit	1	2	3	4	5					
	Arkiuskomus	kpl	Arkiuskomus	kpl	Arkiuskomus	kpl				
o	yhteenkuuluvuus omaan maahan	13	Jeesus-myytti	13	Jeesus-myytti	6	valtaa on kyseenalaistettava	10	yhteisöllisyys on tärkeää	6
o	vanha kannattaa säilyttää	11	syklinen historia	6	on tärkeää pohtia miksi on olemassa	4	antirasismi	8	Kaikkien on kasvettava paremmiksi ihmisiksi	5
o	valtaa on kyseenalaistettava	10	Vanha kannattaa säilyttää	5	kuka tahansa voi olla sankari, vaikka ei olisi urhea tai vahva	4	miehen näkökulma on tärkein	8	altavastaaja on hyvä	5
o	Jeesus-myytti	9	Sivilisaation taantuminen/romahdus	5	Kaikkien on kasvettava paremmiksi ihmisiksi	4	Yhteenkuuluvuus omaan maahan	7	Vanha kannattaa säilyttää	4
o	individualismi on tärkeää	9	rakkaus on hyvä	5	Vanha kannattaa säilyttää	4	individualismi on tärkeää	7	homot ovat vähempiarvoisempia kuin heterot	4
o	sankaruus on ihanne	8	kansojen edustajat ovat kaikki samanlaisia ja outoja	5	Sivilisaation taantuminen/romahdus	4	palingeneettinen äärinationalismi	6	valtakulttuuri on huono	3
o	epäitsekkyys on tärkeää	8	vieraan kulttuurin kansa on huonompi kuin oma	5	syklinen historia	4	on tärkeää pohtia miksi on olemassa	6	Jeesus-myytti	6
o	naiset ovat tasavertaisia miesten kanssa	7	miehen näkökulma on tärkein	4	rakkaus on hyvä	4	ystävyyden on tärkeää	5	rasismi	5
o	familismi	7	ihmisyyden kritiikki	4	individualismi on tärkeää	3	tabuja on rikottava	5	pieni voi voittaa suuren	3
o	kulttuurien on pysyttävä erillään	7	Omalla valtiolla on oikeus hallita ja valloittaa muita valtioita	4	Eri kansat voivat elää toistensa keskuudessa	3	Jeesus-myytin kritiikkiä	5	rakkaus on hyvä	3
o	kansojen edustajat ovat kaikki samanlaisia ja outoja	7	Naiset ovat tasavertaisia miesten kanssa	4	uskollisuus on tärkeää	3	moderni maailma ei ole hyvä	5	uskollisuus on tärkeää	3
o	rakkaus on hyvä	7	palingeneettinen äärinationalismi	4	synnit annetaan anteeksi	3	yhteisöllisyys on tärkeää	5	Voimakkaat tunteet ovat tärkeitä	3

Määrittelin merkityksellisen arkiuskomuksen minimilukumääräksi neljä kappaletta, mutta maksimilukumäärää en määritellyt. Tämä erityisesti siksi, että eri informanttien arkiuskomusten välillä on paljon hajontaa. Esimerkki kristinuskoon viittaavien arkiuskomusten lukumäärä eri haastateltavien elämässä vaihteli yksilöiden välillä nolasta kuuteen ja yhdeksään kappaaleeseen.

Jos haastateltava on elämänsä aikana kuluttanut kulttuurituotteita, joissa sama arkiuskomus esiintyy yli neljä kertaa, on hyvin mahdollista, että se on vaikuttanut haastateltavan maailmankuvaan. Muuten mikä tahansa luku yhdestä ylöspäin tarkoittaa arkiuskomusten lukumäärää elämän aikana kulutetuissa kulttuurituotteissa. Syy tähän rajaukseen on, että suurin osa arkiuskomuksista esiintyy kaksi tai kolme kertaa haastateltavan mainitsemissa kulttuurituotteissa. Tämä tarkoittaa niiden olevan melko harvinaisia arkiuskomuksia informantin muistotietokertomuksissa verrattuna yli neljä kertaa esiintyviin arkiuskomuksiin.

Suuremmalla otannalla pystyttäisiin määrittelemään luotettavampi keskiarvo, mutta sitä ei ollut tässä tutkimuksessa mahdollista toteuttaa.

Kirjasin kaikkien informanttien kuluttamissa kulttuurituotteissa eniten esiintyvät arkiuskomukset ja vertasin niitä keskenään löytääkseni eroavaisuuksia esimerkiksi arkiuskomusten lukumäärässä ja siinä, mitkä arkiuskomukset ovat yleisimpiä tai kaikille yhteisiä. Taulukot näistä arkiuskomuksista löytyvät liitetiedostosta (liite 1).

Kokosin kerätyt arkiuskomukset listoiksi sen elämänvaiheen perusteella, joissa ne esiintyvät ensimmäisen kerran hahmottaakseni missä elämänvaiheessa tietyt arkiuskomukset muodostuvat ja kuinka pitkään ne pysyvät merkittävinä (yli 4 vuorovaikutuskertaa) informantin elämässä. Näin oli mahdollista selvittää mitä kulttuurituotteita kulutettiin lapsuudessa ja teini-iässä, ja mitkä taas ovat aikuisiän suosikkeja.

Haastateltavilta kysyttiin, olivatko hänen vanhempansa lukeneet hänelle lapsuudessa, minkälaisia elokuvia hänelle oli näytetty koulussa ja oliko hänellä ollut kulttuurituotetta, josta hän oli pitänyt kovasti jossain ikävaiheessa mutta joka myöhemmin tuntui vähemmän hienolta tai jopa hävettävältä sekä oliko haastateltavalla mielessään jokin kulttuurituote, jonka tämä oli ensimmäisen kerran tiedostanut sisältävän poliittisen sanoman ja oliko joku kulttuurituote vaikuttanut merkittävästi haastateltavan omaan maailmankuvaan?

Sen jälkeen syötin nämä listat Atlas.ti:n Wordcloud-toimintoon, joka muodostaa sanoista sanapilven. Tässä pilvessä eniten esiintyvät sanat ilmestyvät suurempina ja keskellä sanapilveä. Vähiten esiintyvät ympäröivät pilven reunoja pienempinä. Pyrin perinteisen taulukon lisäksi myös tätä työkalua käyttämällä hahmottamaan ja visualisoimaan, mitä arkiuskomuksia tai käsitteitä esiintyi eniten haastateltavien mainitsemisissa kulttuurituotteissa.

Nähdäkseni esiintyykö samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia ilmoitettujen ideologisten mieltymysten ja sosialisointin aikana havaittujen arkiuskomusten välillä, vertasin jokaisen kansallismielisen aktivistin haastattelussa eniten esiintyviä arkiuskomuksia heidän kannattamaansa ideologiaan, mieltymyksiin ja litteraatista tehtyyn diskurssianalyysiin. Jos sekä haastateltavan itsensä ilmoittama maailmankuva että arvot ovat samanlaisia kuin haastattelussa löydetty arkiuskomukset, voimme todeta haastateltavan todennäköisesti samaistuvan näihin ajatuksiin hänen olleessaan elämänsä aikana vuorovaikutuksessa niiden kanssa.

Nämä arkiuskomukset joko ovat yhdenmukaisia hänen nykyisen maailmankuvansa kanssa tai hän on kasvanut niiden arkiuskomusten vaikutuspiirissä, joista hänen maailmankuvansa myöhemmin muodostui.

Tutkimukseni tarkoitus ei ole määritellä jotain yksittäistä kulttuurituotetta, kuten elokuvaa tai kirjaa äärioikeistolaiseksi tai sellaiseen maailmankuvaan altistavaksi. Tässä tutkimuksessa en myöskään väitä, että mainitut kulttuurituotteet yhdessä edistäisivät tietyn ideologian omaksumista.

Tutkimukseni ei perustu objektiiviseen tietoon, vaan haastateltavan muistoihin ja haastattelun hetkiseen käsitykseen itsestään ja maailmankuvastaan. Muistot ovat takautuvasti muokkautuvia (Portelli 1997: 72–80).

Se, että haastateltava muistaa jotain, tarkoittaa sitä, että tällä muistolla on vielä relevanssia nykyhetkessä. Muisteliija todennäköisesti kokee muiston merkitykselliseksi ja tärkeäksi, kun taas sitä, mitä hän ei muista hän ei myöskään kokenut tarpeeksi tärkeäksi tai merkitykselliseksi tapahtumaksi omassa elämässään (Passerini 1989: 197; Portelli 2006: 57; Heimo 2010; Teräs 2011: 185–186 ja Hytönen 2014: 26.) Toinen syy muistamattomuuteen voi olla se, ettei muistoa koeta sosiaalisesti hyväksyttäväksi kuvailla ääneen. Tämä tarkoittaa, ettei muistitietoa voida

pitää objektiivisena tietona haastateltavien elämästä, ainoastaan siitä, minkä hän nykyään kokee relevanttina.

Näin ollen haastateltavien muistoissa mainitut kulttuurituotteet eivät välttämättä heijasta objektiivista, kronologista järjestystä niistä kulttuurituotteista, joita haastateltava on eläessään tosiasiasa kuluttanut, vaan se kertoo mitkä niistä ovat jättäneet suuren vaikutuksen haastateltavan elämään tai jotka hän nykyään jälkiviisaasti kokee olleen merkityksellisiä maailmankuvansa rakentumisen kannalta. Tämä tarkoittaa, että haastattelujen kautta saatu tieto on suuntaa antavaa informaatiota siitä, mitä haastateltavat ovat elämänsä aikana kokeneet.

Hyödyntämällä Saltmanin (2014: 59–60) tutkimuksen runkoa pyrin ehkäisemään edellä mainitut, muistitiedon vääristymästä johtuvat ongelmat. Rungossa selvitetään eri elämänvaiheiden aikana kulutettuja kulttuurituotteita ja erotellaan niitä kategorioihin sen perusteella mitkä ovat haastateltavien lempikulttuurituotteet, eniten maailmankuvaan vaikuttaneet kulttuurituotteet ja ensimmäisen kerran perusteella, kun haastateltava huomasi kulttuurituotteessa poliittisen viestin.

Kun haastateltava miettii eri näkökulmista oman elämänsä aikana kuluttamiaan kulttuurituotteita, hän käyttää erilaisia kehyksiä kuvatakseen ja hahmottaakseen muistojaan. Erilaisten kehysten soveltamista omien muistojen jäsentämiseksi suulliseksi narratiiviksi voi huomata haastattelussa pidetyissä tauoissa.

Haastattelutilanteiden aikana haastateltavien pitämät pitkät tauot (litteraatissa tauot on merkitty ”...” ja ”... [pitkä tauko]...” merkeillä) ennen kysymykseen vastaamista, voivat merkitä sitä, että haastateltavat eivät olleet ennen pohtineet kysymyksiäni ja miettivät, miten kehystää muistonsa haastattelijalle.

Lynn Abramsin (2016: 125–126) mukaan tauot haastattelun aikana voivat merkitä, ettei haastateltava ole aiemmin jäsenellyt muistojaan kertomukseksi. Tällöin on mahdollista, että vastaus kumpuaa yksilön spontaaneista ajatuksista, eikä usein toistetusta narratiivista, joka tulee ”kuin apteekin hyllyltä”. Tällä tekniikalla myös vähennetään yhden muistitietokehyksen luoman vääristymän riskiä.

Abramsin (2016: 26) mukaan kysymykseen liian nopeasti saadut vastaukset voivat merkitä sitä, että henkilö on harjoitellut useita kertoja samaan kysymyksen vastaamista: hän on joko kertonut saman tarinan useita kertoja muille ihmisille tai hän on jo etukäteen kehystänyt kertomuksensa kulttuurisesti hyväksytyyn narratiiviin.

Näiden tietojen valossa on hyvin todennäköistä, etteivät haastateltavani ole aiemmin ajatelleet ottaneensa vaikutteita kuluttamistaan kulttuurituotteista, eivätkä näin ollen tietoisesti valitse niitä kulttuurituotteita, jotka sopivat hänen tämänhetkiseen maailmankuvaansa.

Yksittäinen arkiuskomus ei vielä kerro mitään henkilön maailmankuvasta. Sen sijaan tiettyjen arkiuskomusten vuorovaikutuskerrat yksilön mielessä voi kertoa tämän maailmankuvasta, koska nämä muodostavat tai ovat osa sitä. (Smedley 1912: 15–16, 24).

Tämän tutkimuksen tarkoitus ei ole myöskään vähätellä kansallismielisten aktivistien maailmakuvan rationaalisuutta tai legitimizeettiä. Se, että tutkimuksessani ehdotetaan haastateltavien sosialisoituneen tiettyyn maailmankuvaan osittain kuluttamiensa kulttuurituotteiden yhteisvaikutuksen kautta ei tarkoita, että haastateltavien maailmankuva olisi irrationaalinen, vaan sitä, että sosialisatiossa muodostuvat ne lähtökohdat, joista yksilö tulkitsee maailmaa. Päätös omaksua jokin ideologia ja ryhtyä aktivistiksi on lopulta kiinni yksilöstä itsestään.

Koska ei ole olemassa valmista listaa eri kulttuurituotteista mahdollisesti löydettyistä arkiuskomuksista, tutkimusta varten ekstrapoloitiin monia arkiuskomuksia teoriaosiossa kuvattua Smedleyjen menetelmää (2012: 36–38, 73–87) soveltaen.

Lähdeviitteissä on lista kaikista haastateltujen henkilöiden mainitsemista kulttuurituotteista, ja lähdeaineisto (artikkelit, kirjat, nettisivut, DVD/BluRay-levyt ja videoesseeet) joitten tulkinnoista muotoilin arkiuskomuksia.

Koska en ole mediatutkija, tukeudun pääosin muiden kulttuuritutkijoiden tulkintoihin kulttuurituotteista, jos sellaisia oli saatavilla. Siirryinkin käyttämään ensisijaisesti Google Scholar –hakukoneohjelmaa löytääkseni kulttuurituotteita koskevia analyysejä. Tutkimuksessani pyrin löytämään ensisijaisesti akateemisia analyysejä haastateltavien mainitsemista

kulttuurituotteista, mutta mikäli sellaisia ei löytynyt, siirryin lehtiartikkeleihin, tietokirjoihin ja moniin muihin kirjallisiin ja visuaalisiin lähdeaineistoihin. Kulttuurituotteita kerääntyi haastatteluista sen verran paljon, että säästääkseni aikaa suosin tiivistettyjä analyysyjä. Tämän vuoksi suurin osa käytetyistä lähteistä koostuu artikkeleista. Tutkimuksen edistyessä kävi välillä niin, ettei siinä esiin tulleesta kulttuurituotteesta löytynyt valmista analyysiä. Tällöin hankin kyseisen tuotteen käyttööni ja analysoin sitä diskurssianalyysin avulla.

Lähteet, joissa on merkitty kulttuurituotteen tekijän nimi, olen analysoinut itse, eli analyysit ovat omia tulkintojani, joissa viitataan suoraan teokseen. Ne tuotteet, joissa lähteeksi on merkitty muu, kuin tuotteen tekijä, ovat jonkun toisen analysoimia. Näiden ulkopuolisten henkilöiden tulkinnat kulttuurituotteista ovat peräisin aineistoista, joissa käsitellään kulttuurituotteeseen liittyviä teemoja, filosofiaa tai keskeistä ideaa. Näissä mainituista yleistyksistä muotoilin kulttuurituotteeseen liittyvät arkiuskomukset.

Varmistaakseni tukeutuvani vakiintuneisiin käsityksiin yksittäisen kulttuurituotteen teemasta, filosofiasta tai merkityksestä, pyrin tukeutumaan kahteen tai useampaan analyysiin samasta kulttuurituotteesta. Koska suurin osa kulttuurituotteista oli taiteellisia fiktiokertomuksia, niistä ei ole olemassa objektiivista tulkintaa. Tämän vuoksi merkitsin ylös samoista kulttuurituotteista tehtyjen analyysien ristiriitaiset tulkinnat. Näistä tulkinnoista muotoilin kaksi keskenään ristiriidassa olevaa arkiuskomusta, jotka edustavat samassa kulttuurituotteessa olevia mahdollisia arkiuskomuksia. Esimerkiksi antirasismi ja rasismi esiintyivät monissa kulttuurituotteissa samanaikaisesti. Ristiriitaisia tulkintoja huomioimalla voidaan havaita, kumpaan arkiuskomukseen yksilö tai ryhmä on ollut elämänsä aikana enemmän vuorovaikutuksessa.

Jos arkiuskomus, johon haastateltava on useammin ollut vuorovaikutuksessa elämänsä aikana, on yhteensopiva haastateltavan maailmankuvan kanssa, voidaan päätellä sen olevan mahdollisesti osa haastateltavan tai ryhmän sosialisaatiota.

Tämä voi myös tarkoittaa, että haastateltava on tulkinnut teoksen elämänsä aikana eniten - ei harvemmin, esiintyneen arkiuskomuksen mukaisesti. Jostain kulttuurituotteesta löytyi vain yksi, ei-akateemisesta lähteestä peräisin oleva analyysi. Tällaiset tapaukset olivat kuitenkin harvinaisia, joten ne eivät vääristä lopputulosta.

Valitsin tutkimukseeni vain hyvin spesifejä kulttuurin lajityyppejä, kuten black metal, western, showpaini, Rock Against Communism (RAC) ja folk metal, koska niiden välinen variaatio on vähäisempää kuin laajempien kulttuurin lajityyppien ja siksi helpommin yleistettävissä. Esimerkiksi rock-musiikki tai scifi ovat liian laajoja genrejä yleistettäväksi selkeisiin teemoihin tai arkiuskomuksiin: ne sisältävät lukuisia alakategorioita, jotka voivat olla toistensa kanssa ristiriidassa. Esimerkiksi rock-musiikki sisältää niin Beatlesin kevyen pop-rockin kuin pahuudella flirttailevan Black metallinkin.

Sovelsin diskurssianalyysiä purkaakseni eri kulttuurituotteiden kertomuksista ja niistä tehdyistä analyyseista teemoja ja oletuksia, jotka sisältävät Dundes'n ja Smedleyjen määrittelemät elementit, ja jotka tekevät niistä arkiuskomuksia. Helpottaakseni analyysiä, muotoilin aineistoista arkiuskomuksia, jotka nimesin tiivistetyksi kuvauksiksi itsestään. Esimerkiksi suurimman osan Disney-elokuvista on luonnehdittu sisältävän tarinan nuoresta naisesta, joka kaipaa elämältään enemmän, kuin perheensä hänelle mainitsema kohtalon (Siegel 2012 ja Ellis 2017).

Edellä mainittu kuvaus Disney -elokuvien tavallisimmasta juonikuviosta koodasin Nuoren–naisen–halu–kokea–jotain–enemmän kuin–perheensä–mainitsema–kohtalo -arkiuskomukseksi, joka on samalla kuvaus itsestään. Kuten sivulla 20 mainitsin, arkiuskomukset on koodattu propositioiksi, joissa maailman tai asian joko kerrotaan olevan tietynlainen tai esitetään, että sen pitäisi tai ei pitäisi olla sellainen. Jos koodatussa arkiuskomuksessa ei erikseen kerrota asian olevan negatiivinen tai positiivinen, se on ihanne.

Tällöin Nuoren–naisen–halu–kokea–jotain–enemmän kuin–perheensä–mainitsema–kohtalo -arkiuskomus sisältää ihanteen vapaasta tahdosta, naisen yksilöllisyydestä ja perheestä itsenäistymisen tärkeydestä.

5. Aineiston analyysi

5.1 Ideologia

Haastattelujen perusteella haastateltavien kansallismielisyys kategorisoidaan liberalismiin vastakohtana kollektivistiseksi ideologiaksi, jolla on erilaisia asteita. Esimerkiksi haastateltava 2 kuvaa olevansa kansallismielinen koska:

Jotenkin se, niinku tuntemus siitä, että tää, ei pelkästään Suomessa, mutta jotenkin lännessä ylipäättänsä, niinku menetetty sellainen selkee identiteetti ja suuntaus. Mitä me ollaan ja minkä sortin meidän pitäis rakentaa tää. Niin mä. Siitä on tullut täysin universalistinen ajatusmalli, jossa jokainen ihminen, oli ne taustaltaan, mitä tahansa. Ilman, että olis mitään omaa mielipidettä.

Universaali-ihmismalli on viittaus liberalismiin, jonka haastateltava 2 asettaa kansallismielisyyden kontrastipariksi. Samaa mieltä on haastateltava 4. Tämä kuvaa kansallismielisen ajattelun sellaiseksi, joka hylkää liberaalin narratiivin täysin. Haastateltava 1 taas määritteli liberalismiin ja vasemmistolaisuuden kansallismielisyyden vastakohtaksi sanoessaan:

Mä tiedän sellaisia ihmisiä, jotka on ollut ensin jotain liberaaleja tai jotain vasemmistolaisia ja sit jonkun pakolaiskriisin myötä muuttunut kansallismielisiksi.

Taantumukselliseksi itseään kuvaava haastateltava 3 määrittelee yleensä kansallismielisiksi mielletyt puolueet, Kokoomuksen ja Keskustan, kansallismielisyyteen kuulumattomaksi.

Samoja sanamuotoja käyttää haastateltava 5, joka on entinen PVL-aktivisti, verratessaan omaa ideologiaansa vanhempiensa ajatusmaailmaan sanomalla sen olevan ”rankempi” ja ”mustavalkoisempi”. Tällöin on tulkittava, että haastateltavat kokevat kansallismielisyyden olevan spektri, jossa he edustavat tietynlaista ääripäätä ja vastakohtaa liberalismiin nähden.

Haastateltavat ilmoittivat olevansa vakaumuksellisia kristittyjä, konservatiivisia ja kansallismielisiä. Analysoidessani haastattelujen aikana mainittujen kulttuurituotteiden arkiuskomuksia, sain selville, että haastateltavat ovat kuluttaneet elämänsä aikana kristillisiä, konservatiivisia ja nationalistisia arkiuskomuksia sisältäviä kulttuurituotteita.

3/5 haastateltavasta on ollut yli viisi kertaa vuorovaikutuksessa kristilliseen maailmankuvaan viittaavan Jeesus-myytin kanssa ja eniten näitä oli haastateltava 1:llä, jolla vuorovaikutuskertoja ilmeni yhdeksän. Konservatismiin viittaavaan Nykytila-pitää-säilyttää/vanha-on-hyvä – arkioskumuksen kanssa 4/5 haastateltavasta on ollut vuorovaikutuksessa yli kolme kertaa, joista korkein luku esiintyi haastateltava 1:llä. Nationalismiin viittaava Oma-maa-on-tärkeää/pitää-puolustaa –arkioskumus esiintyi kaikilla haastateltavilla, mutta määrällistä hajontaa oli paljon. Nationalismiin viittaavan arkioskumuksen määrät heittelivät yhdestä kahteen, viiteen ja jopa kolmeentoista vuorovaikutuskertaan. Jälleen korkein luku esiintyi haastateltava 1:llä.

Konservatiivisuus ei tarkoita haastateltaville ainoastaan nykyisen tai vanhan säilyttämistä, vaan he näkevät konservatismen erillisenä ideologiana.

Haastateltava 3 kuvaa esimerkiksi vanhempiansa konservatiivisuutta arvoina - ei ideologiana, jota hän itse kannattaa:

En kuvailisi mun vanhempia konservatiiveiksi kuitenkin. Meidän suvussa, meidän vanhemmatkin, että... on siinä mielessä ollut... ööö... aika vakituisesta perheestä suhteet. Ettei oo ollut paljon avioeroja ja tällaista tässä meidän lähisuvussa. Se ehkä tuottaa tiettyä konservatiivisuutta. Aatteellisesti en kuvailisi meidän perhettä konservatiiviseksi.

Haastateltavat korostivat nationalismin olevan keskeistä maailmankuvassaan. He kokevat kristinuskon konservatiivisuutensa lähteeksi. Esimerkiksi Haastateltava 3 kertoi, että:

Raamattuhan sisältää sen kristinuskon opin ja kaiken sen. Sinähän on se kristittyjen. Ja kristityt tavallaan. Usko määrittää sen nimenomaan... Raamattuhan on siinä keskiössä. Kyllähän mä voin sanoa, että ne arvot, mitä mä niinku kannatan, niin... tietyt niin, tulee sieltä Raamatusta.

Humaanissa diskurssissa vedotaan moraaliin ja vastuuseen (Jokinen et al. 2016: 191).

Haastateltavat 1, 2 ja 4 kuvasivat konservatiivisuuden humanin diskurssin kautta ideologiana, jossa perheiden muodostaminen ja turvallisuus taataan eristämällä sisäryhmä ulkoryhmästä.

Ulkoryhmä tarkoitti haastateltaville ulkomaalaisia. Haastateltavat sovelsivat vaihtoehdottomuusstrategiaa ja konsensuskäsityksiään ajatusmallissa, jossa maahanmuutto nähdään kaikin tavoin suomalaisten edun vastaisena.

Esimerkiksi haastateltava 1 muotoili faktaksi ihanteen, jonka mukaan maahanmuuton kannattaminen on oman kansan edun vastaista:

kyllä suomalaisen päättäjän tehtävä tulis olla se, että itse suomalaisena, suomalaisten valitsemana ja suomalaisten palkkaama. Se on, sen tehtävä on ajaa Suomen etua. Ja jos sitten joku muu eturyhmä kiinnostaa enemmän, niin. En mä vois sitä eturyhmäksi kutsua, mutta niin, sit kannattais miettiä jotain muuta tehtävää kuin kansanedustajan tehtävää.

Sitaatissa vedotaan käsitykseen konsensuksesta, jossa vastakkainasettelu on kaikille selvä.

Vaihtoehtottomuusstrategiaan kuuluu seurausten ketjuajattelu, jonka mukaan tietty päätös vie peruuttamattomasti tiettyyn lopputulokseen. Tästä tapahtumien ketjusta syntyy narratiiveja. Myös puhe realismista kuuluu vaihtoehtottomuusstrategiaan: muiden vaihtoehtojen pohtiminen on vain utopistista ajan haaskausta oikean ratkaisun toimeenpanemisen sijaan (Jokinen et al. 2016: 159–161.)

Haastateltava 1 hyödynsi vastauksessaan vaihtoehtottomuusstrategiaa, jonka mukaan maahanmuuttoa ja suomalaisten etua ei voida ajaa samanaikaisesti, vaan on valittava jompikumpi.

Samaa mieltä on haastateltava 2, joka hyödynsi humaania diskurssia:

”Nää niinku, kuten mä sanoin mä en osaa niinku yhdellä termillä summata ideologiaani, mutta sen ydinpointit on siis, niinku tietysti kansallismielisyys ja sitten se, niinku tavallisen ihmisen suojele, niinku... maailman vaaraa vastaan.

Edellä siteeratut vaihtoehtottomuusstrategiat sisältävät mainitsemattoman nollasummamaisen oletuksen, että ulkomaalaiset ja ulkomaat yleensäkin ovat Suomea vastaan ja heidän etunsa ajaminen olisi automaattisesti pois suomalaisilta.

Myöhemmin haastateltava 2 vahvistaa tämän tulkinnan:

Mun peruskäsitys on jotenkin se, että niinku... eri väestöryhmät pyrkii loppupelissä ajamaan omaa etuaansa, vaikka toisten kustannuksella, jos se on pakko. Ja siinä [naurahtaa] näkemyksessä, niinku helposti vahvistuu se tietyn sortin nationalismi, koska ajattelee jos muut pelaavat näillä säännöillä, ei tässä ole muuta kuin hävittävää, jos ei itekkin lähde samoilla säännöillä pelaamaan.

Monet haastateltavat ilmaisivat perheiden ja sisäryhmän turvaamisen tarkoittavan yhden ainoan kulttuurin ja uskonnon ylläpitämistä maan rajojen sisällä. Tällä tarkoitetaan kristinuskon, mutta erityisesti ”vanhoillisen luterilaisuuden” ylläpitämistä.

Haastateltava 2 kertoikin, ettei halua Suomen muuttuvan maahanmuuton takia Iso-Britannian kaltaiseksi maaksi, jonka hän kokee olevan jatkuvien väkivaltaisten etnisten jännitteiden riivaama.

Haastateltavat 1 ja 3 kertoivat kokevansa, että vahva kristinuskon suojelee yhteisön yhtenäisyyttä individualismilta ja vierailta vaikutteilta. Haastateltavat 3 ja 4 menivät niin pitkälle, että pitivät nykyisen ”universalistisen” ja demokraattisen tai liberaalin kulttuurin olevan jonkin verran ristiriidassa oman konservatismikäsityksensä kanssa:

No sitä, että en usko niin sanottiin liberaaliin maailmakuvaan. Vaan, että... jos on niinku keskiosaa siinä... ööö tasa-arvo, demokraattisuus, tällaiset asiat. Vaikka en pidä sitä. En sano, niinku. Vastustan demokratiaa, niinku mutta näkisin sillee, että... [hengittää syvään] ... koen, että jos ajattelee yhteiskuntaa, niin niitten peruslähtökohta niin niinku yhteisessä kansallistunteessa.

[kansallismielinen ajattelu] hylkää liberaalin narratiivin täysin.

Kysyttäessä haastateltava 4:ltä, mitä tämä tarkoittaa liberaalin narratiivin hylkäämisellä, hän vastasi:

Narratiivia, jossa yksilön oma kokemus nostetaan korkeimmaksi prioriteetiksi. Uutisointia tai kerrontaa, joka korostaa yksilön omaa erityisyyttä, omia elämänvalintoja, omia unelmia, omia tunnetiloja, omia haasteita ja omia saavutuksia. Velvollisuudet, kollektiiviset ihanteet ja päämäärät loistavat poissaolollaan.

Kaikki haastateltavat asettivat yksilöllisyyden yhteisöllisyyden vastakohdaksi uudelleenmäärittelemällä kummankin sanan merkitystä.

Haastateltaville yksilöllisyys ei tarkoittanut vain yksilön oikeutta määritellä itsensä ja tehdä kuten parhaaksi kokee, vaan yksilöllisyys nähtiin suorastaan itsetuhoisena käytöksenä. Esimerkiksi selittäessään kristillistä maailmankuvaansa haastateltava 1 sanoi, että:

Yhteisöllisyyden vastakohta on yhteisön pirstoutuminen, yksinäisyys ja henkisten tarpeiden tyydyttäminen muilla mahdollisimman kielteisillä tavoilla.

Haastateltavalla 2 oli samankaltainen näkemys, mutta tarkensi yhteisön tarkoittavan perhettä:

Koen että ihmisillä on sisäsyntyinen tarve vahvoille perhesuhteille, ja että yhteiskunta, jossa nämä siteet heikkenevät tuottaa väistämättä sosiaalisia disfunktioita ja häiriökäyttäytymistä.

Muita yhteisöllisyyden tai individualismin tulkintoja haastateltavat eivät esittäneet, ainoastaan yksi vaihtoehto nähtiin loogisena ja mieleisenä. Tarkoitan tällä sitä, että haastateltavat 1 ja 2 sovelsivat vaihtoehtottomuusstrategiaa, joka perustuu konsensukseen siitä, mitä yhteisöllisyys tarkoittaa heille ja mahdollisesti muille kansallismielisille.

Esimerkiksi haastateltava 2 sovelsi vastauksessaan vaihtoehtottomuusstrategiaa, jossa ihmisellä oli valittavanaan kaksi maailmaa: nationalismi tai ”kaikki kadotaan vaan tähän tämmöseen harmaaseen... kuluttaja droonimassaan”.

Haastateltava 2 mainitsee erikseen mielipiteensä olevan kontrastipari jälkimmäistä vaihtoehtoa kohtaan. Koska nykymaailma on esitetty niin negatiivisesti, hänen näkemyksensä mukaan vaihtoehtoja nationalismille ei oikeastaan ole olemassa, jos haluaa säilyttää oman, kaupallisuudesta ja massoista riippumattoman identiteetin.

Haastateltava 2 tarkentaa, että hän suosii jaettuun kulttuuriin, traditioon, kansalliseen historiaan ja uskontoon perustuvaa identiteettiä.

Ottaen huomioon kristinuskon merkityksen haastatelluille, on ristiriitaista, että vain haastateltava 4 kertoi käyvänsä säännöllisesti kirkossa. Kaikki haastatellut kertoivat, että heidät kasvatettiin tapakristityiksi. Haastateltava 3 puolestaan sanoi, ettei uskovaisuudesta huolimatta käy kirkossa, koska ei koe nykyluterilaisuutta miellyttäväksi.

Haastateltava 3 ilmaisi suoraan olevansa taantumuksellinen ja inhoavansa modernia maailmaa, joka voi olla syy myös nykyluterilaisuuden vastustukseen. Haastateltava 2 on ateisti, joka kertoi, ettei välitä mihin muut uskovat.

Pohjoismaisen Vastarintaliikkeen entinen jäsen, haastateltava 5 kertoo maailmankuvansa perustuvan pelkoon ja perusteli sen humanilla diskurssilla, jonka mukaan suomalaisia hyväksikäytetään niin kauan kuin nämä ovat välinpitämättömiä kansallisesta edustaan:

Toivoin silloin, niinku tavallaan lähestytään yhtenevämmiin kansaa ja sitä, niinku jos kansa alkais itse niinku huolestumaan Suomen tilanteesta ja tota heräämään siitä, että mitä täällä tapahtuu ja sitä, että kansalaiset myös välittämään enemmän omasta turvallisuudesta tai siitä Suomen... tulevaisuudesta.

Edellä mainittu sitaatti sisältää samalla kokemuksen konsensuksesta, jonka mukaan Suomessa on ongelmia, joihin kansa ei puutu, koska ei ole ”hereillä”. Samaa ajatusta heijastelee haastateltavan 1 vastaus kysymykseen siitä, miksi hän on kansallismielinen konservatiivi:

Meillä suomalaisilla on oma mahdollisimman turvallinen elää tai saada pitää kiinni meidän tavoista, että tai sillä tavalla, kun me halutaan.

Muillakin haastateltavilla oli samankaltaisia näkemyksiä: he kokevat Suomen olevan jatkuvasti puolustuskannalla sekä sisäisiä että ulkoisia uhkia vastaan. Haastateltavat ajattelevat ryhmänsä yrittävän säilyttää poliittisen aseman ja vaikutusvallan suomalaisilla niin yhteiskunnallisia muutoksia, feminismiä, monikulttuurisuutta kuin maahanmuuttajiakin vastaan.

Haastateltavien mukaan suurin syy kansallismielisyyteen onkin huoli siitä, että kansan yhtenäisyys ja itsehallinto rapautuvat näiden muutosten myötä.

Haastateltava 2 ilmaisi kansallismielisyyden olevan halua kuulua johonkin selkeään yhteisöön, jonka pohjalta voi muodostaa itselleen identiteetin. Haastateltavat näkivät tämän vastareaktiona nykyistä juurettomuutta ja universalistista maailmaa kohtaan. Haastateltava 2 kuvasi juurettoman maailman olevan sellainen, jossa ihmiset voidaan siirtää eri maailmankolkkiin ja saada uskomaan mitä tahansa. Jälkimmäinen on todennäköisesti viittaus uskonnonvapauteen ja kritiikkiä sitä oletusta vastaan, jonka mukaan länsimaahan kotoutunut muslimi muuttuu liberaalimmaksi tai jopa kääntyy kristityksi.

Kaikella-on-vastakohtansa -arkiuskomus kuvaa kaksinapaista tai dialektista kertomusta. Vain yksi haastateltava oli omaksunut merkittävän määrän kaksinapaisuutta, kun taas haastateltava 5, joka ilmaisi maailmankuvansa olevan mustavalkoinen, ei tutkimuksen mukaan ollut altistunut yhdellekään vastaavalle arkiuskomukselle. Tämä johtuu kenties siitä, ettei hän juurikaan muistanut elämänsä aikana kuluttamiensa kulttuurituotteiden tarkkoja nimiä, jolloin en myöskään voinut kartoittaa niihin liittyviä, hänen elämäänsä vaikuttaneita arkiuskomuksia.

Haastattelujen aikana haastateltavat peilasivat jatkuvasti omaa maailmankuvaansa ideologioihin, mielipiteisiin ja asenteisiin, joista he eivät pitäneet. Näitä olivat feminismi, islam, kehopositiivisuus, maahanmuutto, monikulttuurisuus, vihervasemmisto, nykyiset yhteiskunnalliset muutokset, kansainväliset humanitaariset sopimukset, globalisaatio, ”pankkiirien haluama maailma”, vapaus rakentaa oma identiteetti kaupallisista tuotteista, EU, liberalismi, nykyluterilaisuus, kansainvälisyys, individualismi ja ”seksuaalinen itseilmaisu”.

EU, feminismi, globalisaatio ja maahanmuutto olivat useimmin negatiivisessa kontekstissa mainittuja termejä ja haastateltavien mielestä merkittävimpiä syitä siihen, miksi he ryhtyivät kansallismielisiksi aktivisteiksi. Suurin osa edellä mainituista määriteltiin faktoiksi, jotka perustuvat haastateltavien kokemaan konsensukseen ja jota ei siitä syystä tarvinnut erikseen perustella haastattelijalle.

Kaikki viisi haastateltavaa mainitsivat kuluttaneensa kulttuurituotteita, joista on löydettävissä fasistisia ideoita, kuten palingeneettisen äärinationalismin.

Palingeneettinen äärinationalismi tarkoittaa uskomusta, jonka mukaan kansakunnan on uudelleensynnyttävä itsetuhon kautta, jotta sen elinvoimaa vähentävät tai tuhoavat rappiolliset vaikutukset häviävät. Näitä rappeuttavia vaikutteita tuottavat yleensä vähemmistöt ja vasemmistolaiset (Griffin 1991: 34–35, 101.)

Monet tätä arkiuskomusta sisältävät kulttuurituotteet, joita haastateltavat mainitsivat, ovat todellisuudessa fasismin satiireja, joita on laajalti tulkittu joidenkin fanien ja kritikkojen piireissä fasismimyönteisiksi. Tällaisissa väärintulkittuja kulttuurituotteita ovat esimerkiksi Paul Verhoevenin *Starship Troopers* –elokuva (Tobias 2007) tai *The Witcher*-videopelit, joissa voi valita pelihahmokseen fasistiksi tulkitsemani autoritaarisen rasistin. (Lear 2015).

Siitä huolimatta, että näiden kulttuurituotteiden on määritelty sisältävän samaan aikaan sekä fasistisia että antifasistisia arkiuskomuksia, neljä viidestä haastateltavasta oli ollut enemmän vuorovaikutuksessa fasismiin myönteisesti suhtautuviin arkiuskomuksiin kuin antisfasistisiin. Fasistisesti myönteisten arkiuskomusten kanssa haastateltavat olivat vuorovaikutuksessa yli kaksi kertaa, joista korkeimmat luvut olivat kuusi ja neljä kertaa. Vain kolme viidestä haastateltavasta oli kerran elämässään ollut vuorovaikutuksessa antifasististen arkiuskomusten kanssa.

Tämä johtui siitä, että nämä kolme haastateltavaa olivat myös kuluttaneet kirjaimellisesti fasistista propagandaa, kuten lukeneet George Robert Elfordin vuonna 1972 julkaistun *Paholaisarmeija* -romaanin (Cole 2017) tai Adolf Hitlerin kirjan *Taisteluni* tai kuunnelleet natsiskinheadien soittamaa RAC-musiikkia (Shaffer 2013: 467).

Haastateltavista kaksi viidestä asetti fasistisia arkiuskomuksia sisältävät kulttuurituotteet suosikeikseen, mutteivat oman maailmankuvansa kannalta merkityksellisiksi. Tämä voi johtua siitä, etteivät haastateltavat kuulu selkeästi fasistiseen järjestöön kuten PVL:ään, joka edellyttää jäseniltään täydellistä uskollisuutta aatteeseen, vaan kansallismieliseen Suomen Sisuun, jossa on yksittäisiä äärioikeistolaisia jäseniä, kuten fasismia kannattava Toni Jalonen (Sipinen 2020) sekä etnonationalisteja ja Francon diktatuurin kannattajia (Ricks 2019). Vaikka Suomen Sisussa on dokumentoitu rotuoppien ja fasististen ideoiden kannatusta (Hannula 2011: 39 ja Nurmi 2020: 93), se ei vaadi julkisesti jäseniltään näiden ideoiden kannatusta.

Haastateltavat kielsivät kulttuurituotteiden roolin oman maailmankuvansa muodostumisessa, korostaen aina olleensa samaa mieltä asioista.

Tällöin on todennäköisempää, että he sosialisoituivat äärioikeistolaisiin asenteisiin kasvaessaan, kuin minkään yksittäisen teoksen vaikutuksesta. Voidaan päätellä, että haastateltavat suhtautuivat fasismiin myönteisemmin jo ennen kuin he olivat kontaktissa varsinaiseen fasistiseen materiaaliin ja hakivat aatteellisen kirjallisuuden ja musiikin kautta vahvistusta omille asenteilleen tai maailmankuvilleen. Tästä syystä kukaan haastateltavista ei kokenut fasismia ajavaa materiaalia kovin merkitykselliseksi oman maailmankuvansa muodostumisessa.

Kulttuurituotteiden koodaukseni osoittaa, että haastateltavat olivat jo lapsuudesta saakka enemmän vuorovaikutuksessa konservatiivisiin ja kristillisiin arkiuskomuksiin.

Toisaalta haastateltavat olivat olleet elämänsä aikana vähemmän kontaktissa suvaitsevaisuutta, monikulttuurisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sisältävien arkiuskomusten kanssa.

Vaikka haastatellut ilmaisivat haastattelussa näkevänsä feminismin negatiivisena asiana, suurin osa heistä oli kuitenkin ollut vuorovaikutuksessa feminististen arkiuskomusten kanssa elämänsä aikana. Tällainen on naiset-ovat-tasavertaisia-miesten-kanssa.

Mutta kun vertasit tätä arkiuskomusta perhettä korostavan familistisen arkiuskomuksen kanssa, jälkimmäistä esiintyi haastatteluissa hieman enemmän kuin naiset-ovat-tasavertaisia-miesten-kanssa. Arkiuskomusten muodossa feminismiä esiintyi kolmessa viidestä haastateltavista, kun taas familismia esiintyi kaikissa viidessä haastateltavassa.

Määrittelin familismin neutraaliksi arkiuskomukseksi, mutta haastattelujen perusteella perhe nähdään tärkeämpänä arvona kuin naisten tasa-arvo. Tällöin voidaan tulkita haastateltavien olleen vuorovaikutuksessa perhekeskeisten arkiuskomusten kanssa sellaisessa sosiaalisessa kontekstissa, jossa ne tulkittiin konservatiivisten kehysten läpi.

Kuitenkin kysyttäessä, onko haastateltavalla samat arvot kuin perheellä, haastateltavat vastasivat näin olevan vain osittain. Tämä voi johtua myös haastattelutilanteesta: kansallismielisyys assosioituu voimakkaasti äärioikeistoon ja voi olla, etteivät haastateltavat halunneet edes anonymisti implikoida lapsuudenperheellä olleen mitään roolia haastateltavan maailmankuvan muodostumisessa. On myös mahdollista, että haastateltavat halusivat korostaa enemmän omaa ideologista itsenäisyyttään.

5.1.2 Käsitykset yhteiskunnasta ja moraalista

Imperialismin vastaisia arkiuskomuksia, kuten Suurten-kansainvälisten-järjestelmien-vastustus - arkiuskomus esiintyi haastateltavien keskuudessa vain hieman enemmän (yli kaksi vuorovaikutuskertaa), kuin Oman-kansan laajentuminen-muitten-kustannuksella-on-tärkeää - arkiuskomus. Ensimmäinen näistä on anti-imperialistisen näkemyksen pohjana toimiva arkiuskomus ja jälkimmäinen imperialistisen.

Anti-imperialismin esiintyminen haastateltavien kertomuksissa ei ole yllättävää. Ovathan haastateltavat ilmaisseet kokevansa Suomen olevan kansainvälisten kokonaisuuksien, kuten EU:n uhkaama.

Esimerkiksi haastateltava 1 kertoi näkemyksensä, että Suomi on suomalaisten kotimaa ja se pitää säilyttää sellaisenaan, joka haastattelun aikana kerrotun kontekstissa saattoi tarkoittaa, ettei Suomen pidä luovuttaa itsemääräämisoikeuttaan EU:lle tai, että EU:n kaltaiset ”ulkoryhmäläiset” uhkaavat peruuttamattomasti muuttaa Suomea. Muutos itsessään nähdään uhkana.

5.1.3 Sankaruus

Sankaruus-on-ihanne -arkiuskomus löytyi jokaisen haastattelusta merkittävän usein, eli yli kolme vuorovaikutuskertaa. Eniten osumia oli haastateltava 1:llä (8kpl) ja haastateltava 4:lla (17kpl).

Arkiuskomus Kuka-tahansa-voi-olla-sankari esiintyi kaikissa haastateltavissa, mutta paljonvähemmässä määrin: yleisin lukumäärä oli kaksi ja sitä useammat vuorovaikutusluvut ja korkein lukumäärä oli haastateltava 3:n neljä osumaa.

Sankaruus perustuu haluun auttaa muita ihmisiä tai yhteisöä henkilökohtaisesta riskistä piittaamatta (Franco et al. 2011: 1), joten ei ollut yllätys, että suurimmalta osalla haastateltavista löytyi Epäitsekkyyys- ja Yksilö-voi-muuttaa-maailman -arkiuskomuksia. Luvut jakautuivat epätasaisesti haastateltavien kesken: joillakin oli vain yksi vuorovaikutuskerta arkiuskomusten kanssa elämän aikana, toisilla oli yli kaksi kertaa ja joillakin vuorovaikutuskertoja oli viisi tai kahdeksankin kertaa.

Haastateltavat olivatkin kuluttaneet elämänsä aikana kulttuurituotteita, joissa sankaruus yhdistettynä uhrautumiseen aatteen puolesta olivat keskeisiä arkiuskomuksia. Jeesus-myytti (myytti ennustuksissa valitusta sankarista, joka uhraa itsensä ihmiskunnan puolesta vain, jotta voi syntyä uudelleen vahvempana) esiintyi melkein jokaisen haastattelussa, mikä on odotettavaa kristillisessä kulttuurissa elävien ihmisten parissa.

Jeesus-myytti olisi mahdollista tulkita osaksi äärioikeistolaista maailmankuvaa, koska siihen kuuluu ajatus uhrautumisesta ja oman tuhon kautta saavutetusta uudelleensyntymisestä (Griffin 1991: 34–35, 47, 101, 235) sekä sankaruudesta erityisesti soturikultin muodossa (Koestler 1971: 293; Gardell 2003: 455 ja Tammikko 2019: 78). Arkiuskomusten määrät ovat aika pieniä kaikilla haastateltavilla ja epätasaisesti jakautuneita.

Altavastaaja-on-aina-hyvä –arkiuskomus löydettiin 3/5 haastateltavien mainitsemista kulttuurituotteista, mutta haastateltavat olivat olleet vuorovaikutuksessa niiden kanssa epätasaisessa määrin. Useimmiten vuorovaikutuskertoja oli kaksi ja alimmillaan vain yksi.

Kun verrataan Altavastaaja-on-aina-hyvä - ja Kuka-tahansa-voi-olla-sankari -arkiuskomuksien määrää Sankari- ja Jeesus-myytti -arkiuskomuksiin, haastateltavien maailmankuva näyttäisi korostavan käsitystä, jonka mukaan vain tietyt yksilöt - yhteiskunnan vahvimmat - voivat muuttaa maailman paremmaksi, joskin vain valituille, ei kaikille.

Tämä elitismi näkyy esimerkiksi suhtautumisessa mielenosoituksiin. Suurin osa haastateltavista ei koskaan ollut osallistunut mielenosoituksiin, paitsi mikäli sellaiseksi luetaan äärioikeiston ja joidenkin kansallismielisten perinteeksi muodostunut 612-kulkue. Haastateltavat eivät itse asiassa pitäneet 612-kulkuetta mielenosoituksena, vaan juhlena.

Suurin osa haastateltavista korosti välttävänsä mielenosoituksia. Haastateltava 1 kertoi välttävänsä mielenosoituksia, koska ne ovat liian äänekkäitä ja niiden henki vääränlainen ja koska ne tapahtuvat usein työaikaan. Kertoessaan syitä siihen, miksi ei käy mielenosoituksissa, haastateltava 2 kuvasi niitä ”hulabalooksiksi”, jossa huudetaan. Samankaltainen näkemys oli haastateltavalla 5, joka kuvasi mielenosoituksia vasemmiston harrastamiksi ”tajuttomiksi mouhoamisiksi”.

Haastateltavat rakensivat puheessaan faktan mielenosoituksien äänekkyydestä ja häiritsevyydestä, jolloin voidaan tulkita haastateltavien pitävän mielenosoituksia alaluokan tai yhteiskunnan laiskurien tekosyyksi häiriön aiheuttamiselle. Haastateltavat 4 ja 5 näkivät mielenosoitukset lähes vasemmiston yksinoikeutena. Vain haastateltava 4 kertoi toivovansa kansallismielisten osoittavan useammin mieltään. Haastateltava 5 kuvasi suosivansa rauhallisempia ja näin ollen uskottavampina pitämiään oikeistolaisia marsseja.

Vaikka haastatellut ovat aktivisteja, on mahdollista, että heidän hierarkkinen maailmankuvansa ei salli kovin aggressiivista vallanpitäjien haastamista mielenosoitusten muodossa.

Tästä syystä he suosivatkin juhlakulkueita, joissa itsenäisyyspäivänä ylistetään heidän oikeanlaiseksi kokemaansa valtiota ja sen kansakuntaa. Vain kaksi haastateltavista (4 ja 5) oli osallistunut mielenosoitukseen elämänsä aikana. He kertoivat kokeneensa mielenosoitukset itseään ja muita ihmisiä voimaannuttaviksi tapahtumiksi.

5.1.4 Rasismi

Rasismi –arkiuskomuksena esiintyi kolmen haastateltavan elämän aikana ja vain kahdella (2 ja 4) useammin, kuin kaksi kertaa. Antirasistisia arkiuskomuksia esiintyi vain kahdella haastateltavalla ja vain yhdellä (4) niitä esiintyi yli kaksi kertaa. Tämä tarkoittaa sitä, että suurin osa haastatelluista on kuluttanut enemmän kulttuurituotteita, jotka sisältävät rasistisia arkiuskomuksia kuin antirastisia.

Haastateltava 4 oli tutkimuksessa anomalia. Hän oli kuluttanut elämänsä aikana enemmän antirasistisia arkiuskomuksia kuin rasistisia. Kun vertasi haastateltava 4:n hänen elämänsä aikana kuluttamia kulttuurituotteita fasistisiin arkiuskomuksiin, haastateltava 4 oli kuluttanut niitä enemmän kuin antifasistisia. Tämä osoittaa, miten monipuolinen arkiuskomusten analyysi voi korjata haastattelun aikana esiintyviä yksittäisiä anomalioita. Haastateltava 4 ilmoitti lukevansa säännöllisesti äärioikeistolaisiksi luokiteltuja julkaisuja ja hänen lempikulttuurituotteensa koostuivat fasistisiksi propagandoiksi luokitelluista tuotteista. Se voi tarkoittaa, että haastateltava 4 on kasvanut rasistisessa ympäristössä, mutta hän ei joko muista kaikkia kuluttamiaan kulttuurituotteita, jotka edistivät rasismia tai hänen ympäristössään oli muita rasismia edistäviä elementtejä, jotka eivät tulleet ilmi haastattelussa.

Vieraan-kulttuurin-kansa-on-huonompi-kuin-oma –arkiuskomus tarkoittaa ksenofobiaa, kansallista sovinismia tai ylenkatsetta muita kansoja kohtaan. Kyseinen arkiuskomus ei tarkoita rasismia, vaan abstraktimpaa ennakkoluuloa, joka voi ilmetä fiktiotuotteissa esimerkiksi hahmoina, jotka suhtautuvat ennakkoluuloisesti jopa fantasiaolentojakin kohtaan, eikä juonessa tuomita tällaista ennakkoluuloa.

Neljä viidestä haastateltavasta oli ollut vuorovaikutuksessa kyseisen arkiuskomuksen kanssa elämänsä aikana, mutta vain kaksi heistä (1 ja 3) oli ollut vuorovaikutuksessa yli kaksi kertaa kyseisen arkiuskomuksen kanssa. Kummallakin näistä haastateltavista luku oli viisi.

Arkiuskomus, jonka mukaan Valkoinen-villi-mies-on-jalompi-kuin-sivistyneemmät-tummat-kansat, esiintyi neljässä viidestä haastateltavasta. Vain yhdellä haastateltavalla vuorovaikutuskertoja arkiuskomuksen kanssa oli ollut enemmän, kuin kaksi.

Valkoinen-villi-mies-on-jalompi-kuin-sivistyneemmät-tummat-kansat -arkiuskomus, ei tarkoita ainoastaan valkoihoisia eurooppalaisia, vaan myyttistä käsitystä vaaleaihoisuuden ”puhtaudesta” verrattuna tummaihoisuuteen. Samalla arkiuskomus viittaa käsitykseen, jonka mukaan maanläheisyys on arvokkaampaa kuin kosmopoliittisuus ja urbaanius.

Esimerkiksi J.R.R. Tolkienin *Taru Sormusten herrasta* -romaanisarjan on todettu esittävän valkoisuuden ja erityisesti vaaleahiuksisen pohjoismaalaisuuden jalompana ja puhtaampana kuin tummahiuksisuuden ja -ihoisuuden, vaikka kirjailija itse ei tietoisesti pyrkinytkään tällaista kuvaa antamaan (Yatt 2002; Bhatia 2003 ja Chance et al. 2004: 104, 107).

Haastateltava 3 kuvaa suhdettaan Tolkienin teoksiin näin:

Esimerkiksi Tolkienin teoksissa aloin kattoo, että... perinteinen roomalaiskatolilainen harras. Niin hänen teoksissaan pystyy löytämään tällaisia... perinteisen maailman ihannointia. Vanhan maailman ihannointia. Ja sitten ehkä, niinku modernin maailman kritisointia. Mutta toisaalta ne voi nähdä hänen teoksissaan tai sitten voi olla näkemättä. Ei ne oo niinku välttämättä allegorisia. Tolkien sitä vältteli... sit ehkä mä... mä olisin lukenut suoraan poliittisia viestejä tietokirjoista, joissa poliittisuus tai jotain poliittista... hmmm... niinku vivahteet on vahvempia.

Neljä viidestä haastateltavasta oli elämänsä aikana kuluttanut kolonialismia positiivisesti tai neutraalisti käsitteleviä kulttuurituotteita. Omalla-valtiolla-on-oikeus-hallita-ja-valloittaa-muita-valtioita -arkiuskomus on kolonialismin perusteena toimiva arkiuskomus.

Kolme neljästä haastateltavasta oli ollut vuorovaikutuksessa kyseisen arkiuskomuksen kanssa useammin kuin kaksi kertaa. Korkein luku oli haastateltava 4:llä, jolla vuorovaikutuskertoja oli neljä. Samoin neljä viidestä haastateltavasta oli ollut vuorovaikutuksessa kolonialistisia stereotypioita edustavien arkiuskomusten kanssa. Esimerkiksi Kansojen-edustajat-ovat-kaikki samanlaisia-ja-outoja ja Valkoiset-ovat-jalompia-kuin-muut-kansat -arkiuskomukset.

Tällaisilla tarkoitetaan Eurooppa-keskeisiä käsityksiä kolonialisoiduista kansoista primitiivisempinä, väkivaltaisempina, laiskempina tai yliseksuaalisina. Vain haastateltava 3 oli ollut vuorovaikutuksessa yli kaksi kertaa tällaisten arkiuskomusten kanssa.

Etnisiä konflikteja käsittelevät kulttuurituotteet vaikuttavat olleen neljän haastateltavan kanssa vuorovaikutuksessa vasta aikuisiällä ja vain haastateltava 2 oli kuluttanut yli kaksi kertaa etnistä

konfliktia käsitteleviä kulttuurituotteita. Muuten näiden arkiuskomusten määrissä haastateltavien kesken oli paljon hajontaa.

Eri-kansat-voivat-elää-toistensa-keskuudessa -arkiuskomuksella tarkoitetaan käsitystä, jonka mukaan erilaisista kulttuureista ja ”roduista” tulevat yksilöt voivat elää sulassa sovussa.

Käytännössä tämä arkiuskomus tarkoittaa monikulttuurisuutta. Kulttuurituotteiden kontekstissa tämä ei tarkoita ainoastaan ihmisiä, vaan myös fiktiivisiä olentoja, kuten fantasia- ja sci-fi-romaaneihin kuuluu. Tämän arkiuskomuksen kanssa oli ollut vuorovaikutuksessa vain kolme viidestä haastateltavasta ja he olivat olleet sen kanssa vuorovaikutuksessa yli kaksi kertaa.

Kaikki haastateltavat kuluttivat kulttuurituotteita, joihin sisältyy Kulttuurien-kuuluisi-pysyä-erillään -arkiuskomus. Tämä arkiuskomus on tasoltaan abstrakti, sillä ei tarkoiteta vain ihmis-”rotuja”, vaan myös fiktiivisiä rotuja ja olentoja. Kaikki haastateltavat olivat olleet vuorovaikutuksessa sen kanssa. Näistä haastateltavilla 2 ja 3 oli ollut niiden kanssa yli kaksi vuorovaikutuskertaa. Korkein lukema oli haastateltava 2:lla, jolla vuorovaikutuskertoja oli seitsemän.

Kaikki tässä kappaleessa mainitut arkiuskomukset sisältävät saman viestin: erilaisuus ja ulkopuolisuus ovat uhkia. Kun näihin arkiuskomusten kanssa on ollut vuorovaikutuksessa lapsuudesta saakka, on helppoa ymmärtää, miksi suurin osa haastateltavista on jossain elämänsä varrella tuntenut vetoa fasismiin ja on maahanmuuttovastaisen järjestön jäsen.

Haastateltava 2 kertoi olevansa nationalisti, joka näkee kansat kiinteinä kokonaisuuksina, joilla on keskenään ristiriitaiset intressit. Jokaisen kansan on ajettava omaa etuaan ylitse muiden, jos haluaa välttää tulevana itse hyväksikäytetyksi.

5.1.5 Maailmanloppu

Kaikki haastateltavat olivat olleet elämänsä aikana vuorovaikutuksessa Maailmanloppu tai sivilisaation–taantuminen– ja romahdus -arkiuskomusten kanssa ja kolme viidestä haastatellusta yli kaksi kertaa. Tämä tarkoittaa apokalyptista uskomusta sivilisaation tai ihmiskunnan tuhoutumisesta.

Kaikki haastateltavat olivat kuluttaneet kulttuurituotteita, joissa esiintyy Syklisen-historian - arkiuskomus, jolla viitataan käsitykseen, jonka mukaan historian aikana sivilisaatiot syntyvät, kasvavat, taantuvat ja hajoavat vain, jotta seuraava sivilisaatio voi syntyä vanhan tilalle.

Äärioikeistolaisessa, erityisesti fasistisessa maailmankuvassa, syklinen historia on keskeinen käsite, koska se sekä motivoi toimimaan koettua uhkaa vastaan että antaa toivoa uudelleensyntymisestä (Hermansson et al. 2020: 236, 240). Tämä arkiuskomus ei itsesään ole fasistinen, vaan sitä esiintyy niin itämaisissa kuin länsimaissakin kulttuureissa. Ainoastaan kaksi haastateltavaa (1 ja 3) oli ollut vuorovaikutuksessa tämän arkiuskomuksen kanssa yli kaksi kertaa.

Äärioikeistolaiseen ideologiaan kuuluu käsitys maailmanlopusta, kulttuurin ja kansan rappiosta tai kuolemista (Griffin 1991: 34–35, 101). Modernia äärioikeistolaista narratiivia dominoi esimerkiksi väestönvaihto -salaliittoteoria, jonka mukaan Afrikasta ja Lähi-idästä tuleva maahanmuutto on korvaamassa Euroopan koetun valkoisen alkuperäisväestön hävittäen valkoisen rodun käytännössä sukupuuttoon (Mudde 2019: 37). Samaa uskomusta voidaan todeta esiintyvän joidenkin kansallismielisten käyttämässä retoriikassa, koska Suomen Sisun on todettu jakavan kyseisen salaliittoteorian (Hannula 2011: 39–40). Haastateltavat eivät puhuneet väestönvaihdesta, mutta he olivat selvästi kasvaneet ympäristössä, jossa uskomus sivilisaation romahduksesta oli vallitseva. Vertailuryhmän puutteen vuoksi ei kuitenkaan voida selvittää onko ajatus ylliedustettuna kansallismielisissä aktivisteissa muihin ihmisryhmiin verrattuna.

5.2 Sosialisaaion eri vaiheet

Tämä alaluku käsittelee sanapilvistä tehtyjä havaintoja. Sanapilvet osoittavat tekstimassasta, mitkä arkiuskomukset esiintyvät eniten tiettyjen elämänvaiheiden kuvauksissa mainituissa kulttuurituotteissa.

Suurin osa haastateltavista ei koe elämänsä aikana muuttuneensa ihmisenä. Empiristisen diskurssin mukaan puheeseen upotetaan etukäteen oman kannan puolustus (Jokinen et al. 2016: 191). Kaikki haastateltavat sovelsivat empirististä diskurssia, jossa kielletään yksittäisen kääntymiskokemuksen olemassaolo omassa elämässä.

Tällä tarkoitan kokemusta, jossa yksittäinen kulttuurituote tai tapahtuma olisi peruuttamattomasti muuttanut haastateltavan maailmankuvan.

Ainoa muutos, joka haastatteluissa tulee ilmi, on näkemysten maltillistuminen ajan mittaan. Esimerkiksi entinen PVL:n jäsen, haastateltava 5, kertoi lapsesta asti vieroksuneensa erilaisia ihmisiä, mutta aikuistuttuaan oppineensa, ettei maailma ole ”niin mustavalkoinen”.

Haastateltavien mukaan tämä tarkoittaa arvojen muuttumattomuutta. Nämä arvot ovat olleet konservatiivisuus, kansallismielisyys ja kristinusko. Kaikki nämä arvot näkyvätkin heidän elämänsä aikana kuluttamissaan kulttuurituotteissa lapsuudesta aikuisuuteen saakka.

5.2.1 Perhe ja lapsuus

Kaikki haastateltavat kasvoivat oman ilmoituksensa mukaan epäpoliittisissa, mutta jokseenkin konservatiivisissa perheissä. Haastatteluissa kävi ilmi, että ainakin muutama haastateltava kasvoi keskiluokkaisessa oikeistolaisessa ja konservatiivisessa perheessä (liitteet K1: 7; K2: 7; K3: 6) tai perheessä, jossa äänestettiin Kokoomusta tai Keskustaa (liitteet K1: 7 ja K4: 8). Kuitenkin haastateltavat korostivat, ettei lapsuudenperheessä juuri koskaan keskusteltu politiikasta tai arvoista. Monet haastateltavat ovat vasta aikuisena saaneet selville perheensä poliittiset mieltymykset, mikä kertoo tästä aiheesta keskustelemisen vähyydestä perheen arjessa.

Siitä huolimatta, että haastatteluissa kävi ilmi haastateltavien perheiden oikeistokonservatiiviset vivahteet, haastateltavat korostivat, ettei heidän perheensä ole samaa mieltä hänen kanssaan politiikasta.

Haastateltava 1 jopa kertoi perheensä aktiivisesti inhoavan perussuomalaisia, - puoluetta, jota haastateltava 1 kannattaa - koska he kokevat puolueen olevan ”rasistinen ja juntti”. Voi olla, että haastateltavat soveltavat empiiristä diskurssia kiistäessään vanhempiensa vaikuttaneen heidän maailmankuvaansa, joko korostaakseen omaa yksilöllistä poliittista kehitystään tai suojellakseen vanhempiaan lapsensa kiistanalaiselta poliittiselta uralta.

Ainakin kaksi haastateltavista mainitsi läheisten isovanhempien olleen vakaumuksellisia kristittyjä ja konservatiiveja, joten voi olla, että isovanhempien arvomaailma yhdistettynä

runsaaseen kristillisten ja konservatiivisten kulttuurituotteiden vuorovaikutukseen on luonut pohjan, jossa nationalistiset ideologiat tuntuvat samaistuttavimmilta kuin muut.

Alla on taulukko haastateltavien lapsuudessa kuluttamista kulttuurituotteista, ja niistä otetut arkiuskomukset ovat tavanomaisia. ”X” merkki tarkoittaa, ettei haastateltava muistanut mitään tiettyä kulttuurituotetta tai genrejä. ”-” merkki tarkoittaa, ettei haastateltava kuluttanut ollenkaan kysyttyä kulttuurituotetta.

Mikä oli lempikulttuurituotteesi lapsuudessa?					
Haastateltu	1	2	3	4	5
Kirja	x	Harry Potter	Taru Sormusten herrasta	x	Grimmin sadut
Elokuva	Mulan ja Pocahontas, Peter Pan, Atlantis (Disney) ja Anastasia (Dramworks)	x	Taru Sormusten herrasta	x	Dracula
Videopeli	x	Strategiapelit (Civilization ja Star Treck	-	x	x
TV-sarja	Itse valtiat	x	x	Muumilaakson tarinoita ja Alfred J. Kwak, Amazing Spider-man, Batman, Hopeanuoli	x
Sarjakuva	Asterix	Aku Ankkoja	Aku Ankkoja	x	x
Runo	x	x	-	x	-
Musiikki	klassinen	x	rock	x	-

Kaikkien haastateltujen lapsuuden yhteisistä arkiuskomuksista runsaslukuisemmat ovat Rakkaus-on-tärkeää ja Kaikkien-on-kasvettava-paremmiksi-ihmisiksi. Sanapilvessä lapsuuden arkiuskomuksissa on puolestaan myös paljon erilaisia sankaruutta ja kristinuskoa kannattavia arkiuskomuksia, mutta pienemmissä lukumäärissä kuin edellä mainitut.

Tämä tarkoittaa, että nykyään haastateltavien maailmankuvan keskeiset arkiuskomukset olivat jo olemassa lapsuuden aikana. Samalla tarkastelemalla lapsuuden aikana runsaslukuisempia arkiuskomuksia, voidaan nähdä, että haastateltavat olivat vuorovaikutuksessa kulttuurituotteiden kanssa, jotka korostivat lapsille tärkeiksi koettuja ideoita, kuten henkistä kasvua ja rakkautta.

Lapsuuden aikana haastateltavat olivat vuorovaikutuksessa vanhempiensa heille lapsena ääneen lukemien kirjojen myötä kristinuskoon, konservatiivisuuteen, uskomuksiin ihmisen sisimmän ja tämän ulkonäön suhteesta (Ulkonäkö on/ei heijastuma-sisäisistä-arvoista -arkiuskomus). Tämä siitä huolimatta, että kansallismielisten mukaan heidän vanhempansa ovat tapakristittyjä.

Haastateltavien vanhemmat lukivat iltarukouksia, lasten Raamattua ja satuja, joissa oli vahvoja kristillisiä elementtejä, kuten *Grimmin*-satuja.

Haastateltavat kasvoivat katsellen toisistaan eroavia TV-ohjelmia (pääosin tosi-TV:tä ja kisaohjelmia), kuten: *Putous*, *Idols*, *Uutisvuoto*, *Tanssii tähtien kanssa*, *Napakymppi* ja seurasivat tv-sarjoja, kuten: *Itse valtiat*, *Kummeli*, *Putous* ja *Game of Thrones*. Arkiuskomusten tasolla näissä televisio-ohjelmissa eniten esiintyviä arkiuskomuksia ovat Individualismi-on-tärkeää -, Hierakkinen kilpailu-, Kekseliäisyys-palkitaan- ja Eri-ihmisryhmien-edustajat-ovat toistensa-kaltaisia. Vähäisemmässä määrin esiintyi perinteisiä sukupuolirooleja korostavia arkiuskomuksia, kuten Homot-ovat-vähempiarvoisempia-kuin-heterot ja Sukupuolia-tulee-kohdella-eriarvoisesti.

Haastateltava 1 perusteli kansallismielisen ideologiansa saneen ehkä alkunsa ulkoisen uhan pelosta. Hän kokee esimerkiksi *Asterix*-sarjakuvan, Disneyn *Mulan*- ja *Pocahontas* -elokuvien olleen merkittäviä hänelle juuri tästä syystä. Kaikissa mainituissa lasten kulttuurituotteissa käsitellään informantin mukaan etnisiä jännitteitä ja oman kansan puolustamista ulkoisilta uhilta.

Sama aktivisti uudelleenmääritteli monikulttuurisuuden ylistykseksi tarkoitetun (Ellis 2017) Disney–Pocahontas- elokuvan merkityksen näin:

Ja sit siinä on ehkä sellainen just, että minkä takia välttämättä toisistaan poikkeavia ihmisiä välttämättä kannata pistää siihen yhteen tilaan. Siitä tulee helposti riitaa.

Pocahontas-elokuvan on kuitenkin todettu edistäneen hyvästä tarkoituksestaan huolimatta kolonialistisia stereotypioita Amerikan alkuperäiskansoista (Ellis 2017), joten haastateltava 1:n tulkinta elokuvasta ei ole niin kaukaa haettu, kun päällisin puolin vaikuttaa.

Haastateltava 2 epäilee strategiapelien vaikuttaneen eniten hänen maailmankuvaansa:

Koska niissä, niinku lähtee siitä periaatteesta, että on eri kilpailevat, niinku osapuolet, jotka kamppailee, niinku tilasta ja resursseista keskenäänsä ja niin eespäin.

Tästä alkoi haastateltava 2:n mukaan hänen kiinnostuksensa sciifiin ja fantasiaan, joka vei hänet 4chanin kaltaisiin ”nörttikulttuureihin” kuuluviin internetin keskustelufoorumeihin.

Haastateltava 2:n mukaan näissä foorumeissa hän päätyi keskustelemaan populaarikulttuurin ohella politiikasta.

4chan tunnetaan erityisesti sen äärioikeistolaisen alt-right (alternative right) vastakulttuurin kehtona (Nagle 2017 ja Wendling 2018). Foorumeissa käynyt haastateltava 2 viitaakin epäsuorasti 4chanin äärioikeistolaiseen vaikutukseen, kun kuvaa nuoruutensa fasismisymptomioiden olleen osittain vakavaa mutta myös ”perusedgeilyä” ja ”meemien” toistamista. Kummatkin tarkoittavat nettislangissa provokatiivisten ideoiden toistamista tarkoituksena ärsyttää muita ihmisiä. Sama aktivisti 1, joka haastattelussa mainitsi Disney-elokuvat, arvelee kristinuskon ja konservatiivisuuden syntyneen vastareaktion koulun monikulttuurisuutta ja sekularismia korostavaan ilmapiiriin. Hän sitoo kristinuskon osaksi kansallista perinnettä, josta on pidettävä kiinni.

5.2.2 Koulu

Kaksi haastateltavaa mainitsi koulunsa opettajan olleen vakaumuksellinen kristitty, vaikkakin kukaan ei muista ”uskonnon tuputtamista”. Opettajan uskonnollisuuden mainitseminen kysyttäessä siitä, havaitsivatko he opettajillaan poliittisia mielipiteitä, näyttää haastateltavien kokevan uskonnollisuuden poliittisena mielipiteenä. Vaikka kysymys siitä huomasivatko haastateltavat opettajissaan kallistumaa mihinkään poliittiseen suuntaukseen esitettiin neutraalisti, haastateltavat kokivat sen syyllistäväksi.

Tämä tuli ilmi haastateltavien vastauksistaan, joissa he sovelsivat empiiristä diskurssia. He korostivat, etteivät opettajat rikkoneet mitään koulun sääntöjä, eivätkä haastateltavat olleet kokeneet mitään väärinkäytöksiä opettajien taholta.

Esimerkiksi haastateltava 3 vastasi näin:

Mutta ei ehkä siinäkään sellaista tuputtamista tuntunut, että... sehän vähän niinku luonnollisesti tulee, että jos käy joitain aiheita läpi, niin... väistämättä tulee pinnalle, että... tavallaan ei oo jäänyt sellaista ikävää kuvaa mistään opettajasta, josta olis tuntunut, että ööö, omaa maailmaankuvaansa tuputtaa.

Ainoastaan haastateltava 4 nimesi opettajan, jonka koki olleen kommunisti ja syytti tätä oman poliittisen maailmankuvansa tuputtamisesta sekä ärsyttävästä luonteesta. Suurin osa haastateltavista muisti opettajilla olleen kirjavia poliittisia mielipiteitä kansallismielisestä ajattelusta kommunismiin.

Koulussa haastateltavat olivat vuorovaikutuksessa Sota-voi-olla-hyvä, Jeesus-myyttiin, On-tärkeää-pohtia-miksi-on-olemassa ja Rauha-on-tärkeämpi-kuin-konflikti -arkiuskomusten kanssa tunneilla näytettyjen elokuvien muodossa. Samassa otannassa esiintyi vähäisessä määrin konservatiivisiin arvoihin assosioituvia arkiuskomuksia kuten: Eri-ihmisryhmien-edustajat-ovat-toistensa-kaltaisia, Rasismi, Sankaruus-on-ihanne ja Kollektivismi-on-hyvä. Näitä elokuvia olivat *Kummeli*, *Tuulen viemää*, *Forrest Gump*, *Tuntematon sotilas* ja etnisiä konflikteja käsitteleviä historiallisia dokumentteja, joiden nimiä haastateltavat eivät muistaneet sekä *Olipa kerran elämä* -animaatiosarjan jaksot. Merkillistä on, että melkein kukaan haastateltavista ei muistanut dokumenttielokuvia, vaan ainoastaan fiktioelokuvia.

Kukaan haastatelluista ei kokenut kouluopetuksen vaikuttaneen omaan maailmankuvaansa. Moni kuvaakin yhteiskuntaopin tunnit neutraaleiksi, eikä mitenkään mielenpainuviksi.

Kaikki haastateltavat kiittivät kouluopetusta, eivätkä keksineet siitä kovin paljon moitittavaa. Kaksi informanttia kertoi kaivanneensa enemmän opetusta, jossa olisi käsitelty ideologioita ja tavallisia historiallisia henkilöitä ja heidän poliittiseen toimintaan osallistumisensa motiiveja.

Haastateltavien tyytyväisyys kouluopetukseen on mielenkiintoista, koska Suomen Sisu on virallisessa tiedotteessaan vaatinut, että ”Yliopistot ja koulujärjestelmät on puhdistettava epäkansallisesta vaikutuksesta” (Hautamäki 2020).

Yleisesti mitään selkeää trendiä haastateltavien lapsuudessa ei arkiuskomusten tasolla näy, vaan eri lapsuudenvaiheissa eri arkiuskomukset korostuvat.

5.2.3 Teini-ikä

Vaikka haastateltavat eivät koe saaneensa mitään selkeää poliittista herätystä, vaan kasvaneensa hitaasti nykyisiin kantoihinsa, he ajoittavat ensimmäiset politiikkaan liittyvät muistonsa lukioikään. Esimerkiksi haastateltava 2 myöntää, että hänellä on ollut kouluajoista lähtien ennakko-oletuksia tietyistä puolueista. Nämä ennakko-oletukset alkoivat vahvistua lukiossa, kun hän tapasi varsinaisten puolueiden jäseniä. Haastateltava 2 kertoo haastaneensa erityisesti vasemmistoa edustavaa puolueenjäsentä lukiossa heidän ”moralisoivista kannoistaan”, jotka haastateltava 2:n mukaan tarkoittivat yritystä syyllistää suomalaisia talonpoikia kolonialismista. Haastateltava 1 kertoi kokeneensa perussuomalaiset omaksi puolueekseen tehtyään heistä esitelmän lukiossa.

Haastateltava 4 kertoi alkaneensa lukioaikana lukea yleisesti äärioikeistolaiseksi miellettyä kirjallisuutta sekä väitelleensä opettajien kanssa erilaisista historiallisista tapahtumista.

Haastateltujen kertomuksissa poliittista oikeistoa ei ole olemassakaan, jos heiltä ei siitä erikseen kysytty. Perussuomalaiset vaikuttavatkin olevan ainoa oikeistoa edustava taho haastateltavien kertomuksissa, vaikka kukaan haastateltavista ei puoluetta oikeistolaiseksi määrittelekään, vaan he kutsuvat perussuomalaisia ”ainoaksi kansallismieliseksi” puolueeksi.

Haastateltavilta kysyttiin mikä kulttuurituote oli ensimmäinen, jonka he tajusivat sisältävän poliittisen viestin ja oliko se kannatettava viesti vai ei? Haastateltavat antoivat erilaisia vastauksia, joissa päällisin puolin korostui poliittinen satiiri.

Arkiuskomusten tasolla Poliitikoihin-ei voi-luottaa ja Kulttuurien-on-pysyttävä-erillään - arkiuskomukset nousivat keskeisiksi. Tällaisia kulttuurituotteita ovat *Itse valtiaat*, *Uutisvuoto* ja *South Park*. Vain haastateltava 3 koki *Taru sormusten herrasta* -elokuvan olleen ensimmäinen elokuva, jossa hän huomasi poliittisen ulottuvuuden.

Haastateltavien teini-iässä kuluttamissa kulttuurituotteissa keskeisimmiksi arkiuskomuksiksi nousivat luontoon liittyvät uskomukset: Luontoa-on-palvottava ja Luonnon-harmonia-vastaan-teollistuminen. Näiden jälkeen lapsuudessa keskeisenä tulivat arkiuskomukset rakkaudesta. Näiden rinnalle on kuitenkin noussut Vieraan-kulttuurin-kansa-on-huonompi-kuin-oma - arkiuskomus.

Asiaan vaikuttavat sekä erilaiset kulttuurituotteet, joissa esitetään tahattomia rassistisia stereotypioita tummaihoisista ja alkuperäiskansoista eksoottisina ja vähän lapsellisina hahmoina, että avoimesti rassistiset kulttuurituotteet, kuten haastateltava 5:n mainitsema äärioikeistolainen *RAC*-musiikki, jossa käsitellään juutalaisten ja mustien kansanmurhaa.

Mikä oli lempikulttuurituote teini-iässä					
Haastateltu	1	2	3	4	5
Kirja	Tuntematon sotilas	Harry Potter	Taru Sormusten herrasta ja Herman Hessen tuotanto	x	x
Elokuva	Mulan ja Pocahontas (Disney)	Studio Ghibli ja Disney-elokuvat	x	x	kauhuelokuvat
Videopeli	x	Strategiapelit (Civilization ja Star Trek)	x	x	-
TV-sarja	Lentävät lääkärit	x	x	South Park ja Celebrity Deathmatch	Salatut elämät
Sarjakuva	Asterix	x	x	-	-
Runo	x	x	x	-	-
Musiikki	Justin Timberlake	x	x	elokuvien tunnusmusiikkia	RAC, Black metal

5.2.4 Eniten vaikuttaneet kulttuurituotteet

Haastateltavilla ei ole kaikille yhteisiä kulttuurituotteita, jotka olisivat tehneet suuren vaikutuksen omaan maailmankuvaan. Kulttuurituotteiksi mainittiin animaatioelokuvat *Pocahontas* ja *Mulan*, dokumenttielokuvat *Soviet Story* ja *Afrikka Addio*, *Asterix* –sarjakuvat, strategiapelit ja kirjaksi *Raamattu*. Arkiuskomusten tasolla näissä kulttuurituotteissa nousee esiin

kolonialismia tukevia arkiuskomuksia ja jo aiemmin mainittu Vieraan-kulttuurin-kansa-on-huonompi-kuin-oma -arkiuskomus.

Näiden ohella on nähtävissä kristinuskoa ja konservatiivisuutta edustavien arkiuskomusten lukumäärän kasvua verrattuna aiempiin elämänvaiheisiin.

Koska haastateltavat miettivät jälkikäteen, mikä kulttuurituote vaikutti heihin eniten, he ovat voineet valita juuri ne, jotka he tietävät teemoiltaan tukevan omaa maailmankuvaansa. Tämän vuoksi on suhtauduttava skeptisesti tämän kysymyksen vastauksiin.

5.2.5 Elämän lempikulttuurituotteet

Haastateltavilla ei ollut yhteisiä suosikkikulttuurituotteita, mutta niitä esiintyi arkiuskomusten tasolla, kuten myöhemmin tässä kappaleessa avataan. Taulukossa ovat haastateltavien mainitsemat kulttuurituotteet, joita he pitivät suosikkeinaan.

Elämän lempikulttuurituotteet					
Haastateltavat	1	2	3	4	5
Lempikirjasi	x	Taru sormusten herrasta, Biohistory	Waltarin Johannes Angelos	Mikael Karvajalka, Mikael Hakim, Johannes Angelos ja Paholaisarmeija	Virtahepo olohuoneessa
Elokuva	Tuntematon sotilas	Starship Troopers, classiet Alienit, Terminator, Predator, Cloud Atlas,	Andrei Tarkovski Peili	Robocop, Total Recall, Starship Troopers, Western	Benjamin Buttonin uskomaton elämä
Videopeli	Sims 2	x	Eurooppa universalis, The Witcher	Command and Conquer, Age of Empire, Empire Earth, Oddworld-pelit	-
TV-sarja	Vikings, Kummeli	x	House of Cards	Kylmä rinki, show paini.	Salatut elämät
sarjakuva	Asterix	-	-	-	-
Runo	isovaarini kirjoittamat loppusoinnulliset ja isänmaallishenkiset runot	-	-	-	x
Musiikki	Suomirock, folk-rock ja joululauluja	Videopelisoundtrack, klassinen, räppiä, heavy metallia, hip hopia	CMX, rock ja iskelmä	Moonsorrow, Ensiferumi ja Korpiklaani. death metal, folkmetal ja RAC	undeground räppi, RAC

Sanapilvien mukaan haastateltavien yhteisin ja suosituin teema kulttuurituotteissa on sota (niin sitä kannattavien kuin vastustavien arkiuskomusten tasolla).

Arkiuskomusten tasolla yhteisiä haastateltavien keskuudessa ovat Vastakohdat-täydentävä-toisiaan-, Sivilisaation-romahdus, Eri-kansat-eivät-voi-elää-toistensa-keskuudessa - ja Eri-sivilisaatiot-yrittävät-tuhota-toisensa-, Omalla-valtiolla-on-oikeus-hallita-ja-valloittaa-muita-valtioita -, On-tärkeää-pohtia-miksi-on-olemassa -, Yksilö-voi-muuttaa-maailman-, Rakkaus-on-hyvä- ja Palingeneettinen-äärinationalismi -arkiuskomukset.

Näistä kaikista voi löytää tämän tutkimuksen 7.1 Ideologia –luvussa avatut äärioikeistolaiseen maailmankuvaan yhteensopivat arkiuskomukset.

Jotkut näistä näkemyksistä sopivat myös nationalismiin. Suosikkikulttuurituotteet voivatkin heijastaa haastateltavien nykyistä elämänvaihetta, jossa he toimivat kansallismielisten järjestöjen aktivisteina.

Kun tarkastellaan lapsuuden, teini-iän ja aikuisiän suosikkikulttuurituotteita, voidaan havaita, että kristinuskon on ollut haastateltavien elämän taustalla lapsuudesta teini-ikään asti, kunnes juuri aikuistumisen kynnyksellä lukiossa äärioikeistolaiset nettisivut ja blogit ilmestyvät heidän elämäänsä. Tällöin kristinuskon muuttuu taustaksi, jonka päälle äärioikeistolaisuuteen ja konservatiivisuuteen assosioituneet näkemykset muodostuvat hallitseviksi. Asiaan on voinut vaikuttaa kulttuurituotteet, joissa on ollut politiikkojen motiiveja ja rehellisyyttä kyseenalaistavat arkiuskomukset. Tällöin konservatiivisuus, rasismi ja valtavirtapoliitikkojen kyseenalaistaminen on voinut luoda kehyksen, jonka kautta valtakulttuuria vastustavat konservatiiviset ideat ovat näyttäytyneet uskottavimmiksi.

5.3 Sosiaalinen ympäristö

Suurin osa haastateltavista kiistää kaveripiirinsä tai perheensä vaikuttaneen oman maailmankuvansa syntymiseen. Kysyttäessä kulutettiin kaveripiireissä samoja kulttuurituotteita, kuin haastateltavat kuluttivat, nämä vastasivat myöntävästi. Tämä tarkoittaa, että haastateltavat ovat kasvaneet sosiaalisessa ympäristössä, jossa on jaettu samanlaisia arkiuskomuksia.

Kysyttäessä kuuluivatko haastateltavat johonkin alakulttuuriin, suurin osa vastasi kieltävästi. Haastattelun aikana tuli kuitenkin ilmi, että he olivat kuuluneet johonkin alakulttuuriin, vaikka he eivät niitä sellaisiksi kokeneetkaan.

Esimerkiksi kaksi haastateltavaa vastasi kuuluneensa internetin foorumiyhteisöihin, kuten Ylilautaan, jolla on hyvin tunnistettava alakulttuuri ja jossa levitetään vihapuhetta (Kettunen ja Paukkeri 2021:7) ja äärioikeistolaisia ajatuksia (Malkki et al 2021: 13–14).

Kaikki kolme haastateltavaa, jotka kuuluivat johonkin alakulttuuriin (Black Metal ja nettifoorumit) kertovat politisoituneensa juuri alakulttuurien kautta kansallismielisyyteen. Kaksi näistä kolmesta (haastatellut 3 ja 4) kertoi mieltyneensä ensin nettifoorumeissa fasismiin ja siitä kansallismielisyyteen. Haastateltava 5 kertoi tämän tapahtuneen taas black metalia kuuntelevan kaveripiirin kautta (haastateltava ei tarkentanut miten tämä tapahtui). Kaveriporukateorian havainnot osoittautuvatkin tässä tutkimuksessa päteviksi.

Yksi kolmesta, haastateltava 4, on mielenkiintoisempi tapaus: Hän kertoo ensin olleensa liberaari, mutta samaan aikaan lukeneensa säännöllisesti valkoista nationalismia kannattavia nettisivuja ja kirjallisuutta ja lopulta kääntyneensä kansallismielisyyteen. Tämä ei kuitenkaan muuttanut hänen lukemistoaan ja kehitys oli hänen mukaansa hidasta, eikä yksittäisen tapahtuman aiheuttamaa.

Jos tarkastelemme näitä kolmea haastateltua pelkkien arkiuskomusten kautta, voidaan päätellä, että he omaksuivat äärioikeistolaisia ajatuksia, josta ikääntymisen myötä jäivät pois radikaaleimmat elementit, kuten fasismin kannatus.

5.4 Politisoituminen

Suurin osa haastateltavista ilmaisee aina olleensa kansallismielisiä ja konservatiivisia, mutta politisoituneensa eurokriisin aikana. Moni mainitsee entisen perussuomalaisten puheenjohtaja Timo Soinin EU-vastaiset puheet sekä nykyisen perussuomalaisten puheenjohtajan ja entisen Suomen Sisun jäsenen Jussi Halla-ahon *Scripta*-blogin tekstit merkittävinä oman politisoitumisensa katalyytteina.

Toimittaja Lauri Nurmi (2020) on todennut Halla-ahoa käsittelevässä elämäkerrassaan *Scriptan* sisältävän etnonationalismia (s 138, 140), juutalaisvastaisuutta (s 101), hierarkkista maailmankuvaa, jossa ihmisarvo määräytyy tämän rodun ja sosiaalisen statuksen mukaan (s 122-123, 222) ja visioita monikulttuurisuuden takia romahtavista tai taantuvista länsimaista (s 238).

Nämä kaikki piirteet sopivat tässä tutkimuksessa viitattuun fasistisen maailmankuvan osiin (Griffin 1991: 10, 34-35, 43, 49 201). Tämä ei tarkoita, että Halla-aho olisi fasisti, vaan että

hänen kirjoituksissaan on sellaisia elementtejä, jotka tukevat haastateltavien sosialisoitumista äärioikeistolaisiin arkiuskomuksiin.

Kysyttäessä miten haastateltavat tutustuivat *Scripta*-blogiin, vain haastateltava 1 muisti löytäneensä sivuston käyttämällä hakukonepalvelu Googlea. Tämä vahvistaa näkemystä, että informantit olivat hyvin varhaisesta iästä lähtien sosialisoituneet ikään kuin valmiiksi vastaanottamaan äärioikeistolaisen ideologian osia. Kaikki haastatellut kieltävätkin yksittäisen teoksen tai tapahtuman ”herättäneen” heidät tiettyyn maailmankuvaan. Tutkimusotannon pienuuden takia mitään varmoja johtopäätöksiä ei tästä voida esittää.

Kolme viidestä haastateltavasta äänesti perussuomalaisia ja yksi kertoi harkitsevansa heidän äänestämistään. Kaksi muuta eivät äänestäneet viime vaaleissa, eivätkä harkinneet äänestävänsä tulevaisuudessakaan mitään puoluetta. Kysyttäessä syitä siihen, miksi suurin osa heistä äänesti perussuomalaisia, kaikki vetosivat vaihtoehdottomuusdiskurssiin, jonka mukaan muita uskottavia kansallismielisiä puolueita ei Suomessa ole.

Haastateltava 3 ilmaisee Suomen Sisun edustavan ”kovempaa” kansallismielisyyttä. Hieman samankaltaisen selityksen ilmaisee haastateltava 4, joka kuvaa itseään ”voimakkaan” kansallismieliseksi ja kuvailee Suomen Sisua radikaaliksi kansallismieliseksi järjestöksi. Tällöin ei ole vaikea ymmärtää, miksi haastatellut ilmaisivat, että ajan mittaan EU-vastaisuuden rinnalle keskeiseksi poliittiseksi kysymykseksi heidän elämässään on noussut maahanmuuton vastustaminen.

Politisoitumiseen vaikuttivat osittain erilaiset kulttuurituotteet. Vaikka nämä kulttuurituotteet poikkesivat toisistaan, ne sisälsivät yhteisiä arkiuskomuksia. Esimerkiksi haastateltava 3 kokee poliittisen tietämyksensä heränneen jonkin verran lukiessaan *Taru Sormusten herrasta* –kirjaa.

Haastateltava 3:n mukaan hän huomasi Tolkienin tuotannossa olevan ”perinteisen tai vanhan maailman” ihannointia, modernin maailman kritiikkiä ja kristillisiä teemoja, joista hän piti kovasti.

Kaksi informanttia taas ilmoitti osaksi poliittista kasvatustaan *Itse valtiaat* animaatio-tv-sarjan (2001-2008) sillä tasolla, että he hahmottivat siitä suomalaisen poliittisen järjestelmän ja sen johtavat poliitikot. Kyseinen animaatiosarja sisältää konservatiivisia arkiuskomuksia esimerkiksi sukupuoli-identiteetistä ja -rooleista (Kolehmainen 2015: 92). Samalla sarjassa on todettu olevan hiukan EU- ja globalisaatiovastainen asenne (Kolehmainen 2015: 94, 97–78).

Kysyttäessä siitä, miten aktivistit olivat liittyneet Suomen Sisuun, nämä antoivat vaihtelevia vastauksia. Jotkut liittyivät sosiaalisen piirinsä takia, toiset taas koettuaan maahanmuuton aiheuttavan ongelmia, jotka vain Suomen Sisun koettiin pystyvän ratkaisemaan. Kysyttäessä, miten Suomen Sisu edistää haluttua politiikkaa, moni vastasi sen tapahtuvan vaikuttamalla yleiseen keskusteluilmapiiriin. Muuten järjestö ei haastateltavien mukaan järjestä konkreettisia aktivistitapahtumia, jos mukaan ei lasketa 612-kulkuetta. Vastaus on yhdenmukainen Suomen Sisun virallisen metapoliittisen¹ strategian kanssa (Lahtinen 2011 ja Sallamaa 2018: 12).

5.5 Mediakulutus

Kaikki informantit kasvoivat perheissä, joissa kulutettiin valtamediaa, kuten Helsingin Sanomia ja YLE-uutisia. Haastateltavat kuluttavat yhä valtamediaa, mutta suosivat myös äärioikeistolaisiksi tai kansallismielisiksi miellettyjä vaihtoehtomedioita.

Informantit hankkivat tietoa politikasta pääsääntöisesti internetistä, erityisesti somevirrasta. Uutisten ja artikkelien kulutus on suurimmalle osalle haastateltavista passiivista, eli he lukevat lähinnä vain niitä artikkeleja, joita heidän somessa seuraamansa tilit jakavat. Vain kaksi kertoi hankkivansa lisätietoa muista uutislähteistä.

Haastateltavat nimesivät kuitenkin suosikkimedioikseen valtamedian julkaisijoita, kuten Yle.fi (3/5 haastateltavasta) ja Helsingin sanomat (2/5 haastateltavasta). Vain haastateltavat 1 ja 4 ilmoittivat hankkivansa säännöllisesti tietoa politiikasta vaihtoehtomedioista.

---

¹ Ajatus, että yhteiskuntaa voidaan muuttaa puoluepolitiikan ja suoran poliittisen aktivismin sijaan muuttamalla ensin kulttuurin halutulle politiikalle suotuisaksi (Koivulaakso et al. 2012: 47)

Nämä ovat ”viha- ja valemediaksi” (Vehkoo 2017) sekä äärioikeistolaiseksi ja maahanmuuttovastaiseksi (Sallamaa 2018: 74) luokiteltu, konservatiivinen Kansalainen.fi sekä ulkomaalaiset, englanninkieliset alt-right -vastakulttuurisivustot, kuten *Taki’s magazine*, *American Renaissance* ja *VDare* (ks. Hermansson et al. 2020: 15, 37, 39, 55, 108). Haastateltava 2 ilmoitti seuraavansa valtamedioiden lisäksi äärioikeiston suosimia verkon keskustelufoorumeita, kuten 4chan ja sen uusnatsien suosima /pol/ alafoorumi (Hawley 2017: 118 ja Thompson 2018). Suosikkimedioissa nousivat esiin samat nimet, mutta haastateltava 3 lisäsi Suomen Sisuun ja muihin äärioikeistolaisiin toimijoihin kytköksissä olevan maahanmuuttovastainen (Sallamaa 2018: 71) ja äärikansallismielisen Sarastuslehti.com – sivuston, jossa on luokiteltu olevan rasistisia ja juutalaisvastaisia kirjoituksia (Haikala 2021).

Kun haastateltavilta kysyttiin kokevatko he valtamedian olevan kallistuneen johonkin poliittiseen suuntaan, kaikki vastasivat myöntävästi. Haastateltavilla ei kuitenkaan ollut yksimielisyyttä siitä mihin suuntaan tarkalleen.

Kaikki haastateltavat sovelsivat vastauksessaan empiiristä diskurssia, vastaamalla, etteivät he usko mihinkään ”salaliittoteoriaan” valtamedian poliittisesta luonteesta tai etteivät he koe valtamedian edustavan ”kommunismia” tai muita vasemmistolaisia ideologioita. Ainoa yhtenevä näkemys haastateltavilla oli siitä, että valtamedia voidaan kategorisoida kansallismielisyyden tai äärioikeistolaisuuden vastaiseksi.

Esimerkiksi haastateltava 1 vetosi koettuun konsensukseen, jonka mukaan kansallismielisyyttä ei hyväksytä YLE:n sivuilla toimituksen tai lukijoiden toimesta:

Ei sieltä näe sellaisia, niinku kansallismielisten kirjoittamia... tekstejä. Tai jos näkee, niin sitten siitä tulee someraivo. Niin se on poikkeuksellista, jos siellä sellaisia on.

Haastateltavien näkemykset siitä, millä puolella valtamediat olivat, vaihtelivat. Jotkut sanoivat valtamedian edistävän vihervasemmistolaisia arvoja, toiset taas liberaalien. Kaikki haastateltavat kuvasivat kansallismielisyysvastaisuuden tarkoittavan sitä, ettei valtamediassa päästetä ääneen maahanmuuttoa ja EU:ta vastustavia kirjoittajia, eikä kirjoiteta myönteisesti äärioikeistolaisiksi mielletyistä tahoista.

Kysyttäessä, kokevatko haastateltavat jonkun median olevan puolueeton, kaikki vastasivat kieltävästi. Kysyttäessä onko joku media puolueettomampi kuin muut, kaikki vastasivat Helsingin Sanomat ja Yle-uutiset. Kysyttäessä onko jokin mediatyyppi puolueettomampi, kaikki vastasivat, TV-uutiset (YLE ja MTV3).

Haastateltavat arvostelivat Helsingin Sanomia ja YLE-uutisia kansallismielisten näkökulmien marginalisoinnista. Samaan aikaan haastateltavat kuitenkin pitivät Helsingin Sanomien ja YLE:n uutisia luotettavampana, kuin heidän suosimansa vaihtoehtomediat. Mielenkiintoisesti haastateltava 3 kuvasi valtamediaa ”normaaliksi”, mistä voi päätellä, että haastateltava 3 tunnustaa yhteiskunnan konsensuksen siitä, että on olemassa joukko normeja, jotka valtamedia täyttää ja hän itsekkin tunnustaa niissä olevan tiettyä legitimitettä. Haastattelemillani kansallismielisillä aktivisteilla onkin kehittynyt medialukutaito ja he osaavat tunnistaa oikean ja väärän tiedon, mutta haluavat silti lukea ja kuulla kannattamansa ideologian linssin kautta tulkittua tietoa.

6. Johtopäätös

Vaikka haastateltavien keskuudesta ei löytynyt laajasti yhdistäviä kulttuurituotteita, heidän arkiuskomuksistaan löytyi paljon yhteistä sekä eri elämänvaiheissa kuin aikuisiälläkin.

Kaikkien haastateltujen lapsuudenaikaisista yhteisiä arkiuskomuksia olivat Rakkaus-on-hyvä ja Kaikkien-on-kasvettava-paremmiksi-ihmisiksi. Teini-iässä keskeisemmiksi arkiuskomuksiksi nousivat luonnonsuojeluun liittyviä arkiuskomuksia, syrjäyttäen lapsuudessa esiintyneen rakkauden. Näiden rinnalle on kuitenkin noussut Vieraan-kulttuurin-kansa-on-huonompi-kuin-oma -arkiuskomus.

Haastateltavien aikuistuttuaan luonto ja rakkaus -arkiuskomukset joutuivat syrjään ja keskeisemmiksi muodostuivat konservatiiviset ja äärioikeistolaisessa maailmankuvassa tyypilliset arkiuskomukset: Vastakohdat-täydentävät-toisiaan-, Sivilisaation-romahdus, Etniset- ja Eri-sivilisaatiot-yrittävät-tuhota-toisensa-, Omalla-valtiolla-on oikeus-hallita-ja-valloittaa-muita-valtioita -, On-tärkeää-pohtia-miksi-on-olemassa -, Yksilö-voi-muuttaa maailman-, ja Palingeneettinen-äärinationalismi -arkiuskomukset.

Haastateltavat ovatkin kuluttaneet elämänsä aikana eniten omaa nykyistä maailmankuvaansa vahvistavia kulttuurituotteita, joista on löydettävissä kristillisiä, konservatiivisia ja nationalistisia arkiuskomuksia.

Koska tutkimukseni perustuu haastateltavien muistitietoon, en voi olla täysin varma, etteikö heidän nykyinen ideologiansa väritä heidän muistikuviaan tavalla, jossa he muistavat vain kulttuurituotteet, jotka ovat yhteensopivia heidän nykyisen maailmankuvansa kanssa ja unohtavat tai jättävät mainitsematta ne, jotka eivät sitä ole. Mainittujen kulttuurituotteiden valtavirtaluonne ja erot haastateltavien välillä haastaa kuitenkin tällaisen näkemyksen: jos haastateltavat yrittäisivät valikoida kulttuurituotteita, jotka tukevat heidän nykyistä maailmankuvaansa, heidän kuluttamansa kulttuurituotteissa pitäisi olla enemmän yhteneväisyyksiä. Samoin, jos tarkoitus olisi ollut hämätä tutkijaa, arkiuskomusten pitäisi olla ristiriidassa haastateltavien maailmankuvan ja mieltymysten kanssa.

Tutkimuksessani kävin läpi lukuisia kulttuurituotteita ja purin ne erilaisiksi arkiuskomuksiksi. Jotta näkemys ideologioiden löyhästä rakenteesta voitaisiin todentaa, pitäisi analyysissä eristettyjen arkiuskomusten olla yhteensopivia Griffinin (1999: 9–2, 15–17, 185) ja Sorelin (1967: 42–51, 126–127) muotoileman teorian ideologiasta kokoelmina myyttisiä tarinoita, kanssa. Löydetyt arkiuskomukset ja haastateltujen kertomusten purku vahvistavat käsitystä ideologioista hajanaisina kokonaisuuksina, joilla ei ole selkeää rajaa.

Tutkimukseni tarkoitus oli osoittaa, etteivät ideologiat ole kiinteitä kokonaisuuksia, joita omaksutaan sellaisenaan. Ideologiat ovat enemmänkin kokoelma erilaisia uskomuksia, jotka voivat olla ristiriidassa ja limittäin toistensa kanssa, mahdollistaen sen mielipiteiden variaation, joka voidaan havaita kaikkien ideologioiden kannattajien keskuudessa.

Tutkimuksessa kukaan haastateltavista ei pitänyt itseään äärioikeistolaisena ja fasistina, mutta he vaikuttavat sosialisoituneen kulttuurisessa ympäristössä, jossa on ollut paljon äärioikeistolaiseen ajatteluun yhteensopivia arkiuskomuksia. Näitä ovat mm. nationalismi ja konservatiivisuus sekä erilaisia muukalaiskammoon liittyviä arkiuskomuksia sekä jossain määrin myös kristinuskon kumpuavia arkiuskomuksia.

Kristinuskon on todettu sisältävän uudelleensyntymisen, maailmanlopun ja pahuuden tai ”lohikäärmeen” kukistamisen myytit, jotka ovat keskeisiä äärioikeistolaiselle ajattelulle. (Koestler 1971: 293 ja Claeys 2016: 246-248, 251, 258)

Haastateltavat kielsivät kulttuurituotteiden roolin oman maailmankuvansa muodostumisessa ja korostivat aina olleensa samaa mieltä asioista. Tällöin on todennäköisempää, että he sosialisoituivat äärioikeistolaisiin ideoihin kasvaessaan kuin minkään yksittäisen teoksen tai näiden yhteisvaikutuksesta. Haastattelujen aikana mainittujen elämänvaiheiden tapahtumien ja niiden aikana kulutettujen kulttuurituotteiden perusteella vaikuttaa siltä, että haastateltavat olivat muodostaneet jo nuoruudessaan ikään kuin valmiin maailmankuvan, jonka vahvistamiseksi he hakeutuivat äärioikeistolaisen materiaalin pariin. Lyhyen aikaa he oman ilmoituksensa mukaan jopa kannattivat äärioikeistolaisia ideoita. Lopulta haastateltavat joko tekivät selkeän pesäeron äärioikeistolaisiin ideoihin, kuten haastateltava 5, tai karsivat pois monia äärioikeistolaisia elementtejä maailmankuvastaan ja siirtyivät Suomen Sisuun.

Syy tutkimukseni alussa mainitussa kaveriporukateoriassa olevan aukkoon on mahdollisesti löytynyt ja se koostuu kulttuurisen sosialisatian kautta omaksutuista arkiuskomuksista. Yksilöt eivät vain löydä elämänsä aikana kaveriporukkaa, joka vaikuttaa heidän poliittisen maailmankuvansa muodostumiseen ja päätökseen ryhtyä poliittiseksi aktivistiksi.

Ennen kaveriporukan löytämistä yksilö on jo kasvanut ympäristössä, jonka välisessä vuorovaikutuksessa joukko arkiuskomuksia muodostuu yksilön mielessä maailmankuvaksi. Tämä maailmankuva määrittelee osittain sen, mitä ryhmiä lähestytään ja kenen näkemysten koetaan olevan toisten näkemyksiä uskottavampia. Esimerkiksi ne haastateltavat, jotka kertoivat politisoituneensa kirjaimellisesti kaveriporukan kautta tai verkkofoorumiyhteisöissä, olivat arvoiltaan konservatiivisia jo ennen liittymistään näihin yhteisöihin.

Arkiuskomusten analyysi auttaa ymmärtämään, mitä haastatellut tarkoittavat sanoessaan, etteivät ole äärioikeistolaisia. Äärioikeistolaisuus ja siihen assosioitu fasismi koetaan yleisesti dogmina, jonka joka ikistä ideologista aspektia on sokeasti uskottava ollakseen aatteen kannattaja.

Tällaisen mielikuvan mukaan esimerkiksi olisi ihailtava Adolf Hitleriä ja omistettava natsisymboleilla koristeltua rekvisiittaa, jotta voisi olla natsi, fasisti tai äärioikeistolainen. Haastatellut eivät kuitenkaan usko kaikkiin äärioikeiston ideologisiin komponentteihin, mutta tarpeeksi moneen nähdäkseen osan ideologiasta houkuttelevana.

Haastattelujen perusteella haastateltavien kansallismielisyys ei ole tavanomaista nationalismia, vaan oma epäliberaali-ideologiansa. Teemu Tammikon (2019: 104–105.) määritelmä radikaalinationalismista sopii haastateltuihin täydellisesti. Tammikon mukaan radikaalinationismi on kansallismielisyyden suuntaus, jossa kansakunta pitää rakentaa ensijaisesti yhtä, yleensä enemmistöä edustavaa etnistä ryhmää varten. Radikaalinationismi vierastaa muita etnisyyksiä kansallisvaltion sisällä ja pyrkii alistamaan ne valtaapitävän enemmistökansan tahdon alle. Samoin radikaalinationismissa vierastetaan kaikkia ylikansallisia instituutioita.

Haastateltavat kokevat, että Suomi ja suomalaiset ovat hyökkäyksen kohteena. Hyökkäystä suorittavat niin maahanmuuttajat kuin muutkin ulkopuolisiksi koetut tahot, kuten seksuaalivähemmistöt sekä kansainväliset instituutiot. Ihmisten uudet tavat, jotka perustuvat individualismiin ovat haastateltavien mielestä yhteisöllisyyttä rapauttavia.

Jos yhteisön koetaan olevan uhattuna, konservatiivinen käsitys yhteisöllisyydestä samanlaisten ja samanmielisten ihmisten kokonaisuutena on haastateltaville tärkeämpi arvo, kuin yhteisöstä riippumaton individualismi.

Nuoruutensa aikana moni haastateltava flirttaili avoimen fasismin kanssa ja jotkut tekevät sitä yhä, mutta kaikki kokivat aikuistuttuaan fasismin liian ehdottomaksi ja epädemokraattiseksi ideologiaksi, joten he omaksuivat maailmankuvakseen kansallismielisyyden.

Arkiuskomusteoria selittää sen, miksi jotkut kansallismielisiksi itsensä määrittelevät ryhmät samaan aikaan koostuvat näkemysten tasolla osin tunnistettavista fasismin elementeistä, mutta eivät kuitenkaan kannata fasismia sellaisessa muodossa kuin se 1900-luvulla ilmeni ja loukkaantuvat kun heitä sellaisesta syytetään.

Eristämällä arkiuskomukset haastatteluissa mainituista kulttuurituotteista ja analysoimalla niitä, voidaan nähdä, että radikaalia kansallismielisyyttä tukevia arkiuskomuksia löytyy erilaisista kulttuurituotteista, jotka eivät yksinään välttämättä kuitenkaan suoraan luo mitään selkeää ideologista kehystä, mutta yhdistelminä kyllä. Esimerkiksi tutkimuksessani haastatellut kansallismieliset aktivistit olivat aika vähän vuorovaikutuksessa selkeän rasistisiin arkiuskomuksiin.

Kun otetaan huomioon abstraktimpi muukalaiskammo ja valkoisen eurooppalaisuuden ja länsimaalaisuuden ylivertaisuutta korostavat arkiuskomukset, nämä yhdessä muodostavat rasismia tukevan pohjan. Tämä voi tarkoittaa sitä, ettei yksilön kasvaakseen rasistiksi tarvitse välttämättä kasvaa ympäristössä, jossa avoimesti lietsotaan vihaa etnisiä vähemmistöjä ja ulkomaalaisia kohtaan. Riittää, että kasvaa ympäristössä, jossa korostetaan oman kansan paremmuutta suhteessa muihin ja epäluuloa kaikkea erilaisuutta kohtaan.

Esimerkiksi elokuva, jossa on konservatiivinen viesti, ei vielä tee kenestäkään konservatiivia, mutta jos tämä kasvaa konservatiivisessa ympäristössä, tämä todennäköisesti kuluttaa enemmän konservatiivisuutta tukevia elokuvia ja hakeutuu konservatiivisia ideoita tukevien kulttuurituotteiden pariin. Joissain tapauksissa, kuten tutkimukseni haastateltavien 2 ja 4 kohdalla, konservatiivisuutta tukeviin kulttuurituotteisiin kuului fasistinen propaganda. Tutkimusotannon pienuuden ja vertailuryhmän puutteen vuoksi, en kuitenkaan voi olla varma ovatko tutkimuksen aikana tekemäni havainnot yleistettävissä tällaiseksi kaavaksi.

Ihminen ei omaksu ideologioita ”aatemarkkinoilta” vertailemalla neutraalisti niitä keskenään, vaan hänen sosialisationsa vähentää tiettyjen ideologioiden houkuttelevuutta ja vastaavasti taas kasvattaa toisten. Esimerkiksi tässä tutkimuksessa kävi ilmi, että haastateltavat kokivat aina olevansa konservatiiveja ja kulkivat oikeistolaisuuden eri spektreissä, lähestymättä koskaan vasemmistolaisempia ideologioita tai liikkeitä.

Tutkimusotanta on kuitenkin hyvin pieni, joten mahdollisuus jatkotutkimukseen on olemassa. Tämä pitäisi tehdä laajemmalla otannalla, jotta voitaisiin osoittaa pitävätkö tässä tehdyt havainnot paikkaansa laajemmaltikin yhteiskunnassa. Tutkimusmenetelmää pitää vielä hioa tehokkaammaksi.

Suurten tietomassojen käsittely yksin vie liikaa aikaa ja energiaa siihen nähden, että sain vain raapaistua monen kulttuurituotteen pintaa. Syvällisempi tutkimus jokaisesta kulttuurituotteesta edellyttäisi jonkinlaista aineiston digitoimista ja analysoimista tekoälyn tai monen tutkimusavustajan avulla.

7. Kirjalliset lähteet

Abrams, Lynn (2017) *Oral History Theory*, Toinen painos, Routledge, New York

Alapuro, Risto (1973) *Akateeminen Karjala-Seura: Ylioppilasliike ja kansa 1920- ja 1930-luvulla*, WSOY, Porvoo

Bronner, J. Simon (2007) *Meaning of Folklore: The Analytical Essays of Alan Dundes*, State University Press, Utah

Brunvand, Jan Harold, Hickman (2012) *Encyclopedia Of Urban Legends 2nd Edition*, ABC-CLIO, Santa Barbara

Carey, W. James (1975) Communication and Culture, review article, *Communication Research*, 2

Chance, Jane (toim.) (2004) *Tolkien and the Invention of Myth. A reader*, University Press of Kentucky

Claeys, Gregory (2016) *Dystopia: A Natural History*, Oxford University Press, Oxford

Levi-Strauss, Claude (1972) The Structural Study of Myth, teoksessa *The Structuralists from Marx to Levi-Strauss*, Richard T. DeGeorge ja Fernande M. DeGeorge (toim.) Doubleday, Garden City, New York

Elford, Goerge Robert (1971) *Paholaisarmeija* (eng. *Devil's Guard*), Dell, New York (1985 painos)

Foster, M., & Tolbert, J (2015) *Folkloresque*, University Press of Colorado

Gardell, Mattias (2003) *Gods of the Blood. The Pagan Revival and White Separatism*, Duke University Press, Durham, Lontoo

George Hawley (2017) *Making Sense of the Alt-Right*, Columbia University Press, New York

Griffin, Roger (1993) *The Nature of Fascism*, Routledge, Lontoo

Hannula, Milla (2011) *Maassa maan tavalla. Maahanmuuttokritiikin lyhyt historia*, Otava, Keuru

Harle, Vilho ja Moisio, Sami (2000) *Missä on Suomi? Kansallisen identiteettipolitiikan historia ja geopolitiikka*, Vastapaino, Jyväskylä

Heimo, Anne (2010) *Kapina Sammatissa: Vuoden 1918 paikalliset tulkinnot osana historian yhteiskunnallisen rakentamisen prosessia*, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki

Hermansson, Patrick; Lawrence, David; Mulhall Joe ja Murdoch Simon (2020) *The International Alt-Right: Fascism for the 21st Century? (Routledge Studies in Fascism and the Far Right)*, Routledge, Lontoo

Hytönen, Kirsti-Maria (2014) *Ei elämäni lomia mahtunut: Naisten muistelukerronta palkkatyöstä talvi- ja jatkosotien ja jälleenrakennuksen aikana*, Suomen Kansatietouden Tutkijain Seura, Helsinki

Immonen, Kari (1987) *Ryssästä saa puhua...*, Otava, Helsinki

Jenkins, Henry (2006) *Convergence Culture: Where Old and New Media Collide*, New York University Press

Jokinen, Arja; Juhila, Kirsi ja Suoninen, Eero (2016) *Diskurssianalyysi. Teoriat, peruskäsitteet ja käytäntö*, Vastapaino, Tampere

Jussila, Osmo; Hentilä, Seppo ja Nevankivi, Jukka (2009) *Suomen poliittinen historia 1809-2009*, WSOY Oppimateriaalit Oy, Helsinki

- Koestler, Arthur (1971) *The Ghost in the Machine*, 2. painos, Pan Books, Lontoo
- Koivulaakso, Dan, Brunila, Mikael ja Anderson, Li (2012) *Äärioikeisto Suomessa*, Into Kustannus Oy, Helsinki
- Kullberg, Anssi (2011) *Suomi, Terrorismi, Supo: Koira, Joka Ei Haukkunut: Miksi Ja Miten Suomi on Välttynyt Terroristisen Toiminnan Leviämiseltä?* WSOY, Helsinki
- Kullberg, Anssi (toim.) (2014) *Poliittisen väkivallan poluilla*, Turun yliopisto, Turku
- Luckhurst, Roger (2014) *Alien*, Palgrave Mcmillian, British Film Institute, London
- Malkki, Leena (2020) *Mitä tiedämme terrorismista*, Otava, Helsinki
- Mudde, Cas (2019) *The far right today*, Polity Press, Lontoo
- Mäyrä, Frans (2010) *An Introduction to Games Studies Games and Culture*, Sage, Los Angeles, 2008, uusintapinos
- Nagle, Angela (2017) *Kill All Normies. Online culture wars from 4chan and tumblr to Trump and the alt-right*, Zer0 books, Winchester
- Nesser, Petter (2018) *Islamist Terrorism in Europe: A History*, Oxford University Press, New York
- Nurmi, Lauri (2020) *Jussi Halla-aho. Epävirallinen elämäkerta*, Into, Helsinki
- Pakkasvirta, Jussi ja Pasi Saukkonen (2006) *Nationalismit*, WSOY, Helsinki
- Passerini, Luisa (1989) *Fascism in Popular Memory. The Cultural Experience of the Turin Working Class*, Cambridge University Press, Cambridge
- Portelli, A. (1997) *The Battle of Valle Giulia: Oral History and the Art of Dialogue*, Madison, Wisck

Portelli, Alessandro (2006) Mikä tekee muistitietotutkimuksesta erityisen? Teoksesta Outi; Fingerroos; Haanpää, Riina; Heimo, Anne ja Peltonen, Ulla-Maija (toim.) *Muistitietotutkimus: Metodologisia kysymyksiä*, Suomalaisen kirjallisuuden seura, Helsinki

Puuronen, Vesa (2011) *Rasistinen Suomi*, Gaudeamus Helsinki University Press, Helsinki

Rajala, Panu (2008) *Unio Mystica. Mika Waltari elämä ja teokset*, WSOY, Helsinki

Rinne, Eeva (2019) *(Moni)kulttuurinen maailmankuva ja kuulumisen politiikka suomalaisissa peruskoulun oppikirjoissa ja nuorten kokemuksissa*, Tampereen yliopisto, Tampere

Sageman, Marc (2004) *Understanding Terror Networks*, University of Pennsylvania Press, Philadelphia

Sihvonen, Jukka (2009) *Idiootti ja Samurai. Tuntematon sotilas elokuvana*, Eetos, Tampere

Siikala, Anna-Leena (2012) *Itämerensuomalaisten mytologia*, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura

Silvennoinen, Oula (2008) *Salaiset aseveljet: Suomen ja Saksan turvallisuuspoliisiyhteistyö 1933-1944*, Otava, Helsinki

Silvennoinen, Oula; Roselius, Aapo ja Tikka, Marko (2016) *Suomalaiset fasistit: mustan sarastuksen airueet*, WSOY, Helsinki

Smedley, Aundrey ja Smedley, Briand D (2012) *Race in North America. Origin and Evolution of a Worldview*, WestviewPress, Boulder

Sorel, Georges (1967) *Reflections On Violence*, Collier Books, Lontoo

Suoninen, Eero (2016) Näkökulma sosiaalisen todellisuuden rakentumiseen, kirjasta Jokinen, Arja ja Juhila, Kirsi *Diskurssianalyysi. Teoriat, peruskäsitteet ja käytäntö*, Tampere, Vastapaino

Tammikko, Teemu (2019) *Vihalla ja voimalla, poliittinen väkivalta Suomessa*, Gaudeamus, Tallinna

Teräs, Kari (2010) Muistelmateokset, omaelämäkerrat ja suullinen historia. Teoksessa Lakomäki, Sami; Latvala, Pauliina ja Laurén, Kirsti (toim.) *Tekstien rajoilla: Monitieteisiä näkökulmia kirjoitettuihin aineistoihin*, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki

Todorov, Tzvetan (1989) *Nous et les autres. La reflexion francaise sur la diversité humaine*, Seuil, Paris

Wendling, Mike. (2018) *Alt-Right: From 4Chan to the White House*, Pluto Press, Lontoo

7.1 Verkkolähteet

Anttonen, P. J (2005) *Tradition through Modernity: Postmodernism and the Nation-State in Folklore Scholarship (Volume 15.0)*. [Online]. Suomalaisen kirjallisuuden seura, Helsinki, DOI: <<<http://dx.doi.org/10.21435/sff.15>>> (viitattu 06.03.2021)

Bhatia, Shyam (08.01.2003) *The Lord of the Rings rooted in racism*, Academic, www.rediff.com <<<https://www.rediff.com/news/2003/jan/08lord.htm>>> (viitattu 24.05.2020)

Cole, Matthew (10.01.2017) *The Crimes of SEAL Team 6*, theintercept.com <<<https://theintercept.com/2017/01/10/the-crimes-of-seal-team-6/>>> (viitattu 24.05.2020)

Dundes, Alan (1971) *Folk Ideas as Units of Worldview*, The Journal of American Folklore 84, no. 331, 93-103 <<[doi:10.2307/539737](https://doi.org/10.2307/539737)>> (viitattu 17.12.2020)

Ellis, Lindsey (16.7.2017) *Pocahontas Was a Mistake, and Here's Why!*, YouTube <<<https://www.youtube.com/watch?v=2ARX0-AylFI&t=1s>>> (viitattu 17.11.2020)

Franco, Z. E., Blau, K., & Zimbardo, P. G (2011). *Heroism: A Conceptual Analysis and Differentiation between Heroic Action and Altruism*. Review of General Psychology, 15(2), 99–113 <<<https://doi.org/10.1037/a0022672>>> (viitattu 04.03.2021)

Gaus, Gerald; Courtland, Shane D. ja Schmidtz, David (2020) *"Liberalism"*, The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Syksy 2020 versio), Zalta, Edward N. (toim.)
<<<https://plato.stanford.edu/archives/fall2020/entries/liberalism/>>> (viitattu 09.03.2021)

Haikala, Topias (04.02.2021) *Sinimustan liikkeen puheenjohtaja Tuukka Kuru kirjoittaa tekstejä, jotka käryävät antisemitismiltä – "vanhoillinen luterilainen" Kuru kuuluu kirkosta irtaantuneeseen Lähetysshiippakuntaan*, [www.kirkkojakaupunki](http://www.kirkkojakaupunki.fi)
<<<https://www.kirkkojakaupunki.fi/-/sinimustan-liikkeen-puheenjohtaja-tuukka-kuru-kirjoittaa-teksteja-jotka-karyavat-antisemitismilta-vanhoillinen-luterilainen-kuru-kuuluu-lahetyshiippakuntaan-jonka-piispaa-k-k-pyysi-kommentoimaan-kurun-kirjoituksia>>> (viitattu 05.03.2021)

Hautamäki, Henri (24.06.2020) *Puheenjohtajalta: Totaalista kulttuurisotaa*, www.suomensis.fi
<<<https://www.suomensis.fi/puheenjohtajalta-totaalista-kulttuurisotaa/>>> (viitattu 14.02.2021)

Kaarina, Koski (2004) *Arkiuskomukset - näkökulma arki ajatteluun*, Elore 1/2004, 11. vuosikerta, Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura ry, Joensuu
<<http://cc.joensuu.fi/~loristi/1_04/kos104.html>> (viitattu 17.01.2021)

Kettunen, Laura ja Paukkeri, Sanna-Mari (2021) *Tekoölyn hyödyntäminen vihapuheen seurannassa*, Oikeusministeriö <<<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-893-6>>> (viitattu 26.04.2021)

Kolehmainen, Marja (2015) *Satiiriset Itse valtiat. Poliittinen huumori suomalaisessa julkisuudessa*, Acta Universitatis Tamperensis 2080, Tampereen yliopiston väitöskirja
<<<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/97883/978-951-44-9874-9.pdf?sequence=1&isAllowed=y>>> (12.07.2020)

Kolehmainen, Tommi (27.08.2018) *Tällainen on pian 20-vuotias Suomen Sisu: Kansallismielisiä kohukirjoituksia, nokittelua uusnatsien kanssa – "Ollaan ikään kuin luotu koko skene"*
www.mtvuutiset.fi <<<https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/suomen-sisu-20-vuotta-kohujen-kautta-kansallismielisen-kentan-markkinajohtajaksi-uusnatsien-jasenyutta-ei-kielleta-olla-ikaan-kuin-luotu-koko-skene/7035044#gs.5nfbby>>> (viitattu 16.11.2019)

Lahtinen, Teemu (04.01.2011) Poliittinen historiani, vaan ei taistelun, www.teemulahtinen.fi <<<https://www.teemulahtinen.fi/2011/01/04/poliittinen-historiani-vaan-ei-taisteluni/>>> (viitattu 11.05.2021)

Lakka, Päivi (13.7.2015) *Suomessa kukkii äärioikeistolainen ajatusmaailma – sallivampaa kuin muualla Euroopassa*, suomenkuvalehti.fi <<<https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/suomessa-kukkii-aarioikeistolainen-ajatusmaailma-sallivampaa-kuin-muualla-euroopassa/?shared=86800-f2033e1a-500>>> (viitattu 16.11.2019)

Lear, Jake (18.05.2015) *A Witcher Premier: What You Need to Know to Play the Witcher 3*, www.polygon.com <<<https://www.polygon.com/2015/5/18/8620223/witcher-3-guide-witcherA> Witcher primer: What you need to know to play The Witcher 3>> (07.10.2020)

Malkki, Leena; Sallamaa, Daniel; Saarinen, Juha ja Eerola, Sami (2021) *Ekstremistinen puhe verkossa ja uutismediassa*, Valtioneuvoston kanslia <<<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-201-5>>> (viitattu 29.03.2021)

Reinboth, Susanna (20.03.2019) *Loukkasiko natsiksi ja rasistiksi nimittäminen Junes Lokan kunniaa? HS seuraa hetki hetkeltä Oulun käräjä-oikeuden istuntoa*, HS.fi <<<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000006041293.html?share=80340642b5dcd31ee64ffc939d0b90d9>>> (viitattu 20.03.2019)

Ricks, Sean (27.10.2019) *Venla ja Miska ovat nuoria äärioikeistolaisia ja rakastavaisia - he haluavat puhua avoimesti rodusta: "Olemme ydintä myöten suomalaisia"*, yle.fi <<<https://yle.fi/uutiset/3-11034879>>> (viitattu 05.03.2021)

Rowland, Robert C (1990) On Mythic Criticism, *Communication Studies*, vol. 41, no. 2, Taylor & Francis Group <<[doi:10.1080/10510979009368293](https://doi.org/10.1080/10510979009368293)>>

Sallamaa, Daniel (2018) *Ulkoparlamentaarin äärioikeistoliikkeitä ja maahanmuuttovastaisuus 2010-luvun Suomessa* <<<http://doi.org/10.31885/9789515133502>>> (viitattu 06.03.2021)

Saltman, Erin Marie (2014) *Turning right: A case study on contemporary political socialization of the Hungarian youth*, University College London, Lontoo

<<<https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/1427437/2/E.Saltman%20Final%20PhD%20Thesis.pdf>>>
(viitattu 10.05.2019)

Shaffer, Ryan (01.10.2013) *The soundtrack of neo-fascism: youth and music in the National Front, Patterns of Prejudice*, 47:4-5, 458-482 <<DOI: 10.1080/0031322X.2013.842289>>
(viitattu 17.09.2020)

Siegel, Robert (20.08.2012) *The Making of Walt Disney's Pocahontas*, www.blu-ray.com
<<<https://www.blu-ray.com/news/?id=9336>>> (viitattu 04.11.2020)

Sipinen, Hanna (24.02.2020) *STT: Perussuomalaisten nuorten varapuheenjohtaja ei irtisanoudu fasismista*, www.iltalehti.fi <<<https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/0dc4c83c-a148-4bb5-9e3f-1b70fde60f5b>>> (viitattu 26.01.2021)

Sisäministeriö (2020) *Väkivaltaisen ekstremismin tilannekatsaus 2020. Arvio väkivaltaisen ekstremismin tilanteesta Suomessa vuonna 2019 ja kehityksen suunta*, Sisäministeriö, Helsinki,
(viitattu 31.10.2020)

Suomensisu.fi (2021) *Suomen Sisun Peruskirja*, www.suomensisu.fi
<<<https://www.suomensisu.fi/periaatteet/suomen-sisun-peruskirja/>>> (viitattu 27.03.2021)

Thompson, Andrew (10.05.2018) *The Measure of Hate on 4Chan*, www.rollingstone.com
<<<https://www.rollingstone.com/politics/politics-news/the-measure-of-hate-on-4chan-627922/>>> (viitattu 29.03.2021)

Tobias, Scott (04.03.2007) *Paul Verhoeven*, film.avclub.com <<<https://film.avclub.com/paul-verhoeven-1798211089>>>(viitattu 06.07.2020)

Vehkoo, Johanna (31.07.2017) *Valheenpaljastaja: Varoituslista valemedioista – älä luota näihin sivustoihin*, yle.fi <<<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/09/16/valheenpaljastaja-varoituslista-valemedioista-ala-luota-naihin-sivustoihin>>> (viitattu 05.03.2021)

Verhoeven, Paul (1997), *Listen To - SchtarSheep Trumpers 1997 Commentary*, julkaistu YouTubessa 8.4.2016 Cinema Voice -kanavalla, www.youtube.com
<<<https://www.youtube.com/watch?v=49AeY1OMles&t>>>(viitattu 06.07.2020)

Yatt, John (02.11.2002) *Wraiths and race*, www.theguardian.com
<<<https://www.theguardian.com/books/2002/dec/02/jrrtolkien.lordoftherings>>> (viitattu 24.05.2020)

8. Kulttuurituotteiden analyysissä hyödynnettyjä kirjallisia lähteitä

Booker, M. Keith (2010) *Disney, Pixar, and the Hidden Messages of Children's Films*, Greenwood Publishing group, Oxford

Booker, M. Keith (toim.) (2010) *Encyclopedia of Comic books and Graphic Novels, vol 1*, Geenwood, Oxford, Englanti

Carr, Diane. Et al (2006) *Computer Games : Text, Narrative and Play Oxford: Polity Press*

Dugin, Alexander, *The fourth Political Theory*, Arktos, Loindon, 2012

Fox, Talim (2000) Holmes, Alison ja Owen, Dylan (toim.), *Warhammer. The Game of Fantasy Battles*, Games Workshop, Iso-Britannia

Hellsten, Tommy (2016) Virhapeho olohuoneessa, Kirjapaja, Helsinki, 1991, 10 taskukirjapainos julkaistu 2016

Hirvonen, Timo (2004) *Koko kansan tuntematon*, Alfamer Oy, Helsinki

Komu, Eija (1995) *Armon tyhjiössä. Kristillinen eksistentiaismi eräissä Mika Waltarin, Helvi Hämäläisen ja Paavo Rintalan 1950-luvun romaaneissa*, SKS, Helsinki

Laakso, Markus (2020) *Folk metal big 5. Suomalaiset folk metal -jättiläiset*, Like, Helsinki

Marjamäki, Tuomas (2015) *Kummmeli. Erittäin hyvin sanottu*, Docento, Jyväskylä

Schneider, Jay, Steven (2008) *1001 Elokuva jota jokaisen on nähtävä edes kerran eläessään*, Quitessense, 2008, suom. Asko Alanan, Antti Autop. Veli-Pekka Ketola, Raimo Salminen, Jorma-Veikko Sappinen, Henry Tanner, WSOY

Stall, Sam et al (2009) *The South Park Episode Guide Volume 1 Seasons 1-5*, Running Press. Philadelphia, London

Tolkien, J. R. R., *Taru Sormusten Herrasta*, Suomennettu vuoden 1966 laitoksesta, alkuteos 1954, Bookwell Oy, Juva, 2011

ADL (17.09.2020) *Rock Against Communism*, www.adl.org,
<<<https://www.adl.org/education/references/hate-symbols/rock-against-communism>>> (viitattu 17.09.2020)

Adler, Shawn (10.17.2007) *'Harry Potter' Author J.K. Rowling Opens Up About Books' Christian Imagery*, <http://www.mtv.com> << <http://www.mtv.com/news/1572107/harry-potter-author-jk-rowling-opens-up-about-books-christian-imagery/>>> (viitattu 26.05.2020)

Ahonen, Sirkka (1998) *Historiaton Sukupolvi?: Historian Vastanotto Ja Historiallisen Identiteetin Rakentuminen 1990-luvun Nuorison Keskuudessa*, Suomen historiallinen seura, Helsinki << <http://urn.fi/urn:nbn:fi:sks-dor-000224>>> (viitattu 30.08.2020)

Aku Ankka (31.08.2020) *Teemat*, www.akuankka.fi << <https://www.akuankka.fi/teemat>>> >> (viitattu 31.08.2020)

Andrew, Jamie (07.11.2016) *Why HBO's Oz Is Still Influential 20 Years Later*, www.denofgeek.com <<<https://www.denofgeek.com/tv/why-hbos-oz-is-still-influential-20-years-later/>>> (21.08.2020)

Angle, Brad (13.11.2009) *Pagan Metal Roundup: Moonsorrow*, www.guitarworld.com
<<<https://www.guitarworld.com/features/pagan-metal-roundup-moonsorrow>>> (viitattu 01.09.2020)

Barthes, Roland (1984) *THE WORLD OF WRESTLING, Mythologies*, Verkkoersio 1995
<<<http://homes.chass.utoronto.ca/~ikalmar/illustex/Barthes-wrestling.htm>>> (29.08.2020)

Becker, Dave (25.04.2012) *Cinematic Oddity of the Week: Africa Blood and Guts (1966)*.
www.rowthree.com <<<https://www.rowthree.com/2012/04/25/cinematic-oddity-of-the-week-africa-blood-and-guts-1966/>>> (viitattu 24.09.2020)

Bennet, Gooch; Eric, Klepacki; Frank, Bostic, Joe (02.2015) *Tiberian Origins: 20 Years of Command & Conquer*, www.bennet.org << <https://www.bennet.org/features/tiberian-origins>Tiberian Origins: 20 Years of Command & Conquer>> (viitattu 07.10.2020)

Britannica, T. toimittajat (05.05.2020) *Mein Kampf*. *Encyclopedia Britannica*.

<https://www.britannica.com/topic/Mein-Kampf>

Britannica, T, Encyclopaedian toimittajat (06.08.2020) *Asterix cartoon character*,

[www.britannica.com << https://www.britannica.com/topic/Asterix-cartoon-character>>](https://www.britannica.com/topic/Asterix-cartoon-character) (viitattu 17.11.2020)

Britannica, T, Encyclopaedian toimittajat (09.03.2021). *Universalism*. *Encyclopedia Britannica*

[<<https://www.britannica.com/topic/Universalism>>](https://www.britannica.com/topic/Universalism) (viitattu 09.03.2021)

Berger, J.M (16.09.2016) *The Turner Legacy: The Storied Origins and Enduring Impact of White Nationalism's Deadly Bible, Counter-Terrorism Strategic Communications (CTSC)*,

[icct.nl <<https://icct.nl/publication/the-turner-legacy-the-storied-origins-and-enduring-impact-of-white-nationalisms-deadly-bible/>>](https://icct.nl/publication/the-turner-legacy-the-storied-origins-and-enduring-impact-of-white-nationalisms-deadly-bible/) (viitattu 01.10.2020)

Berlatsky, Noah (11.07.2020) *30 years later, Total Recall still understands escapism better than most fantasy* , [www.syfy.com <<https://www.syfy.com/syfywire/total-recall-action-fantasy-](https://www.syfy.com/syfywire/total-recall-action-fantasy-escapism)

[<<https://www.syfy.com/syfywire/total-recall-action-fantasy-escapism>>](https://www.syfy.com/syfywire/total-recall-action-fantasy-escapism) (viitattu 30.09.2020)

Bitran, Tara (21.11.2017) *'Anastasia' Was Originally Much Darker and Eyed Woody Allen for Role*, [www.hollywoodreporter.com <<https://www.hollywoodreporter.com/heat-](https://www.hollywoodreporter.com/heat-vision/anastasia-was-originally-darker-eyed-woody-allen-role-1058446)

[vision/anastasia-was-originally-darker-eyed-woody-allen-role-1058446>>](https://www.hollywoodreporter.com/heat-vision/anastasia-was-originally-darker-eyed-woody-allen-role-1058446) (viitattu 03.09.2020)

Boardgamegeek.com (18.09.2020) *Warhammer: The Mass Combat Fantasy Roleplaying Game (1st Edition) (1983)*, [boardgamegeek.com](https://boardgamegeek.com/boardgame/4192/warhammer-mass-combat-fantasy-roleplaying-game-1st)

[<<https://boardgamegeek.com/boardgame/4192/warhammer-mass-combat-fantasy-roleplaying-game-1st>>](https://boardgamegeek.com/boardgame/4192/warhammer-mass-combat-fantasy-roleplaying-game-1st) (viitattu 18.09.2020)

Cartmell, Deborah (01.2001) *To Die Would Be An Awfull Bigadventure": The Enigmatic Timelessness Of peter Pan's Adaptations*, Montfort University

[<<https://www.researchgate.net/publication/242169121_To_die_would_be_an_awfully_big_adventure_the_enigmatic_timelessness_of_Peter_Pans_adaptations>>](https://www.researchgate.net/publication/242169121_To_die_would_be_an_awfully_big_adventure_the_enigmatic_timelessness_of_Peter_Pans_adaptations) (viitattu 03.09.2020)

Clements, Sara (24.12.2019) *The Who, What, Where, When, Whu, and How of 'The Witcher'*, [www.thrillist.com](https://www.thrillist.com/entertainment/nation/the-witcher-netflix-series) <<<https://www.thrillist.com/entertainment/nation/the-witcher-netflix-series>'The Witcher' Netflix Series vs. the Games vs. the Books, Explained (viitattu 07.10.2020)

Cmore (20.09.2020) *Olipa kerran...*, www.cmore.fi
<<<https://www.cmore.fi/ohjelma/44002060/olipa-kerran/943894/25-olipa-kerran-elama>>>
(viitattu 30.09.2020)

CNCNZ.com (07.10.2020) *GAMES: Command & Conquer – The Story*
<<<https://cncnz.com/games/command-conquer/the-story>CNCNZ.com - GAMES: Command & Conquer – The Story>> (viitattu 07.10.2020)

Corliss, Richard et al (01.08.1994) *SHOW BUSINESS: The World According to Gump*, www.time.com
<<<https://web.archive.org/web/20110731152338/http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,981196-2,00.html>>> (viitattu 30.09.2020)

Cotter John M (1999) ”*Sounds of hate: White power rock and roll and the neo-nazi skinhead subculture*”, *Terrorism and Political Violence* 11:2 <<DOI: 10.1080/09546559908427509>>
(18.09.2020)

Craig’s Film Reviews (01.01.2018) *Predator 30th Anniversary Part Two: Themes and Subtext*, craigadamadgie.wordpress.com <<<https://craigadamadgie.wordpress.com/2018/01/01/predator-30th-anniversary-part-two-themes-and-subtext/>>> (26.08.2020)

Cronk, Jordan (29.04.2013) *‘Doing bad for the greater good’: Kevin Spacey, Beau Willimon and Co. Look Back at ‘House of Cards’ Season One*, www.indiewire.com
<<<https://www.indiewire.com/2013/04/doing-bad-for-the-greater-good-kevin-spacey-beau-willimon-and-co-look-back-at-house-of-cards-season-one-39037/>>> (22.08.2020)

Crow, David (17.03.2017) *The Disney Renaissance: The Rise & Fall of a Generational Touchstone*, www.denofgeek.com <<<https://www.denofgeek.com/culture/the-disney-renaissance-the-rise-fall-of-a-generational-touchstone>>> (19.08.2020)

Davis, Hazel K. (2020) *A Teacher's Guide To The Signet Classic Edition Of George Orwell's Animal Farm*, ederal Hocking High School, Stewart, OH <<
<https://www.penguin.com/static/pdf/teachersguides/animalfarm.pdf>>> (viitattu 06.07.2020)

del Callar, Carlos Miguel (11.02.2020) *Empire Earth*, HG101
<<<http://www.hardcoregaming101.net/empire-earth/>>> (08.10.2020)

Imbd (24.09.2020) *The Soviet Story Plot*, www.imdb.com
<<https://www.imdb.com/title/tt1305871/plotsummary?ref_=tt_stry_pl>> (viitattu 24.09.2020)

Imbd (08.10.2020) *Celebrity Deathmatch (TV Series 1998–2007) - Plot Summary*,
www.imdb.com <<https://www.imdb.com/title/tt0208614/plotsummary?ref_=tt_stry_p>>
(viitattu 08.10.2020)

Dietle, David (01.01.2010) *Alien: A Film Franchise Based Entirely on Rape*, www.cracked.com
<<https://www.cracked.com/article_18932_alien-film-franchise-based-entirely-rape.html>>
(viitattu 12.07.2020)

Dillon, Beth A (2008) *Signifying the West: Colonialist Design in Age of Empires III: The WarChiefs*, www.eludamos.org
<<[tps://www.eludamos.org/index.php/eludamos/article/view/vol2no1-10/61Signifying the West: Colonialist Design in Age of Empires III: The Wa](https://www.eludamos.org/index.php/eludamos/article/view/vol2no1-10/61Signifying%20the%20West%3A%20Colonialist%20Design%20in%20Age%20of%20Empires%20III%3A%20The%20Wa)>> (viitattu 07.10.2020)

Doyle, Paulie (12.08.2020) *The Culture Wars Have Reached Warhammer 40k*, www.vice.com
<<https://www.vice.com/en_ca/article/9358ke/warhammer-40k-alt-right-culture-wars>> (viitattu 26.09.2020)

Ebert, Roger (17.11.2008) *Negatory*, www.rogerebert.com
<<<https://www.rogerebert.com/reviews/yes-man-2008>>> (18.09.2020)

Ebert, Roger (25.04.1967) *Africa Addio*, www.rogerebert.com
<<<https://www.rogerebert.com/reviews/africa-addio-1967>>> (viitattu 24.09.2020)

Eldridge, Aliston (23.09.2020) *Vampire*, www.britannica.com <<
<https://www.britannica.com/topic/vampire>>> (viitattu 23.09.2020)

- Eerola, Sami (01.05.2019) *Fasismmin äärinationalismin oppijärjestelmä*,
spektaakkeliyhteiskunta.com,
<<<https://spektaakkeliyhteiskunta.com/2019/02/01/palingeneettinen-äärinationalismin-oppijärjestelmä/>>> (viitattu 03.11.2020)
- European Voice (28.05.2008) *Telling the unofficial, but true, Soviet story*, www.politico.eu
zz<https://www.politico.eu/article/telling-the-unofficial-but-true-soviet-story/>>> (viitattu 24.09.2020)
- Fagerholm, Toni (2008) *Monikasvoinen Aamutähti : CMX-yhtyeen Cloaca Maxima - levykokoelman analyysi*. Helsingfors universitet
<<<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/21696/monikasv.pdf?sequence=1&isAllowed=y>>> (viitattu 31.08.2020)
- Früchtel, Jose (2016) *New Grand Narratives—The Metaphysical Worldview of Avatar and Cloud Atlas*, *Contemporary Aesthetics (Journal) Special Volume 5* (2016)
CONTEMPORARY PERSPECTIVES ON FILM AND PHILOSOPHY <<
https://digitalcommons.risd.edu/liberalarts_contempaesthetics/vol0/iss5/4/>> (viitattu 17.08.2020)
- Fuller, Simon (20.05.2011) *Simon Fuller on how 'Idol' began Brit music maven discusses the show's launch*, *Variety*
<<<https://web.archive.org/web/20120308094528/http://www.variety.com/article/VR1118037190?refcatid=14&printerfriendly=true>>> (viitattu 22.09.2020)
- Gallardo C (04.03.2004) Ximena, *Who Are You?: Alien/Woman as Posthuman Subject in Alien Resurrection*, *Reconstruction* <<
<https://archive.is/20100316221238/http://reconstruction.eserver.org/043/gallardoc.htm>>>
(viitattu 12.07.2020)
- Graves, Lucia et al (19.02.2014) *Frank Underwood and a Brief History of Ruthless Pragmatism*, www.theatlantic.com <<<https://www.theatlantic.com/politics/archive/2014/02/frank-underwood-and-a-brief-history-of-ruthless-pragmatism/439893/>>> (22.08.2020)

Greig, Geordie (10.01.2006) *'There would be so much to tell her...'*, [www.telegraph.co.uk](http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/1507438/There-would-be-so-much-to-tell-her....html) <<<http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/1507438/There-would-be-so-much-to-tell-her....html>>> (viitattu 26.05.2020)

Hapuli, Noora (06.09.2020) *Näin Tanssii tähtien kanssa -ohjelmaa tehdään maailmalla: verhojen takana lymyää "varajulkkis", kilpailijoihin suihkutetaan 57 litraa rusketusta...*, www.is.fi <<<http://www.is.fi/viihde/art-2000006626285.html>>> (viitattu 22.09.2020)

Harma, Sarita (20.03.2013) *Näin syntyi supersuosittu Salatut elämät-sarja: Aiheet löytyivät erikoisesta paikasta*, www.radionova.fi <<<http://www.radionova.fi/uutiset/ajankohtaista/a-95863>>> (29.08.2020)

Hopeanuolifanit.fi (15.09.2020) *Mikä Hopeanuoli*, hopeanuolifanit.fi <<<http://hopeanuolifanit.fi/yleista/hopeanuoli>>> (15.09.2020)

Hughes, Sarah (22.03.2014) *'Sopranos meets Middle-earth': how Game of Thrones took over our world*, www.theguardian.com <<<http://www.theguardian.com/tv-and-radio/2014/mar/22/game-of-thrones-whats-not-to-love>>>

Ishii-Gonzales (2014) Sam, *Mirror*, sensesofcinema.com, Issue 7003.2014 <<<http://sensesofcinema.com/2014/cteq/mirror/>>> (viitattu 17.08.2020)

John (22.11.2011) *Everything You Need to Know About Studio Ghibli One Catbus ride away from knowledge*, www.tofugu.com <<<https://web.archive.org/web/20180508114549/https://www.tofugu.com/japan/studio-ghibli/>>> (viitattu 16.09.2020)

Kaczynski, Theodore (1995) *Industrial Society and Its Future*, The Washington Post <<<https://www.washingtonpost.com/wp-srv/national/longterm/unabomber/manifesto.text.htm>>> (viitattu 03.11.2020)

Kasavin, Greg (17.04.2006) *Empire Earth Review*, www.gamespot.com <<<https://www.gamespot.com/reviews/empire-earth-review>>> (viitattu 08.10.2020)

Kirssi, Elina (21.10.2019) *Tanssii tähtien kanssa kerää hurjia katsojalukuja – miksi nämä vanhat ohjelmaformatit hurmaavat yhä suomalaisia?*, seura.fi

<<<https://seura.fi/asiat/ajankohtaista/tanssii-tahtien-kanssa-kerää-hurjia-katsojalukuja-miksi-nama-vanhat-ohjelmaformatit-hurmaavat-tyhja-suomalaisia/>>> (viitattu 22.09.2020)

Kligman, David (01.03.1998) *South Park: Funny, crude ... and a trendy favorite*,
old.chronicle.augusta.com,

<<https://web.archive.org/web/20130523173806/http://old.chronicle.augusta.com/stories/1998/03/01/ent_223336.shtml>> (viitattu 17.09.2020)

Kohn, Eric (04.07.2019) *'Forrest Gump,' 25 Years Later: A Bad Movie That Gets Worse With Age*, www.indiewire.com <<<https://www.indiewire.com/2019/07/forrest-gump-bad-movie-25-anniversary-1202154214/>>> (viitattu 30.09.2020)

Kontturi, Katja (12.12.2014) *Ankkalinn – portti kahden maailman välillä, Don Rosan Disney-sarjakuvat postmodernina fantasiana*, Jyväskylän yliopisto <<
<https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/44805> >> (viitattu 30.08.2020)

Koski, Sami (28.05.2020) *Näin erikoisesta oivalluksesta syntyi Salatut elämät -sarja: Kaiken takana sattumalta löytynyt tutkimus*, www.iltalehti.fi
<<<https://www.iltalehti.fi/viihdeuutiset/a/1fc097f2-e788-46f7-a50f-9bacc2788854>>>
(29.08.2020)

Kuklenski, Valerie (18.11.1997) *Battle Royal For Animation Crown; 'Anastasia' Putting Fox In THE GAME*, Daily News
<<<https://web.archive.org/web/20160305124907/https://www.thefreelibrary.com/BATTLE+ROYAL+FOR+ANIMATION+CROWN%3B+%60ANASTASIA'+PUTTING+FOX+IN+THE+GAME.-a083892460>>> (viitattu 03.09.2020)

Le Lievre, Kerrie Anne, *Wizards and wainscots: generic structures and genre themes in the Harry Potter series*. The Free Library 22.06.2003, << [https://www.thefreelibrary.com/Wizards and wainscots: generic structures and genre themes in the...-a0107896944](https://www.thefreelibrary.com/Wizards+and+wainscots:generic+structures+and+genre+themes+in+the...-a0107896944)>> (viitattu 26.05.2020)

Lipscomb III, William P (2005) *The Operational Aesthetic In The Performance Of Professional Wrestling*, Louisiana State University and Agricultural and Mechanical College

<<https://web.archive.org/web/20090324222906/http://etd.lsu.edu/docs/available/etd-01252005-152153/unrestricted/Lipscomb__III_dis.pdf>> (viitattu 29.08.2020)

Long, Camilla (16.07.2006) *'I'm bringing back sexy'*, www.theguardian.com

<<<https://www.theguardian.com/music/2006/jul/16/popandrock.justintimberlake?INTCMP=SRCH>>> (viitattu 17.09.2020)

Luebering, J.E. (toim.) (01.11.1999) *Western narrative genre*, www.britannica.com

<<<https://www.britannica.com/art/western>>> (viitattu 01.10.2020)

Luebering, J.E (05.08.2020) *Hermann Hesse*, www.britannica.com

<<<https://www.britannica.com/biography/Hermann-Hesse>>> (viitattu 16.09.2020)

Majamaa, Maiju (30.11.2009) *Mediatutkija Veijo Hietala: Tosi-tv ruokkii tirkistelyn himoa*, suomenkuvalehti.fi <<<https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/talous/mediatutkija-veijo-hietala-tosi-tv-ruokkii-tirkistelyn-himoa/>>> (viitattu 22.09.2020)

Mäkeläinen, Lotta (04.2008) ”*Kumpi on väärässä, minä vai järjestelmä?*” *Yhteiskunta ja yksilö Steenl:n ja Asan rap-sanoituksissa*, TAMPEREEN YLIOPISTO Lotta Mäkeläinen ”Kumpi on väärässä, minä vai järjestelmä?” *Yhteiskunta ja yksilö Steenl:n ja Asan rap-sanoituksissa* Suomen kirjallisuuden pro gradu -tutkielma Tampere

<<<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/79569/gradu02799.pdf?sequence=1>>> (viitattu 01.10.2020)

Marcus, Imanuel (01.11.2019) *Asterix: The European Comic Character with a Personality*, berlinspectator.com <<<https://berlinspectator.com/2019/10/08/asterix-the-european-comic-character-with-a-personality/>>> (30.08.2020)

Marlow, Emily (15.03.2018) *How The Witcher 3 deals with religion and belief*, PCgamer.com <<<https://www.pcgamer.com/how-the-witcher-3-deals-with-religion-and-belief/>>> (viitattu 07.10.2020)

Martin, Sami K (12.03.2013) *Tony Bancroft on 'Mulan': 'I Want to Bring Christian-Based Values to All My Work'*, www.christianpost.com <<<https://www.christianpost.com/news/tony-bancroft-on-mulan-i-want-to-bring-christian-based-values-to-all-my-work-90987/>>> (viitattu 02.09.2020)

Martin, R. R (06.09.2011) *Martin talks about new series Game of Thrones*, Trinidad & Tobago Guardian, [www.guardian.co.tt <https://www.guardian.co.tt/article-6.2.444057.f097ece25f>](https://www.guardian.co.tt/article-6.2.444057.f097ece25f) (viitattu 22.09.2020)

Matilainen, Ville (18.06.2014) *Albert Barillé teki maailmanhistorian tutuksi koko perheelle*, yle.fi <<<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2014/06/18/albert-barille-teki-maailmanhistorian-tutuksi-koko-perheelle>>> (viittaus 30.09.2020)

Matthew (31.07.2015) *Mirror, The (1975)*, www.classicartfilms.com, <<<https://www.classicartfilms.com/mirror-the-1975>>> (viitattu 17.08.2020)

Meizel, Katherine (21.11.2009) *Making the Dream a Reality (Show): The Celebration of Failure in American Idol*, *Popular Music and Society*, 32:4, 475-488 <<DOI: 10.1080/03007760802217725>> (viitattu 22.09.2020)

Miller, Matt (17.10.2018) *George R.R. Martin Explains the Real Political Message of Game of Thrones*, www.esquire.com <<<https://www.esquire.com/entertainment/tv/a23863674/george-rr-martin-game-of-thrones-politics-trump-climate-change/>>> (viitattu 22.09.2020)

Moonsorrow.com (17.07.2018) *biography*, www.moonsorrow.com <<<https://web.archive.org/web/20080915201949/http://www.moonsorrow.com/moonsorrowcom/biography.html>>> (viitatt 03.09.2020)

Moura, Renée Barbosa (2014) *National Imagery In Finnish Folk Metal: Lyrics, Facebook and Beyond*, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä <<<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/44243/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201409112776.pdf?sequence=1&isAllowed=y>>> (viitattu 02.09.2020)

MTVuutiset (20.01.2018) *Erikoisartikkeli: Putous tulee taas – mistä Suomen suosituin sketsiohjelma sai alkunsa?*, www.mtvuutiset.fi <<<https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/erikoisartikkeli-putous-tulee-taas-mista-suomen-suosituin-sketsiohjelma-sai-alkunsa/6734420>>> (viitattu 22.09.2020)

Nelonen, Idols (16.5.2017) *Napakymppi, Gladiaattorit... Nelonen Median syksy 2017 on täynnä Suomen kirkkaimpia supertähtiä!*, www.nelonen.fi

<<<https://www.nelonen.fi/uutiset/viihde/2128818-nelonen-median-syksy-2017-on-taynnakotimaisia-uutuuksia-ja-suomen-kirkkaimpia-supertahtia>>> (22.09.2020)

Nickelsburg, Monica (27.02.2014) *Why Vikings is television's boldest historical drama*, theweek.com <<<https://theweek.com/articles/450130/why-vikings-televisions-boldest-historical-drama>>> (22.08.2020)

Noti, Josephine (10.05.2018) *Asterix in Britain: Life and Work of René Goscinny*, jewishmuseum.org.uk <<Jewishmuseum.org.uk/2018/05/10/asterix-in-britain-life-and-work-of-rene-goscinny/>> (30.08.2020)

Oliver, Bert (11.1992) *Time, technology, cinematic art and critique in The Terminator and Terminator II - Judgment Day; a philosophical interpretation*, *Literator* 12 <<<https://literator.org.za/index.php/literator/article/view/762/932>>> (viitattu 13.08.2020)

Pajala, Mari (2012) *Televisio kulttuurisen muistin median Miten itsenäisyyspäivä alkoi merkitä sotamuistelua?* Thy.fi, kappale kirjasta Oinonen, Paavo, ja Erkkä Railo. *Media Historiassa*. Turku: Turun historiallinen yhdistys <<<http://thy.fi/wp-content/uploads/2013/01/HM9-128-151.pdf>>>(viitattu 06.07.2020)

Palokangas, Teemu (2003) *Julkisen palvelun viihdeuutisvuoto, Itse valtiat Ja Yleisradion asiaviihteen perinne*, Tampereen yliopisto, Tiedotusopin pro gradu –tutkielma Toukokuu <<<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/90785/gradu00212.pdf?sequence=1>>> (viitattu 22.09.2020)

Palumbo, Donald (05.2008) *The Monomyth in James Cameron's The Terminator: Sarah as Monomyth Heroine*, *The Journal of Popular Culture* <<https://www.researchgate.net/profile/Donald_Palumbo/publication/227997039_The_Monomyth_in_James_Cameron's_The_Terminator_Sarah_as_Monomythic_Heroine/links/5d3185dd299bf1547cc2888a/The-Monomyth-in-James-Camerons-The-Terminator-Sarah-as-Monomythic-Heroine.pdf>> (viitattu 12.07.2020)

Park, Andrew (14.11.2004) *The Sims 2 Review*, www.gamespot.com <<<https://www.gamespot.com/reviews/the-sims-2-review/1900-6107280/>>> (18.08.2020)

Peltonen, Pyry (08.2016) *Mielikuvia menneestä Folkloren ja historian merkitykset folkmetalliskenessä*, Pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto
<<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/166847/Peltonen_Pyry_Pro%20gradu_2016.pdf?sequence=2&isAllowed=y>> (viitattu 02.09.2020)

(10.09.2006) The Athelete As Buffoon: Cultural And Philosophical Considerations On Professional Wrestling, www.msubillings.edu
<<<https://web.archive.org/web/20080411141551/http://www.msubillings.edu/CASFaculty/Plank/THE%20ATHELETE%20AS%20BUFFOON.htm>>> (viitattu 29.08.2020)

popuptee.com (16.09.2020) *Studio Ghibli Movies - A Deep Analyses of the Themes*,
popuptee.com <<<https://popuptee.com/blogs/geeky-thoughts/studio-ghibli-movies-a-deep-analysis-of-the-themes>>> (viitattu 16.09.2020)

Punainen jättiläinen (04.11.2010) *HOPEANUOLI alkaa kevät/kesä 2010!*,
[/www.punainenjattilainen.fi](http://www.punainenjattilainen.fi)
<<<https://web.archive.org/web/20100304122639/http://www.punainenjattilainen.fi/ajankohtaista.php>>> (viitattu 10.09.2020)

Richards, Linda L (01.2001) *January Interview Goerge R.R. Martin*, <http://januarymagazine.com>
<<<http://januarymagazine.com/profiles/grrmartin.html>>> (viitattu 22.09.2020)

Roche, Jean-Marc (08.09.2020) *Spider-Man: The Animated Series*, www.imdb.com,
<<<https://www.imdb.com/title/tt0112175/>>> (viitattu 08.09.2020)

Shahid, Omar (25.10.2012) *Immortal Technique: 'I'm seen as a threat to the status quo of hip-hop'*, www.theguardian.com <<<https://www.theguardian.com/music/2012/oct/25/immortal-technique-hip-hop-status-quo>>> (viitattu 02.0.2020)

Shmoop.com (02.09.2020) *Grimms' Fairy Tales Themes By Jacob and Wilhelm Grimm*
<<<https://www.shmoop.com/study-guides/literature/grimms-fairy-tales/themes>>> (viitattu 02.09.2020)

Siililahden koulu (05.10.2020) *Hölmöläistarinat*, peda.net <<
<https://peda.net/siilinjarvi/siilinlahden-koulu/lukeminen/lukeminen/h%C3%B6lm%C3%B6l%C3%A4issadut>>> (viitattu 14.10.2020)

Sisättö, Vesa, *Suomalainen sankari sulttaanin hovissa*, www.maailmankuvalehti.fi, 07.10.2001 <<<https://www.maailmankuvalehti.fi/2001/5/suomalainen-sankari-sulttaanin-hovissa>>> (viitattu 24.05.2020)

Sormunen, Elli ja Mäntymaa, Marjut (22.10.2013) *Mörölläkin on Muumeissa tehtävänsä – sarjan suosio kestää sukupolvelta toiselle*, yle.fi <<<https://yle.fi/uutiset/3-6894741>>> (viitattu 03.09.2020)

Stanley, Daniel (22.08.2018) *Age of Empires: Definitive Edition Review: Antique Revival*, www.gamespot.com, <<<https://www.gamespot.com/reviews/age-of-empires-definitive-edition-reAge-Of-Empires-Definitive-Edition-Review-Antique-Revival-GameSpot>>> (viitattu 07.10.2020)

Steam (07.10.2020) *Europa Universalis IV on Steam* <<https://store.steampowered.com/app/236850/Europa_Universalis_IV>> (viitattu 07.10.2020)

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjasto (SKS) (30.3.2008) *Mikä on tuntemattoman sotilaan sanoma?*, www.kirjastot.fi, <<<https://www.kirjastot.fi/kysy/mika-on-tuntemattoman-sotilaan-sanoma-1>>> (viitattu 16.09.2020)

Sutherland, John (27.9.2008) *Under the covers*, www.telegraph.co.uk <<<https://www.telegraph.co.uk/culture/books/3670785/Under-the-covers.html>>> (viitattu 24.05.2020)

Taina, Jesse (04.2014) *Key words in heavy metal lyrics A Data-Driven Corpus Study in to the Lyrics of Five Heavy Metal Subgenres*, English Philology Department of Modern Languages, University of Helsinki <<<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/136524/keywords.pdf>>> (02.10.2020)

The Windmoor Film Institute (01.10.2020) *The Western: Narrative Conventions and Common Themes* <<<https://windmoorfilminstitute.weebly.com/the-western-narrative-conventions-and-common-themes.html#>>>>> (viitattu 01.10.2020)

Tobias, Scott (01.06.2020) *Total Recall at 30: a thrilling reminder of Paul Verhoeven at his best*, www.theguardian.com <<<https://www.theguardian.com/film/2020/jun/01/total-recall-paul-verhoeven-at-his-best>>>>> (viitattu 18.08.2020)

Tromans, Dominic (2015) *The Making of a Legend: The Saga of Ragnar Lothbrok and the TV series 'Vikings'*

<<https://www.academia.edu/13236355/The_Making_of_a_Legend_The_Saga_of_Ragnar_Lothbrok_and_the_TV_series_Vikings_>> (viitattu 17.11.2020)

tvtropes.org.a (03.09.2020) *Western Animation / Alfred J. Kwak*,

<<<https://tvtropes.org/pmwiki/pmwiki.php/WesternAnimation/AlfredJKwak>>> (viitattu 03.09.2020)

Vatka, Miia (20.11.2016) *Napakymppi aiheutti aikoinaan itsemurhia: televisioesiintyminen ja valitsematta jääminen olivat kovia paikkoja*, www.iltalehti.fi <<<https://www.iltalehti.fi/tv-jalleffat/a/201611182200029412>>> (viitattu 22.09.2020)

Vito, Christopher (2015) *Who said hip-hop was dead? The politics of hip-hop culture in Immortal Technique's lyrics*, *International Journal of Cultural Studies*, Vol. 18(4) 395–411, University of California, USA <<<https://doi.org/10.1177/1367877914528529>>> (viitattu 02.0.2020)

WarhammerTV (05.06.2020) *Warhammer is For Everyone*, WarhammerTV-Facebook-sivu, Facebook.com

<<<https://www.facebook.com/WarhammerOfficial/photos/a.235809753480677/1109950732733237/>>> (viitattu 26.09.2020)

Whipp, Glenn (19.06.1998) *'Mulan' Breaks The Mold With Girl Power; Newest Heroine Isn't Typical Disney Damsel Waiting For Her Prince To Come*. Daily News

<<<https://web.archive.org/web/20150403112511/http://www.thefreelibrary.com/%60MULAN'+BREAKS+THE+MOLD+WITH+GIRL+POWER%3b+NEWEST+HEROINE+ISN'T+TYPICAL...-a083827546>>> (viitattu 03.09.2020)

Williams, Stan (26.01.2003) *20 Ways "The Lord of the Rings" Is Both Christian and Catholic*, catholiceducation.org

<<<https://web.archive.org/web/20131220231901/http://www.catholiceducation.org/articles/arts/al0160.html>>> (viitattu 26.06.2020)

www.allmusic.com (01.09.2020) *Ensiferum*, www.allmusic.com

<<<https://www.allmusic.com/album/ensiferum-mw0000462283>>> (viitattu 01.09.2020)

www.Gaudeamus.fi (22.11.2009) *Slavoj Žižek: Pehmeä vallankumous*, www.gaudeamus.fi

<<<https://www.gaudeamus.fi/zizek-pehmea-vallankumous/>>> (02.11.2020)

Yakir, Dan (02.1996) *Starship Instincts*, *Starlog Magazine*, nro 223 <<

https://archive.org/details/starlog_magazine-223/page/n3/mode/2up>>(viitattu 06.07.2020)

yle.fi (14.04.2010) Lääkärit lentävät jälleen, vintti.yle.fi

<<<http://vintti.yle.fi/yle.fi/tv2/juttuarkisto/kakkonen-kertoo/laakarit-lentavat-jalleen.html>>>

(viitattu 16.09.2020)

8.1 Kulttuurituotteiden analyysissä hyödynnettyjä DVD ja BlueRay -levyjä

Fincher, David (2008) *Vuokra DVD extramateriaali: Ohjaaja David Fincherin kommenttiraita*, Benjamin Buttonin uskomaton elämä, Warner Bross

Jackson, Peter (2001) *The Fellowship of the Ring. Extended edition, The Appendices. Part One: From Book to Vision*, New Line Cinema, DVD-Levy 3, DVD-levy

McTierman, John (2002) *Predator Special edition Double DVD*, 20 century Fox, 1987, 2002 painos, levy 2: Ohjaaja John McTierman kommenttiraita, DVD-levy

Verhoven, Paul (2013) *Starship Troopers, Featurette: Making of*, Touchtone pictures, 1997, Helsinki: Buena Vista Home Entertainment, BlueRay-levy

Verhoven, Paul (2014) *Robocop*, MGM, 1987, extramateriaali: Commentary with Director Paul Verhoven, Writer Ed Executive Producer Jon Davison, 20 century Fox Entertainment, BlueRay levy

8.2 Kulttuurituotteiden analyysissä hyödynnettyjä YouTube -videoita

Penman, Jim, *Biohistory: using science to prevent the decline of the West - an interview with Jim Penman*, The Libertarian Chanp, YouTube, 19.09.2015

<<<https://www.youtube.com/watch?v=2U3vBNv7olQ>>>(viitattu 28.06.2020) Plank, William

RedLetterMEdia (24.8.2018) *Predator - re:View*, www.youtube.com

<<<https://www.youtube.com/watch?v=ruMLUFmSO4k&t>>> (26.08.2020)

Semper, John (20.10.2014) *The Making Of Spider-Man: The Animated Series - Time Travel*

Podcast, John Semper, YouTube,

<<<https://www.youtube.com/watch?v=92d3HoUMwis&list=PL6js3cKuep5v69Pv5XvSoE5oPIV125hyn&index=44>>> (08.09.2020)

Theriault, Matthew (29.12.2018) *The Philosophy of J.R.R. Tolkien: Why Things Keep Getting*

Worse – Wisecrack Edition, Wisecrack, www.youtube.com, 24-10:59min << https://youtu.be/_-sTbaH-aA0 >> (viitattu 25.06.2020)

Walker, Doug (3.11.2015) *Top 11 Batman Animated Series Episodes - Menneen tilan ikävyys*

voi olla hyvää Critic, Channel Awesome, YouTube,

<<<https://www.youtube.com/watch?v=xwTRQxrYGGs>>> (15.09.2020)

9. Haastateltavien mainitsevat kulttuurituotteet

Eri kulttuurituotteitten tekijöiksi on merkitty eri tahoja, koska esimerkiksi elokuvissa, videopeleissä ja TV-ohjelmissa tekijöitä on useita. Joten joissakin on merkitty ohjaaja, tuottaja tai tuotantoyhtiö tekijäksi.

Haastateltava 1:

Kirjat:

Linna, Väinö (1954) *Tuntematon sotilas*, WSOY

Grimm, Jacob ja Wilhelm (1812-1857) *Grimmin sadut*,

Burgess, Mark (1996) *Nalle ja Jänö Hurjasteleva pyöräilijä*, Kustannus-Mäkelä Oy, Karkkila

Videopelit:

The Sims 2 (2004) Redwood Cityn Californian Maxis-studio

TV-sarjat:

Hirst, Michael (2013) *Vikings*, History Chanel

Keskinen, Olli; Silvennoinen, Heikki; Kahvinen, Timo; Hela, Heikki ja Keskinen, Olli. (1991-2004) *Kummeli*, YLE TV2

Haikka, Olli ja Hyytiä, Riina. (2001-2008) *Itse valtiaat*, Oy filmiteollisuus Fine Ab

Amenta, Pino (1986-1991) *Lentävät lääkärit*, Crawford Productions,

Benioff, Davi ja Weiss, D.B (2013-2019) *Game of Thrones*, HBO

Jani Volanen (kausi 1) Petteri Summanen (kaudet 2 ja 3) Tuomas Summanen (kaudet 4 ja 5)

Lauri Nurkse (kausi 6) Teppo Airaksinen (kausi 7) Joonas Nordman (kaudet 8 ja 9) Samuli

Valkama (kausi 10) Niina Lahtinen (kaudet 11-13) Riku Nieminen (Allstars) *Putous*. (2010-)

StoryOf (kaudet 1-4) ja Yellow Film & TV

Sarjakuvat

Goscinnny, René ja Uderzon, Albert (1959-1977) *Asterix*

Elokuvat

Bancroft, Tony (1998) *Mulan*, Disney

Gabriel, Mike ja Goldberg, Eric (1995) *Pocahontas*, Disney

Geronimi, Clyde, Jackson, Wilfred, Luske, Hamilton (1953) *Peter Pan*, Disney

Trousdale. Gary ja Wise, Kirk (2001) *Atlantis: The Lost Empire*, Disney

Bluth, Don ja Goldman, Gary (1997) *Anastasia*, Dreamworks

Musiikki

Timberlake, Justin (sooloura, pääosin FutureSex/LoveSounds-levy, Jime, 2006)

Haastateltava 2:

Kirjat:

Tolkien, J. R (1954-1955) *Taru Sormusten herrasta*

Penman, Jim (2015) *Biohistory*, Cambridge Scholars
Rowling, J.K (1997-2007) *Harry Potter*, Bloomsbury Publishing (USA) Tammi (Suomi)
Evola, Julius (1934) *Revolt Against the Modern World: Politics, Religion, and Social Order in the Kali Yuga*, Inner Traditions/Bear (1995 painos) alkuperäinen 1934
Dugin, Aleksandr (2009) *The Fourth Political Theory*, Arktos Media
Gentile, Giovanni ja Mussolini, Benito (1933) *The Doctrine of Fascism*, Hogarth Press
Adolf, Hitler (1925) *Mein Kampf*, Franz Eher Nachfolger GmbH
Slavoj, Žižek (2009) *Pehmeä vallankumous - Psykoanalyysi, taide, politiikka*, Gaudeamus
Spengler, Oswald (1931) *Man and Technics: A Contribution to a Philosophy of Life*, tr. C. T. Atkinson, Knopf, 1932, alkuteos 1931
Kaczynski, Theodore (1995) *Industrial Society and Its Future*

Videopelit:

Meier, Sid (1991-2016) *Civilization-pelisarja*, MicroProse, Activision, Hasbro Interactive, Infogrames ja 2K Games

TV-sarjat:

Miska Rantane (1998-1999) Yasir Gaily ja Vappu Soppela. (1998–2016) *Uutisvuoto*, Broadcasters (1998–2016) Banijay Finland (2016–)
Keskinen, Olli; Silvennoinen, Heikki; Kahvinen, Timo; Hela, Heikki ja Keskinen, Olli. (1991-2004) *Kummeli*, YLE TV2
Haikka, Olli ja Hyytiä, Riina (2001-2008) *Itse valtiaat*, Oy filmiteollisuus Fine Ab
Barillén, Albert (1987–1988) *Olipa kerran elämä* (ransk. Il était une fois... la vie)

Sarjakuvat

Rosa, Keno Don Hugo. (1951-1995), Hyyppä, Aki (päätoimittaja), *Aku Ankka*, Sanoma Media Finland

Elokuvat

Verhoeven, Paul (1997) *Starship Troopers*, TriStar Pictures, Touchstone Pictures ja Jon Davison Productions
Scott, Ridley (1979) *Alien*, Brandywine Productions

Cameron, James (1986) *Aliens*, Brandywine Productions

Cameron, James (1985) *The Terminator*, Hemdale Pacific Western Productions

Cameron, James (1991) *Terminator 2: Judgment Day*, Carolco Pictures Pacific Western

McTiernan, John (1987) *Predator*, Lawrence Gordon Productions, Silver Pictures ja Davis Entertainment

Wachowski, Lana ja Lilly ja Tykwer, Tim (2012) *Cloud Atlas*, Cloud Atlas Production, X-Filme Creative Pool ja Anarchos Productions

Studio Ghibli-elokuvat

Disney Elokuvat

Fleming, Victor. (1939) *Gone with the Wind*, Selznick International Pictures ja Metro-Goldwyn-Mayer

Lautapeli

Warhammer 40K. (1993-) Games Workshop

Haastateltava 3:

Kirjat

Waltari, Mika (1953) *Johannes Angelos*, WSOY

Tolkien, J. R (1954–1955) *Taru Sormusten herrasta*

Herman Hessen tuotanto

Monta kirjoittajaa (700–500-luvuilla eaa ja 50–150) *Raamattu (Uusi ja vanha testamentti)*,

Videopelit:

Paradox Interactive (2000) *Europa Universalis*.

Brzeziński, Jacek (2007) *The Witcher*, Atari ja CD Projekt

TV-sarjat:

Willimon, Beau (2013-2018) *House of Cards*, MRC, Trigger Street Productions, Wade/Thomas Productions ja Knight Takes King Productions

Fuller, Simon (2002-2016) *American Idol*, Fremantle North America ja 19 Entertainment

Banijay Finland (2017–) Broadcasters (2006–2014). (2006-) *Tanssii tähtien kanssa*

Sarjakuvat

Rosa, Keno Don Hugo. (1951-1995), Hyypä, Aki (päätoimittaja), *Aku Ankka*, Sanoma Media Finland

Elokuvat

Tarkovski, Andrei (1975) *Peili* (ven. Зеркало, *Zerkalo*), Neuvostoliitto.

Jackson, Peter (2001-2003) *Taru Sormusten herrasta*, New Line Cinema ja WingNut Films

Zemeckis, Robert (1994) *Forrest Gump*, The Tisch Company,

Musiikki

CMX. (1985-) EMI, Bad Vugum, P. Tuotanto ja Ratas Music

Haastateltava 4

Kirjat

Waltari, Mikä (1948) *Mikael Karvajalka*, WSOY

Waltari, Mika (1949) *Mikael Hakim: kymmenen kirjaa Mikael Carvajalin eli Mikael El-Hakimin elämästä vuosina 1527–38 hänen tunnustettuaan ainoan Jumalan ja antauduttuaan Korkean Portin palvelukseen*, WSOY

Waltari, Mika (1953) *Johannes Angelos*, WSOY

Pierce, William Luther (1978) *The Turner Diaries*, National Vanguard Books

Videopelit:

Westwood Studios (1992-2020) *Command & Conquer*, Electronic Arts

Ensemble Studios (1997-1998) *Age of Empires*, Microsoft Game Studios

Stainless Steel Studios (2001-2007) *Empire Earth*, Sierra Entertainment

Lanning, Lorne (1998) *Oddworld: Abe's Exodduse*, GT Interactive

Lanning, Lorne (2001) *Oddworld: Munch's Oddyssey*, Infogrames (Xbox), THQ (GBA) ja

Oddworld Inhabitants

TV-sarjat:

Fontana, Tom (2000-2002) *Kylmä rinki* (eng. *Oz*), The Levinson/Fontana Company Viacom Productions, Rysher Entertainment (1997-2002) ja HBO Original Programming, 1997-2003

Jansson, Tove (1990-1992) *Muumilaakson tarinoita*, Yleisradio TV1

van Veen, Herman (1989-1991) *Alfred J. Kwak*, Telecable Benelux B.V

Semper, John (1994-1998) *Amazing Spider-man*, Marvel Entertainment Group ja Marvel Films Animation

Radomski, Eric ja Timm, Bruce (1992-1995) *Batman: The Animated Series*, DC Entertainment ja Warner Bros Animation

Takahashi (1986) *Hopeanuoli* (jap: *Yoshihiro, Ginga: Nagareboshi Gin*), Toei Animation

Parker, Trey ja Stone, Matt (1997-2020) *South Park*, Celluloid Studios (1997), Braniff Productions (1997–2006) Parker-Stone Productions (2006–07), South Park Studios (2007–) ja Comedy Partners

Fogel, Eric (1998-2007) *Celebrity Deathmatch*, MTV Animation The Comedy Network (2006–2007) ja Cuppa Coffee Studio (2006–2007)

Keskinen, Olli, Silvennoinen, Heikki, Kahvinen, Timo, Hela, Heikki ja Keskinen, Olli (1991-2004) *Kummeli*, YLE TV2

Jani Volanen (kausi 1) Petteri Summanen (kaudet 2 ja 3) Tuomas Summanen (kaudet 4 ja 5) Lauri Nurkse (kausi 6) Teppo Airaksinen (kausi 7) Joonas Nordman (kaudet 8 ja 9) Samuli Valkama (kausi 10) Niina Lahtinen (kaudet 11-13) Riku Nieminen (Allstars) *Putous*. (2010-) StoryOf (kaudet 1–4) ja Yellow Film & TV

Elokuvat

Verhoeven, Paul (1987) *RoboCop*, Orion Pictures

Verhoeven, Paul (1997) *Starship Troopers* – Universumin sotilaat, TriStar Pictures Touchstone ja Pictures

Verhoven, Paul (1990) *Total Recall*, Carolco Pictures

Šnore, Edvīns (2008) *The Soviet Story*, Labvakar

Prosperi, Franco ja Jacopetti, Gualtiero (1966) *Africa Addio*, Cineriz

Musiikki

Steen1

Immortal Technique

Moonsorrow

Ensiferum

Korpiklaani

Haastateltava 5

Kirjat

Hellsten, Tommy (1991) *Virtahepo olohuoneessa*, Kirjapaja, Helsinki, 10 taskukirjapainos julkaistu 2016

Grimm, Jacob ja Wilhelm (1812-1857) *Grimmin sadut*

TV-sarjat:

Salonen, Teemu (1999-) *Salatut elämät*, Grundy Productions Oy (1999) ja FremantleMedia Finland (1999–)

Similä, Markus (1985-2019) *Napakymppi*, Nelonen ja MTV3

Amenta, Pino (1986-1991) *Lentävät lääkärit*, Crawford Productions

Elokuvat

Fincher, David (2008) *The Curious Case of Benjamin Button*, Paramount Pictures, Warner Bros. Pictures ja The Kennedy/Marshall Company

Laine, Edvin (1955) *Tuntematon sotilas*, Suomen Filmiteollisuus

Musiikki

RAC (genre)

10. Liitteet

Liite 1 Analysoiduista kulttuurituotteista eristetyt arkiuskomukset.....93

Liite 2 Sanapilvet.....102

Liite 3 Haastattelukysymykset.....105

Liite 1 Analysoiduista kulttuurituotteista eristetyt arkiuskomukset

Informantit	1		2		3		4		5	
	Arkiuskomus	kpl	Arkiuskomus	kpl	Arkiuskomus	kpl			Arkiuskomus	kpl
○	yhteenkuuluvuus omaan maahan	13	Jeesus-myytti	13	Jeesus-myytti	6	valtaa on kyseenalaistettava	10	yhteisöllisyys on tärkeää	6
○	vanha kannattaa säilyttää	11	syklinen historia	6	on tärkeää pohtia miksi on olemassa	4	antirasismi	8	Kaikkien on kasvettava paremmiksi ihmisiksi	5
○	valtaa on kyseenalaistettava	10	Vanha kannattaa säilyttää	5	kuka tahansa voi olla sankari, vaikka ei olisi urhea tai vahva	4	miehen näkökulma on tärkein	8	altavastaja on hyvä	5
○	Jeesus-myytti	9	Sivilisaation taantuminen/romahdus	5	Kaikkien on kasvettava paremmiksi ihmisiksi	4	Yhteenkuuluvuus omaan maahan	7	Vanha kannattaa säilyttää	4
○	individualismi on tärkeää	9	rakkaus on hyvä	5	Vanha kannattaa säilyttää	4	individualismi on tärkeää	7	homot ovat vähempiarvoisempia kuin heterot	4
○	sankaruus on ihanne	8	kansojen edustajat ovat kaikki samanlaisia ja outoja	5	Sivilisaation taantuminen/romahdus	4	palingeneettinen äärinationalismi	6	valtakulttuuri on huono	3
○	epäitsekkyys on tärkeää	8	vieraan kulttuurin kansa on huonompi kuin oma	5	syklinen historia	4	on tärkeää pohtia miksi on olemassa	6	Jeesus-myytti	6
○	naiset ovat tasavertaisia miesten kanssa	7	miehen näkökulma on tärkein	4	rakkaus on hyvä	4	ystävyyden on tärkeää	5	rasismi	5
○	familismi	7	ihmisyyden kritiikki	4	individualismi on tärkeää	3	tabuja on rikottava	5	pieni voi voittaa suuren	3

○	kulttuurien on pysyttävä erillään	7	Omalla valtiolla on oikeus hallita ja valloittaa muita valtioita	4	Eri kansat voivat elää toistensa keskuudessa	3	Jeesus-myytin kritiikkiä	5	rakkaus on hyvä	3
○	kansojen edustajat ovat kaikki samanlaisia ja outoja	7	Naiset ovat tasavertaisia miesten kanssa	4	uskollisuus on tärkeää	3	moderni maailma ei ole hyvä	5	uskollisuus on tärkeää	3
○	rakkaus on hyvä	7	palingeneettinen äärinationalismi	4	synnit annetaan anteeksi	3	yhteisöllisyys on tärkeää	5	Voimakkaat tunteet ovat tärkeitä	3
○	yhteisöllisyys on tärkeää	6	Luonnon harmonia vastaan teollistuminen	4	toivo on tärkeä	3	rasismi	4	Yhteenkuuluvuus omaan maahan	3
○	kaikkien on kasvettava paremmiksi ihmisiksi	6	moderni maailma ei ole hyvä	4	henkiset arvot yli materialismin	3	itsensä uhraaminen aatteen puolesta on hyvä	4	rakkaus on hyvä	3
○	vieraan kulttuurin kansa on huonompi kuin oma	5	yhteiskunnalliset hierarkiat ovat hyviä	4	menneisyys on parempi kuin nykyisyys	3	kansanmurha/kulttuurin tuho ei ole hyvä	4	ulkonäkö voi pettää	3
○	yksilö voi muuttaa maailman	5	sankaruus on ihanne	4	väestönvaihto	3	korruption kritiikki	4	vihosta ei säälitä	2
○	älykkyys yli fyysisen voiman	4	taskumaailmat	3	kansojen edustajat ovat kaikki samanlaisia ja outoja	3	vihosta ei säälitä	4	sisäiset viholliset rapauttavat yhteiskuntaa	2
○	yksilökeskeisyyden kritiikki	4	Teknologiavastaisuus	3	korruption kritiikki	3	eri sivilisaatiot yrittävät tuhota toisensa	4	yhteiskunnalliset yhteiskunnalliset hierarkiat ovat hyviä	2
○	Eri kansat eivät voi elää toistensa keskuudessa	4	pahuus voi olla kenessä tahansa	3	valkoinen villi mies on jalompi kuin sivistyneemmät kansat	3	Sivilisaation taantuminen/romahdus	4	omat ongelmat pidetään salassa	2
○	Jeesus myytti	4	toinen tilaisuus korjata virheensä	3	Luonnon harmonia vastaan teollistuminen	3	valkoisten on alistettava tummemmat kansat	4	eri sivilisaatiot yrittävät tuhota toisensa	2
○	Ahneuden kritiikki	4	Eri kansat voivat elää toistensa keskuudessa	3	sankarista tulee johtaja	3	ympäristö muovaa yksilöitä/kansakuntia	4	tabuja on rikottava	2
○	Suurten kansainvälisten järjestelmien vastustus	4	rasismi	3	valkoiset ovat jalompia kuin muut kansat	3	familismi	4	Väkivallan ihannoiminen	2
○	Oman kansan laajentuminen muitten kustannuksella on tärkeää	4	valkoiset ovat jalompia kuin muut kansat	3	menneen tilan ikävyys voi olla hyvää	2	kuka tahansa voi olla sankari, vaikka ei olisi urhea tai vahva	3	suvaitsevaisuus on hyvä	2
○	Kaikella on vastakohtansa	4	sota voi olla hyvä	3	kulttuurien on pysyttävä erillään	2	kulttuurien on pysyttävä erillään	3	Jeesus-myytin kritiikkiä	2

○	sankarit ovat eliittiä	4	orgaaninen valtio	3	ahneudelle ei voi mitään	2	Suurten kansainvälisten järjestelmien vastustus	3	vakoilu/petos ovat joskus välttämättömiä	2
○	Valloitetut kansat ovat vähäarvoisempia kuin valloittaja	4	Eri ihmisryhmien edustajat ovat toistensa kaltaisia	3	naisen näkökulma on tärkein	2	ei ole olemassa selkeää pahuutta	3	kapina on joskus välttämätöntä	2
○	uskollisuus on tärkeää	3	elämää on hallittava	3	unet ovat tärkeitä	2	luontoa on palvottava	3	sielunvaellus	2
○	Eri kansat voivat elää toistensa keskuudessa	3	Se mitä luullaan totuudeksi, ei välttämättä ole	3	valtaa on tavoiteltava	2	Kaikkien on kasvettava paremmiksi ihmisiksi	3	älykkyyks yli fyysisen voiman	2
○	synnit annetaan anteeksi	3	tietoa on hallittava	3	pahuus voi olla kenessä tahansa	2	vallankumous on ainoa tapa saada aikaan muutosta	3	kulttuurien on pysyttävä erillään	2
○	on tärkeää pohtia miksi on olemassa	3	poliitikoihin ei voi luottaa	3	Kaikella on vastakohtansa	2	Oman kansan laajentuminen muitten kustannuksella on tärkeää	3	Eri kansat eivät voi elää toistensa keskuudessa	2
○	Lapsella ja vanhemmilla on opittavaa toisiltaan	3	valtaa on kyseenalaistettava	3	Teknologiavastaisuus	2	sisu on hyvä	3	avioliitto on tärkeä	2
○	sankarista tulee johtaja	3	Oman kansan laajentuminen muitten kustannuksella on tärkeää	3	haluni ovat tärkeämpi kuin muitten	2	ihmiskunnan kritiikki	3	oikeudenmukaisuus on tärkeää	2
○	Rauha on tärkeämpi kuin konflikti	3	individualismi on tärkeää	3	sankaruus on ihanne	2	oikeudenmukaisuus on tärkeää	3	vieraan kulttuurin kansa on huonompi kuin oma	2
○	luontoa on palvottava	3	valtaa on tavoiteltava	3	Ahneuden kritiikki	2	vakoilu/petos ovat joskus välttämättömiä	3	ystävyyks on tärkeää	2
○	Sukupolvien välillä on muodostunut kiulu, joka pitää korjata	3	Kaikkien on kasvettava paremmiksi ihmisiksi	3	keskiluokkainen ihanne	2	homot ovat vähempiarvoisempia kuin heterot	3	vastakohdat täydentävät toisiaan	2
○	homot ovat vähempiarvoisempia kuin heterot	3	menneisyys on parempi kuin nykyisyys	2	Jeesus myytti	2	sielunvaellus	3	familismi	2
○	itsensä uhraaminen aatteen puolesta on hyvä	3	kekseliäisyys palkitaan	2	tietoa on hallittava	1	sisäiset viholliset tuhoavat yhteiskuntaa	3	palingeneettinen ääriationalismi	2
○	Ole oma itsesi	3	Ahneuden kritiikki	2	Omalla valtiolla on oikeus hallita ja valloittaa muita valtioita	1	ehdottomuuden kritiikki	3	vaatimattomuus on hyvä	2
○	Nuoren naisen halu kokea jotain enemmän kuin	3	kulttuurien on pysyttävä erillään	2	Valloitetut kansat ovat vähäarvoisempia kuin	1	Ahneuden kritiikki	3	korruption kritiikki	2

	perheensä mainitsema kohtalo				valloittaja					
○	ystävyyys on tärkeää	3	naisia tulee kohdella eriarvoisesti	2	Katarsis on hyvä	1	Yhteiskunnan eliitti (julkikiset) kilpailevat toisiaan vastaan	3	syklinen historia	2

○	Valtaa on tavoiteltava	3	toivo on tärkeä	2	länsimaat ovat hajannaisia kuin taas idässä ollaan yhtenäisiä	1	Voimakkaat tunteet ovat tärkeitä	3	maahanmuuttokriittinen	2
○	tietoa on hallittava	2	ei ole olemassa selkeää pahuutta	2	Häikäilemättöm pragmatismi on hyvä	1	Kansallisromantiikka on ihanne	3	Ahneuden kritiikki	2
○	vakoilu/petos ovat joskus välttämättömiä	2	kuka tahansa voi olla sankari, vaikka ei olisi urhea tai vahva	2	Voimakkaat tunteet ovat tärkeitä	1	väkivallan ihannointi	3	on tärkeää pohtia miksi on olemassa	2
○	altavastaaja on hyvä	2	uuteen ympäristöön on sopeuduttava	2	Jeesus-myytin kritiikkiä	1	kulutussyhteiskunnan kritiikki	3	moderni maailma ei ole hyvä	1
○	mediaan ei voi luottaa	2	luontoa on suojeltava	2	liiallisen isänmaallisuuden kritiikki	1	sota voi olla hyvä	3	Katarsis on hyvä	1
○	politiikoihin ei voi luottaa	2	vastakohdat täydentävät toisiaan	2	uskonnon ja tieteen välinen konflikti	1	yksilö voi muuttaa maailman	3	sankaruus on ihanne	1
○	kuka tahansa voi olla sankari, vaikka ei olisi urhea tai vahva	2	selkeä pahuus on tunnistettavissa	2	antirasismi	1	pahuus voi olla kenessä tahansa	3	Sosiaalisten roolien päälaelleen kääntäminen	1
○	Voimakkaat tunteet ovat tärkeitä	2	Kaikella on vastakohtansa	2	homot ovat vähempiarvoisempia kuin heterot	1	Kohtalo	3	ihminen on paha	1
○	avioliitto on tärkeä	2	Valloitetut kansat ovat vähäarvoisempia kuin valloittaja	2	yksilö voi muuttaa maailman	1	rakkaus on hyvä	3	individualismi on tärkeää	1
○	Eri ihmisryhmien edustajat ovat toistensa kaltaisia	2	keskiluokkainen ihanne	2	selviytyminen on tärkeää	1	Rauha on tärkeämpi kuin konflikti	3	Lapsuus ei koskaan lopu	1
○	valkoinen villi mies on jalompi kuin sivistyneemmät kansat	2	Harharetki, jossa sankari kasvaa ihmisenä	2	kansan on taisteltava olemassaolostaan	1	Eri ihmisryhmien edustajat ovat toistensa kaltaisia	3	Epäitsekkyys on tärkeää	1
○	sota ei aina ole hyvä	2	kaikkea mahdollista voidaan ivata	2	hierarkkinen kilpailu	1	menneen tilan ikävyys voi olla hyvää	2	vapaa tahto on tärkeää	1
○	kaikkea ei kannata kaupallistaa	2	Ylijäämän kohdentaminen niin, että se tuottaa lisää resursseja	2	kapina on joskus välttämätöntä	1	selkeä pahuus on tunnistettavissa	2	militarismi ei ole hyvä	2

o maailmaa ei kannata yhdistää	2	teknologia on hyvä	2	palingeneettinen äärinationalismi	1	Epäitsekkyys on tärkeää	2	Se mitä luullaan totuudeksi, ei välttämättä ole	1
o Se mitä luullaan totuudeksi, ei välttämättä ole	2	valkoinen villi mies on jalompi kuin sivistyneemmät kansat	2	Oman kansan laajentuminen muitten kustannuksella on tärkeää	1	sankari ja pahis ovat toistensa vastakohtia	2	kansan on taisteltava olemassaolostaan	1
o ulkonäkö voi pettää	1	Rakentaminen on tärkeää kuin tuhoaminen	2	sota voi olla hyvä	1	kosto kannattaa	2	valkoinen villi mies on jalompi kuin sivistyneemmät kansat	1
o pieni kylä on ihanne	1	taistelu ympäristön hallinnasta ja siihen sopeutumisesta	2	Yhteiskunnan eliitti (julkikset) kilpailevat toisiaan vastaan	1	mediaan ei voi luottaa	2	pahuus voi levitä	1
o biologia on kohtalo	1	teknologiakriittisyys	2	maailmaa ei kannata yhdistää	1	Omalla valtiolla on oikeus hallita ja valloittaa muita valtioita	2	uudelleensyntyminen/ikuinen elämä	1
o yhteiskunnalliset yhteiskunnalliset hierarkiat ovat hyviä	1	yksilö voi muuttaa maailman	2	kunnia on ihanne	1	kaikkea saa ivata	2	katumus on tärkeää	1
o yhteiskunnalliset hierarkiat ovat hyviä	1	selviytyminen on tärkeää	4	selkeä pahuus on tunnistettavissa	1	Sukupolvien välillä on muodostunut kuilu, joka pitää	2	Viha voi olla hyödyllistä psykologisesti	1
o selkeä pahuus on tunnistettavissa	1	sodan kritiikki	2	mediaan ei voi luottaa	1	korjata Syrjintää vastaan	2	järjestys/puhtaus yli kaaoksen ja lian	1
o moderni maailma ei ole hyvä	1	takertuminen vanhoihin asenteisiin aiheuttaa joskus ongelmia	1	vastakohtat täydentävät toisiaan	1	kollektivismi on hyvä	2	valkoiset ovat jalompia kuin muut kansat	1
o militarismi ei ole hyvää	1	palingeneettisen äärinationalismin vastustus	1	militarismi ei ole hyvää	1	länsimaat ovat hajannaisia kuin taas idässä ollaan yhtenäisiä	2	vieras tunkeutuja on uhka	1
o ihmisen täydellisyyttä on tavoiteltava	1	on tärkeää pohtia miksi on olemassa	1	Suurten kansainvälisten järjestelmien kritiikki	1	Yksilö on muuttumaton	2	Ihmisen välineellistämisen kritiikki	1
o köyhyydestä on noustettava vaurauteen	1	Ihmisten usko luo todellisuuden	1	uskontojen kritiikkiä	1	toinen tilaisuus korjata virheet	2	Rauha on tärkeämpi kuin konflikti	1
o rehellisyys on tärkeää	1	Machokulttuurin kritiikki	1	Eri kansat eivät voi elää toistensa keskuudessa	1	menneisyys on parempi kuin nykyisyys	2	Kohtalo	1
o hierarkkinen kilpailu	1	väestönvaihto	1	miehen näkökulma on tärkein	1	Viha voi olla hyödyllistä psykologisesti	2	luontoa on palvottava	1
o pieni voi voittaa suuren	1	Olla osa kokonaisuutta	1	kehonhallinnan arvostus	1	altavastaaaja on hyvä	2	Sivilisaation taantuminen/romahdus	1

hyväntahtoisia on o helppo huijata	1	ympäristö muovaa yksilöitä/kansakuntia	1	epäonnistuminen on osa oppimista	1	hierarkiaa vastaan	2	Ulkonäkö on heijastuma sisäisistä arvoista	1
vastakohdat o täydentävät toisiaan	1	rikkauksia kannattaa etsiä löydettäväksi	1	yleisö/tavalliset ihmiset osallistuvat kilpailuun	1	valtakulttuuri on huono	2	Sisu on hyvä	1
kollektivismi on o hyvä on hyvä	1	synnit annetaan anteeksi	1	Ylijäämän kohdentaminen niin, että se tuottaa lisää resursseja	1	esi-isien kunnioitus/perinne on hyvä	2	kuka tahansa voi olla sankari, vaikka ei olisi urhea tai vahva	1
ympäristö muovaa o yksilöitä/kansakuntia	1	biologia on kohtalo	1	rikkauksia kannattaa etsiä löydettäväksi	1	uskontojen kritiikkiä	2	rohkeus on hyvä	1
ihmiset riitelevät o keskenään, vaikka on suurempia ongelmia	1	Kohtalo	1	asiat eivät ole miltä näyttävät	1	totalitarismin kritiikki	2	sääntöjä noudattamalla menestyy	1
syklinen historia o	1	familismi	1	harharetki, jossa sankari kasvaa ihmisenä	1	länsimaalaisuus on sivilisaation huippustandardi	2	Yksilö on muuttumaton	1
Katarsis o	1	Vihan voi olla hyödyllistä psykologisesti	1	itsensä toteuttaminen on tärkeää	1	kunnia on ihanne	2		
sota voi olla hyvä o	1	kunnia on ihanne	1	länsimaitten perikato	1	Orjuuden vastustus	2		
Yksilö on o muuttumaton	1	ystävyyden on tärkeää	1	taskumaailmat	1	Oman kansan vapautus on tärkeää	2		
mitään ei pitäisi o kaupallistaa	1	yksilökeskeisyyden kritiikki	1	sääntöjä noudattamalla menestyy	1	Kaikella on vastakohtansa	2		
vaativuus on o hyvä on hyvä	1	yhteisöllisyys on tärkeää	1	Suurten kansainvälisten järjestelmien vastustus	1	keskushallinto on parempi kuin hajautettu valta	2		
elämää on hallittava o	1	Keskusjohtaisen resurssiuusjaon kritiikki	1	familismi	1	lähiö on huono paikka elää	2		
Keskusjohtaisen resurssiuusjaon kritiikki o	1	luontoa on palvottava	1	katumus on tärkeää	1	maahanmuuttokriittinen	2		

o sisu on tärkeää	1	ehdottomuuden kritiikki	1	hyväntahtoisia on helppo huijata	1	riistokapitalismin kritiikki	2		
o pelko on voitettava	1	yhteenkuuluvuus omaan maahan	1	Kaiken rahallistamisen kritiikki	1	uutta voi syntyä vain tuhoamalla vanhan	2		
o Kohtalo	1	militarismi on hyvä	1	Se mitä luullaan totuudeksi, ei välttämättä ole	1	henkiset arvot yli materialismin	2		

o	maahanmuuttokriittinen	1	halu todistaa muille omat kyvyt	1	palingeneettisen äärinationalismin vastustus	1	Ylijäämän kohdentaminen niin, että se tuottaa lisää resurssijan kritiikki	2		
o	keskiluokkainen ihanne	1	Sukupolvien välillä on muodostunut kuilu, joka pitää korjata	1	itsensä uhraaminen aatteen puolesta	1	luontoa on suojeltava	2		
o	sosiaalinen epätasa-arvo tuottaa ongelmia	1	hierarkiat eivät ole hyviä	1	moderni maailma ei ole hyvä	1	Jeesus myytti	2		
o	ehdottomuuden kritiikki	1	ylimielisyys aiheuttaa ongelmia	1	politiikoihin ei voi luottaa	1	unet ovat tärkeitä	2		
o	Oikeudenmukaisuus on hyvä	1	Yhteiskunnan eliitti (julkikset) kilpailevat toisiaan vastaan	1	toinen tilaisuus korjata virheet	1	pelko on voitettava	2		
o	toisista on huolehdittava	1	homot ovat vähempiarvoisempia kuin heterot	1	kekseliäisyys palkitaan	1	Häikäilemättöm pragmatismi on hyvä	2		
o	Ihmisen välineellistämisen kritiikki	1	eri personalisuuksien väliset konfliktit	1	maailma on epäoikeudenmukainen	1	huumeiden kritiikki	2		
o	sukupuolia tulee kohdella eriarvoisesti	1	Kaiken rahallistamisen kritiikki	1	valtaa on kyseenalaistettava	1	sodan kritiikki	1		
o	ei ole olemassa selkeää pahuutta	1	Nuoren naisen halu kokea jotain enemmän kuin perheensä mainitsema kohtalo	1	paikallinen identiteetti on tärkeä	1	sankarista tulee johtaja	1		
o	naisia tulee kohdella eriarvoisesti	1	mediaan ei voi luottaa	1			valkoiset ovat jalompia kuin muut kansat	1		
o	Ulkonäkö on heijastuma sisäisistä arvoista	1	Vahva kansakunta on keskusjohtoinen valtio ja heikko ja kaaottinen on hajautetusti johdetut	1			yhteiskunta voi muuttaa maailman	1		
o	teoilla on seurauksia	1	Hyvä eliitti koostuu satureista	1			Luonnon harmonia vastaan teollistuminen	1		
o	Sivilisaation taantuminen/romahdus	1	Kaos ja rappio ovat vastakohta hyvälle järjestykselle ja puhtaudelle	1			utopiat ovat tuhoon tuomittuja	1		
o	rohkeus on hyvä	1	Täydellinen sukupuolisuus on monen sekoitus	1			kansan on taisteltava olemassaolostaan	1		
o	Haaveet paremmasta elämästä	1	Uskonnot ovat valheita ja niitä pitää vastustaa	1			kapina on joskus välttämätöntä	1		
o	kekseliäisyys palkitaan	1	maailmaa ei kannata yhdistää	1			itsenäinen ajattelu on tärkeää	1		
o	liiallisen isänmaallisuuden kritiikki	1	Jeesus-myytin kritiikkiä	1			Eri kansat eivät voi elää toistensa keskuudessa	1		

○	henkiset arvot yli materialismin	1	itsensä uhraaminen aatteen puolesta on hyvä	1		massamurhaa vastaan	1		
○	uuteen ympäristöön on sopeuduttava	1	sukupuolia tulee kohdella eriarvoisesti	1		maailma on epäoikeudenmukainen	1		
○			Suurten kansainvälisten järjestelmien kritiikki	1		epäoikeudenmukaisuus	1		
○						Jokainen eliö on tärkeä	1		
○						vieraan kulttuurin kansa on huonompi kuin oma	1		
○						älykkyys yli fyysisen voiman	1		
○						antikristillisuus	1		
○						yleisö/tavalliset ihmiset osallistuvat kilpailuun	1		
○						toivo on tärkeä	1		
○						Suurten kansainvälisten järjestelmien kritiikki	1		
○						taskumaaailmat	1		
○						uskollisuus on tärkeää	1		
○						itsensä toteuttaminen on tärkeää	1		
○						mitään ei pitäisi kaupallistaa	1		
○						militarismi on hyvä	1		
○						huomioi muut	1		
○						tietoisuuden muunnelma/transsi	1		
○						avioliitto on tärkeä	1		
○						alistetun valta	1		
○						kehonhallinnan arvostus	1		
○						Valloitetut kansat ovat vähäarvoisempia kuin valloittaja	1		
○						hallitsemattoman teollistumisen kritiikki	1		

○					naisia tulee kohdella eriarvoisesti	1		
○					väestönvaihto	1		
○					tekniikka yli suorituksen	1		
○					suvaitsevaisuus on hyvä	1		
○					elämää on hallittava	1		
○					sodassa kaikki keinot ovat sallittuja	1		
○					kekseliäisyys palkitaan	1		
○					ihmisen täydellisyyttä on tavoiteltava	1		
○					hyväuskoisuutta vastaan	1		

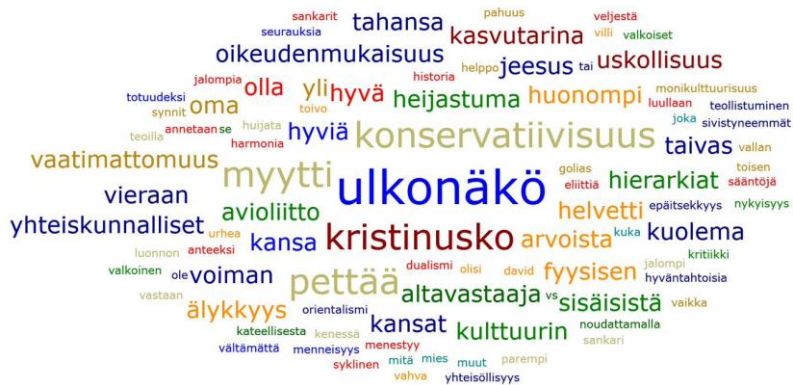
○					yhteiskunnalliset hierarkiat ovat hyviä	1		
○					ylimielisyys aiheuttaa ongelmia	1		
○					asekulttuurin kritiikki	1		
○					hyväntahtoisia on helppo huijata	1		
○					rohkeus on hyvä	1		
○					palingeneettisen äärinationalismin vastustus	1		
○					kansojen edustajat ovat kaikki samanlaisia ja outoja	1		
○					Se mitä luullaan totuudeksi, ei vältämättä ole	1		
○					tieteen kritiikki	1		
○					syklinen historia	1		
○					työläiskulttuurin ihanne	1		
○					Naiset ovat tasavertaisia miesten kanssa	1		

o					hierarkkinen kilpailu	1		
o					vieraan kulttuurin kansa on huonompi kuin oma	1		
o					kahden eri elämän välinen tasapainoilu	1		
o					militarismi on hyvä	1		
o					kritiikki länsimaista kulttuuria kohtaan	1		
o					Jokaisella on itsensä mittainen vastuu ja kyky, jota ei saa ylittää	1		
o					sukupuolia tulee kohdella eriarvoisesti	1		
o					Kaiken rahallistamisen kritiikki	1		
o					Jumalalle on alistuttava	1		
o					Keskusjohtoisien resurssiusjaon kritiikki	1		
o					länsimaitten perikato	1		
o					militarismi ei ole hyvä	1		
o					vastakohdat täydentävät toisiaan	1		

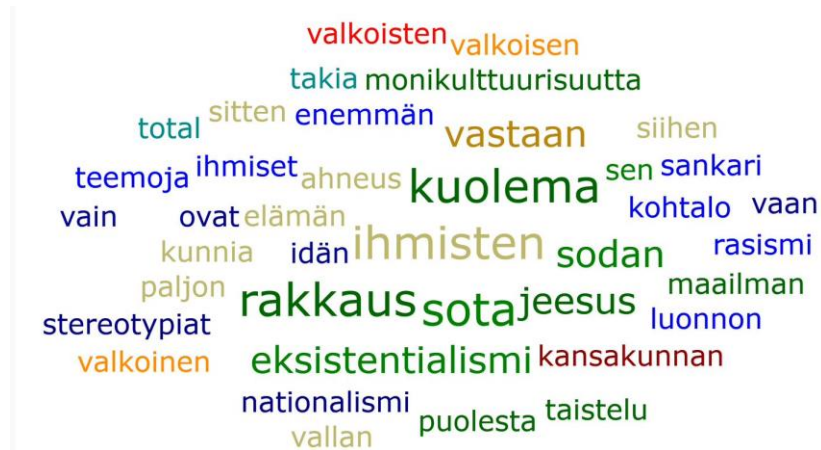
Lapsuus

Lukiko vanhempi teille?

Lempikulttuurituotteet

Koulu

Teini-ikä

Eniten vaikuttaneet kulttuurituotteet

Liite 3 Haastattelukysymykset:

Kulttuuri

- Mikä on lempikirjasi, elokuva, videopeli, TV-sarja, sarjakuva, runo, musiikki?
- Mikä oli lempikulttuurituote lapsuudessa ja sen jälkeen teini-iässä?
- Osaatko kertoa, miksi lakkasit pitämästä jostain kulttuurituotteesta?
- Mikä on lempi genresi eri medioissa?
- kuuluitko mihinkään alakulttuuriin?
- Mikä kulttuurituote oli ensimmäinen, jossa tajusit sen sisältävän poliittisen viestin? Oliko se kannatettava viesti vai ei?
- Mitä kaverisi kuluttivat ja pitivät?
- kävitkö kirkossa ja oliko sinulla tiivis suhde uskonnolliseen yhteisöösi?

Perhe:

- Kertoiko äitisi satuja tai sanontoja sinulle, kun olit lapsi, mitä ne olivat?
- Mitkä ovat ensimmäiset poliittiset muistosi?
- Muistatko perheesi keskustelleen politiikasta? – tai joku muu lähisukulainen?
- Veikö vanhempasi teidät mukaan, kun menivät äänestämään?
- Onko sinulla samat poliittiset arvot/ideologia kuin perheesi?
- Koetko, että perheesi on vaikuttanut maailmankuvaasi?
- Minkälaisia televisio-ohjelmia, sanomalehtiä, radio-ohjelmia kulutitte kotona?
- Lukiko vanhempasi sinulle ja mitä? Katsoitteko televisio-ohjelmia yhdessä?

Media:

- Mikä on mielestäsi maailmankuvaasi eniten vaikuttanut kirja, elokuva, videopeli, sarjakuva tai televisio-ohjelma?
- Mistä hankit tietoa politiikasta?
- Mikä on lempi media, josta hankit tietoa politiikasta?
- Kuinka usein ja miten hankit tietoa politiikasta?
- Koetko, että eri medioissa on kallistuminen tiettyyn poliittiseen suuntaukseen? Esimerkiksi TV:n ja sanomalehden välillä?
- Onko mediaa, jossa on kaikista puolueetonta tietoa?
- Miten aloitit ensimmäisen kerran käyttämään omaa mediaasi? Kotona, ystävien tai puolueen kautta?

Koulutus

- Mitä poliittista ja yhteiskunnallista tietoa opit yläasteella?
- Mitä elokuvia kouluissa näytettiin?
- Oliko teillä poliittisia väittelyjä kouluissa?

- Miten modernia poliittista historiaa opetettiin koulussasi?
- Keskusteletko politiikkaa yliopistossa/koulussa
- Toivoisitko, että jotain poliittista teemaa keskusteltaisiin enemmän koulussasi
- Koetko, että tiedät, mitkä ovat opettajasi poliittiset mieltymykset?
- Onko koulu vaikuttanut poliittiseen maailmankuvasi? Miten?

Poliittiset puolueet

- Äänestitkö viimeisissä vaaleissa. Oliko se ensimmäinen kerta?
- Tunnetko, että sinulla on vahva side johonkin puolueeseen?
- Onko poliittinen maailmankuvasi muuttunut viime vuosina? Jos kyllä, niin miten?
- Milloin ensimmäisen kerran samaistuit puolueeseen? Selitä
- Muuttaisitko koskaan puoluemieltymykseksi? Onko toista puoluetta, jota äänestäisit?
- Oletko osoittanut mieltä, väitellyt politiikasta, osallistunut poliittisiin tempauksiin tai puolueen kesäleiriin?

Ruohojuuritason liikkeet

- Oletko koskaan ollut lakossa? Miksi?
- Oletko jonkun muun ulkoparlamentaarisisissa liikkeissä/ryhmissä jäsen? Nimeä ne
- Miten kuulit näistä liikkeistä? Miten lähdit osallistumaan niihin?
- Miten koet näitten liikkeitten vaikuttavan yhteiskuntaan?
- Onko perheessäsi joku joka on osa tätä poliittista liikettä/puoluetta?
- Mikä on mielestäsi maailmankuvaasi ja puoluevalintaasi eniten vaikuttanut asia?